

Bos' Schoolatlas der geheele aarde

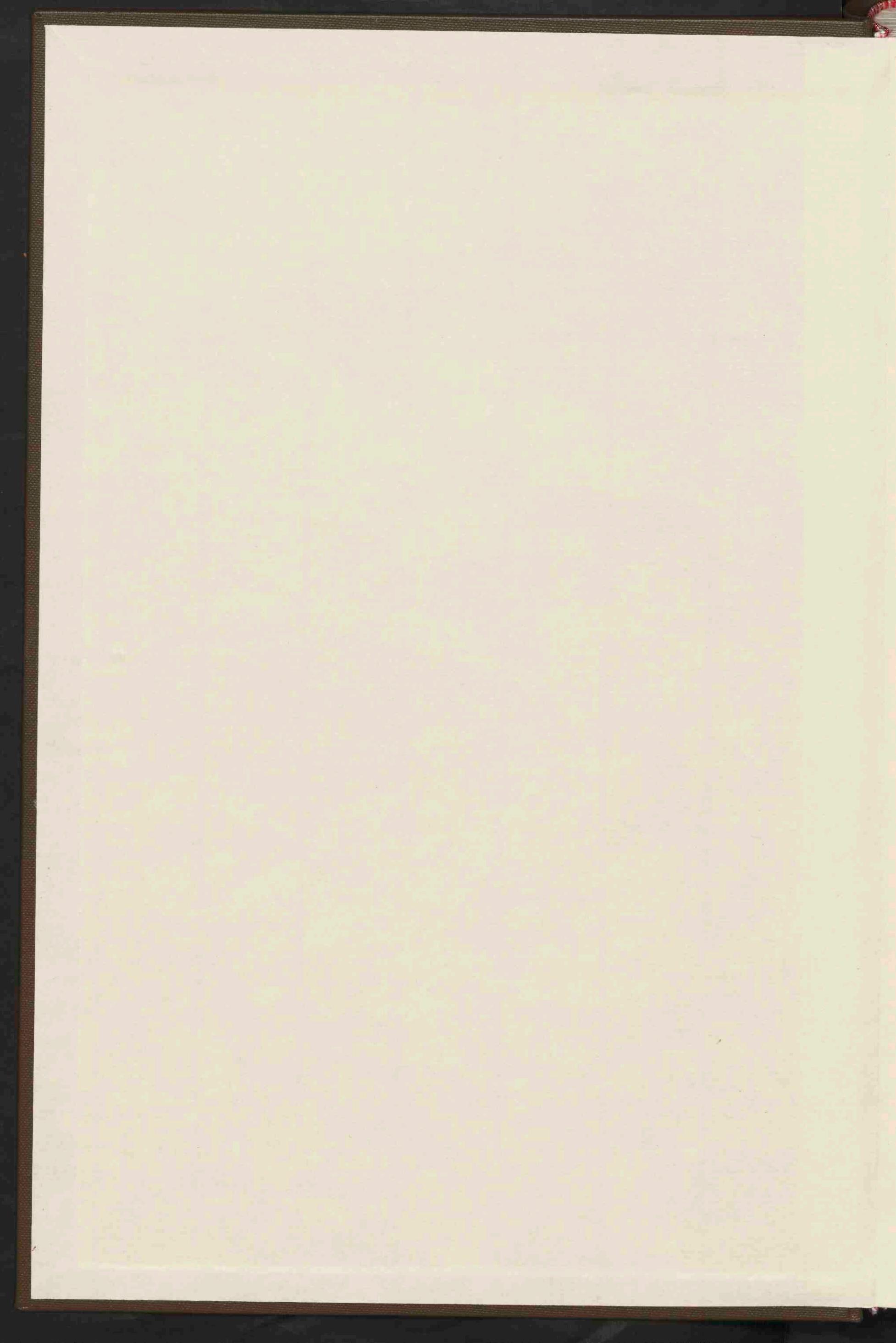
<https://hdl.handle.net/1874/327121>

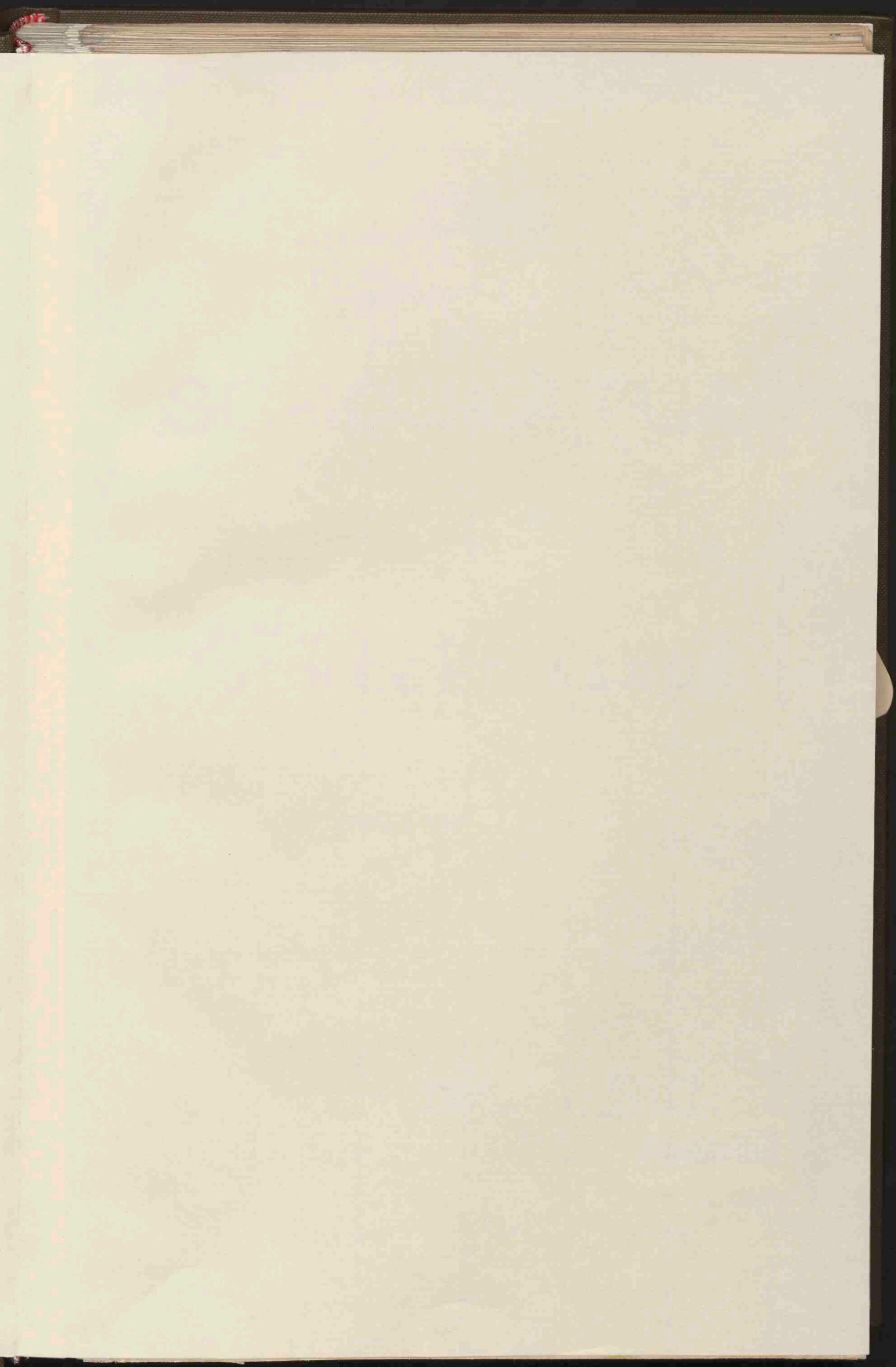
P. R. BOS

SCHOOLATLAS

DER

GEHEELE AARDE

Legnat Dr. Wagner, 2011

Zet en toony v. Dorschot

KAART: *VII*. A.a.8
(1918)

BOS'

P50

SCHOOLATLAS

DER

GEHEELE AARDE.

HERZIEN DOOR J. F. NIERMEYER.

VIER EN TWINTIGSTE VERBETERDE EN VERMEERDERDE DRUK.

Universiteits-
bibliotheek
Utrecht

f 5 5.

JAG
EN

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

3641 1449

BIJ J. B. WOLTERS' U. M. — GRONINGEN, DEN HAAG, 1918.

CARTOGRAPHISCH INSTITUUT VAN J. B. WOLTERS.

BERICHT VOOR DEN VIER EN TWINTIGSTEN DRUK.

De derde uitgave in den oorlogstijd. Steeds meer drukt de oorlog op alles zijn stempel, zelfs op een schoolatlas. Kaart 6 werd opnieuw gebruikt om de in den krijg betrokken landen, wat Europa betreft, aan te duiden door ze alleen een randkleur te geven. Rusland heb ik ongekleurd gelaten; zijn chaotische politieke toestand laat geen aanwijzing van staatkundige grenzen toe. Weinig minder moeilijk is de zaak voor het Balkan-schiereiland. Ik heb op de natuurkundige kaart (28) de grenslijnen weggelaten en op de staatkundige (29) de Dobroedsja en Bessarabië ongekleurd aangegeven. Of het laatste inderdaad in zijn geheel tot Roemenië zal gaan behoren, is niet te zeggen; en de grenslijn die de vrede van Boekarest voorloopig door de Dobroedsja getrokken heeft, valt nog niet in kaart te brengen. — Ik merk hierbij nog op dat het ethnografisch kaartje op hetzelfde blad (29) al vóór den oorlog onpartijdig bleef in het Macedonisch geschil door, op het voetspoor van den Serviër Cvijic, de niet-Grieksche en niet-Turksche bevolking als „Macedoniërs” aan te geven, niet als Serven of Bulgaren.

Op Rusland is verder o. a. het eindpunt van de nieuwe Moerman-lijn verbeterd, dat niet te Kola is, zooals op den vorigen druk stond, maar te Semenowa (als dit nog zoo heet; het is eerst Romanow genoemd). Ook is de nieuwe oorlogshaven Kildin aangebracht, welker naam ons van oude Hollandsche zeekaarten bekend toeklinkt, al kwam het daarop voor in de aardige verbastering „Kilduyn”.

Op Afrika (39) is thans ook vermeld (voor Australië was dat de vorige maal al gebeurd) wanneer de Duitsche kolonien door de geallieerden bezet zijn.

De aanzienlijke wijziging in de bevolkingssterkte van vele steden in de oorlogvoerende landen is niet aangewezen. De gegevens daarvoor zijn onvolledig en het heeft bovendien zijn bezwaren, gravure-correcties aan te brengen voor veranderingen, die voor een groot deel van tijdelijken aard zullen zijn¹⁾.

In dit verband wil ik er de aandacht op vestigen, dat de atlas overigens steeds tracht de steden naar hun werkelijke bevolking in te delen, niet naar hun administratieve grenzen. Op vele kaarten ziet men bijv. Murcia in Spanje als een stad van meer dan 100 000 inwoners prijken, terwijl het in de rubriek beneden 50 000 thuis behoort; alleen de gemeente Murcia is zoo volkrijk. Voor sommige beschaafde staten is het niet mogelijk, de juiste grootte van alle steden te kennen, bijv. niet voor ons eigen land; moge dit bij de volgende volkstelling beter worden.

Het abnormale van den tijd maakt het moeilijk, de kaarten volkommen te hernieuwen. Toch valt er bij elken druk zooveel te wijzigen dat een opsomming ondoenlijk zou zijn. Om daarvan eenig denkbeeld te geven wil ik ditmaal enkele der voornaamste wijzigingen in 't kort aanduiden: betere kleuring der zeestroomen (blad 2); afzonderlijke kleuring van het laagste deel der Belgische vlakte (20); verbetering der kustlijn van Noord-Rusland (23) en van het merenstelsel in Russisch Lapland (24); herziening van Palestina en Klein-Azië (30); correctie van vele details op blad 32; van het spoorwegstelsel in Malakka (33); van de hoogte-tinten en bevloeiingskanalen op Java (34); van de nieuwe haven en de stadsuitbreiding van Soerabaja (35); benevens de gebruikelijke administratieve wijzigingen der Indische kaarten. Verder de uitbreiding der spoortijnen in Zuid-Afrika (40); de wijziging der provinciën in Mexico en Venezuela (45 en 46).

Maar de meeste moeite is besteed aan Nederland, waarvan de kaarten grondig werden hersien en waarbij een nieuwe heuveltekening werd aangebracht, die veel beter voldoet dan de vroegere.

Nu het wetsontwerp over de Zuiderzee, is aangenomen, was de tijd gekomen om een voorstelling van het plan in den atlas op te nemen. Doordat de bladen van Nederland reeds waren afgedrukt, is deze voorstelling in schetsvorm geplaatst op de keerszijde van blad 14.

Aan velen heb ik dank te brengen voor hun opmerkingen. Maar in 't bizarde aan de heeren L. A. BAKHUIS, administrateur aan het departement van Koloniën, die mij, als reeds zoo lang, voor de Indische kaarten zijn hulp verleende; K. BRAAK, leeraar aan de Hoogere Handelsschool te Utrecht; en K. ZEEMAN, directeur der Normaalschool te Hoogezand.

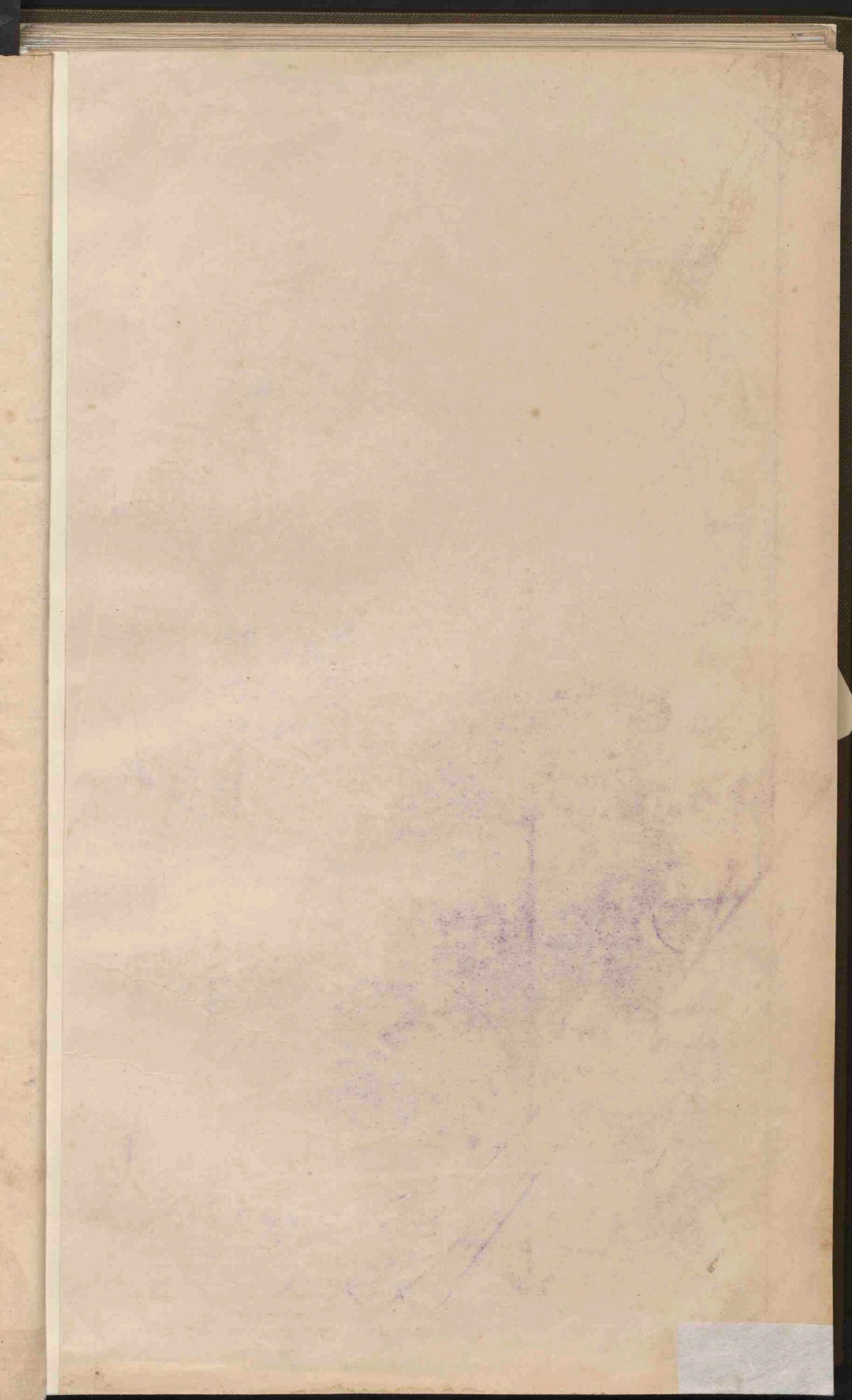
1) Als curiosum zij vermeld dat Gretna Green op de Schotsch-Engelsche grens, voor den oorlog een klein plaatsje, maar met een romantische vermaardheid, een reusachtig centrum der oorlogsindustrie is geworden. Het heet nu ook alleen nog maar Gretna.

LIJST DER KAARTEN.

1. Hoogten en diepten der aarde (Westelijk en Oostelijk halfrond). Noordpoolstreken, Zuidpoolstreken. Regen- en Sneeuwval. 2. Koloniën en Wereldverkeer. Menschenrassen. Dichtheid van bevolking. Zeestroomen. 3. Isothermen voor Januari. Isothermen voor Juli. Isothermen voor het Jaar. Isoamplituden. Isobaren voor Januari. Isobaren voor Juli. 4. Europa natuurkundig. 5. Europa staatkundig. 6. Middel-, West- en Zuid-Europa. — Verkeerswegen; Kolenbeddingen; Visscherijen (met drie bijkaarten: Industriestreek van Middel-Engeland; Ruhr-Wupper-Industriestreek; Londen). 7. Kustvormen van Europa. 1. Wadden- en Föhrdenkust van Sleeswijk. — 2. Kust van Gascogne (Duinen, Etangs). — 3. Podelta en Lagunen. — 4. Duitsche Noordzeekust (Waddenkust met riviermonden). — 5. Duitsche Oostzeekust (Haffen). — 6. Zuid-Russische Limankust. — 7. Rias-kust van Galicië. — 8. Noorse weegsche Fjordenkust. — 9. Italiaansche kust. — 10. Dalmatische kust. — 11. Finsche scherenkust. 8. Europa: Volksstammen. Europa: Dichtheid van bevolking. 9. Nederland: Grondoorten. 10. Nederland: De Havenwerken van Rotterdam. — De Havenwerken van Amsterdam. — De Neder-Rijn boven Driel. — De Haven van IJmuiden. 11. Nederland. - Hoogtekaart van Nederland. - Hoogtekaart van de Veluwe. 12. Nederland: Overzicht en verkeerswegen. 13. Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. 14. Groningen, Friesland, Drente en Overijssel. 14a. Aangenomen ontwerp tot drooglegging der Zuiderzee. 15. Gelderland en Noord-Brabant. 16. Zeeland en Limburg. 17. De Alpen *). De Alpen: Staatkundig Overzicht, met lijst der voornaamste tunnels. De Alpen: Geologisch Overzicht. 18. Duitschland natuurkundig (met een bijkaart: Geologisch kaartje van Zuid- en Midden-Duitschland **). 19. Duitschland staatkundig (met een bijkaart: de Thüringsche Staten).	20. Zwitserland. België en Luxemburg. 21. Frankrijk (met twee bijkaarten: Corsica; Talen en dialecten). 22. Oostenrijk-Hongarije (met twee bijkaarten: de Karst; de Volksstammen van O.-H.). 23. Rusland. 24. Scandinavië. Denemarken (met drie bijkaarten: IJsland; Bornholm; de Fär-Öer). 25. Groot-Brittannië en Ierland (met een bijkaart: Graafschappen; Steenkool en IJzer). 26. Spanje en Portugal (met een bijkaart: Regenhoeveelheid, groote Bevloeingen en Steppen). 27. Italië (met een bijkaart: de Vesuvius). 28. Balkan-Schiereiland natuurkundig. 29. Balkan-Schiereiland volkenkundig. Balkan-Schiereiland staatkundig (met een bijkaart: Constantinopel). 30. Azië natuurkundig (met twee bijkaarten: Klein-Azië; Palestina). 31. Azië staatkundig (met een bijkaart: Dichtheid van bevolking). 32. Zuid-Azië (met een bijkaart: Japan). 33. Insulinde (met twee bijkaarten: de Molukken; de westelijke Kleine Soenda-eilanden). 34. Java geologisch. Java natuurkundig (met een bijkaart: Straat Soenda). Java staatkundig. 35. Batavia; Weltevreden. Soerabaja. De Smeroe-top in 1879 en 1885. 36. Sumatra (met vier bijkaarten: Ondernemingen ter Oostkust; Noordpunt; Padangsche Beneden- en Bovenlanden; Padang). 37. Borneo, Celebes. 38. Afrika natuurkundig (met twee bijkaarten: de Nijl-delta en het Suez-kanaal; Suez). 39. Afrika staatkundig (met een bijkaart: Algerië en Tunis). 40. Afrika: Verkeerswegen. — Nijdal beneden Sioet. — Zuid-Afrika. 41. Noord-Amerika natuurkundig: (met twee bijkaarten: Kolenvelden in de V. S.; Mississippi-mondingen). 42. Noord-Amerika staatkundig (met een bijkaart: de Noordoostelijke Vereenigde Staten). 43. Noord-Amerika: New-York en omgeving; Panama-kanaal. 44. De Vereenigde Staten van Amerika en Mexico. 45. Zuid-Amerika natuurkundig en staatkundig (met twee bijkaarten: Curaçao; de St. Anna baai). 46. Suriname, Guyana, Middel-Amerika en West-Indië. 47. Australië (met vijf bijkaarten: open ringrifeland; gesloten ringrifeland; krateriland met walrif; strandrif; Zuidoostelijk Australië).

*) Op de Alpenkaart zijn de hoofdlijnen der spoorwegen onderscheiden van de minder belangrijke.

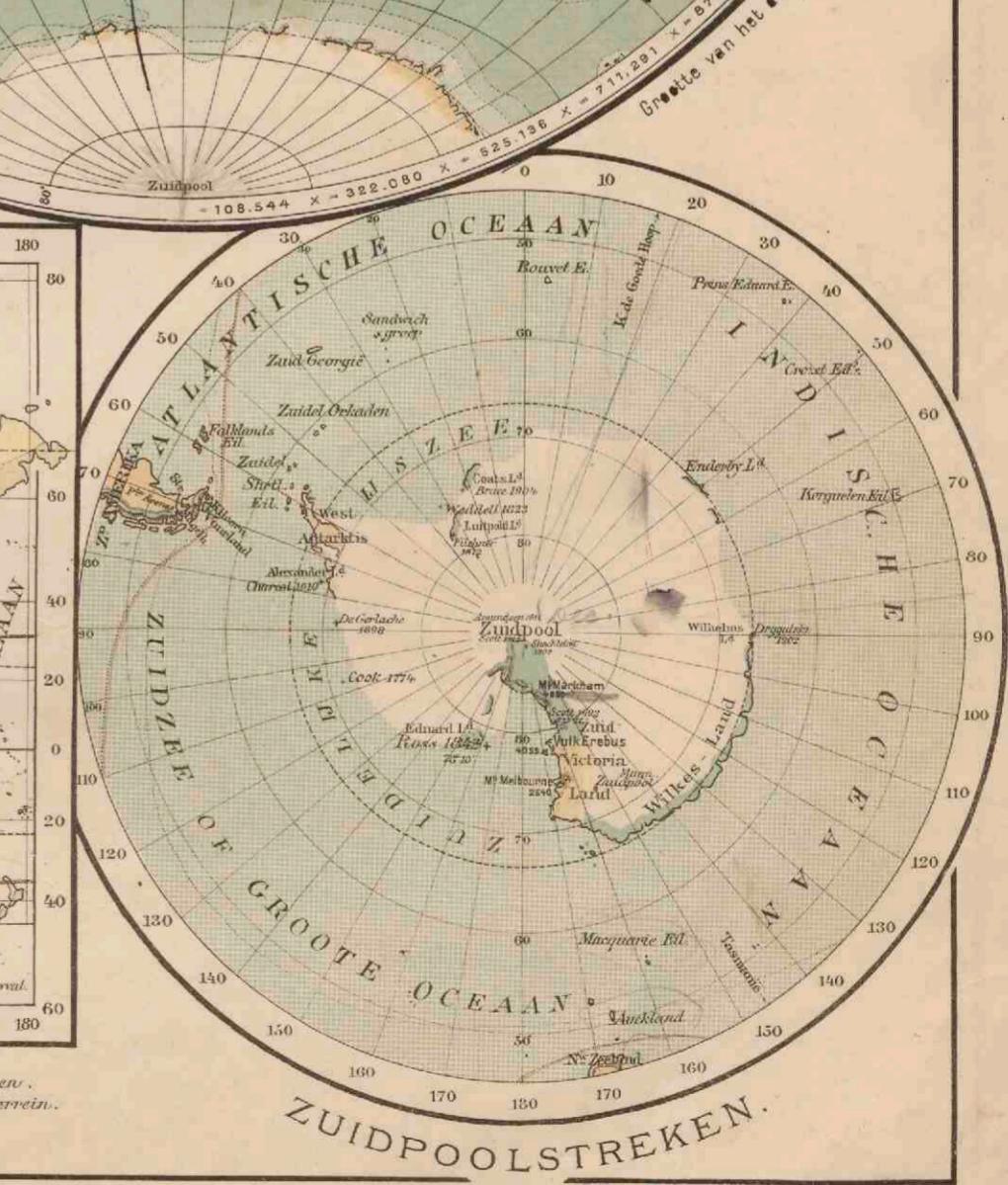
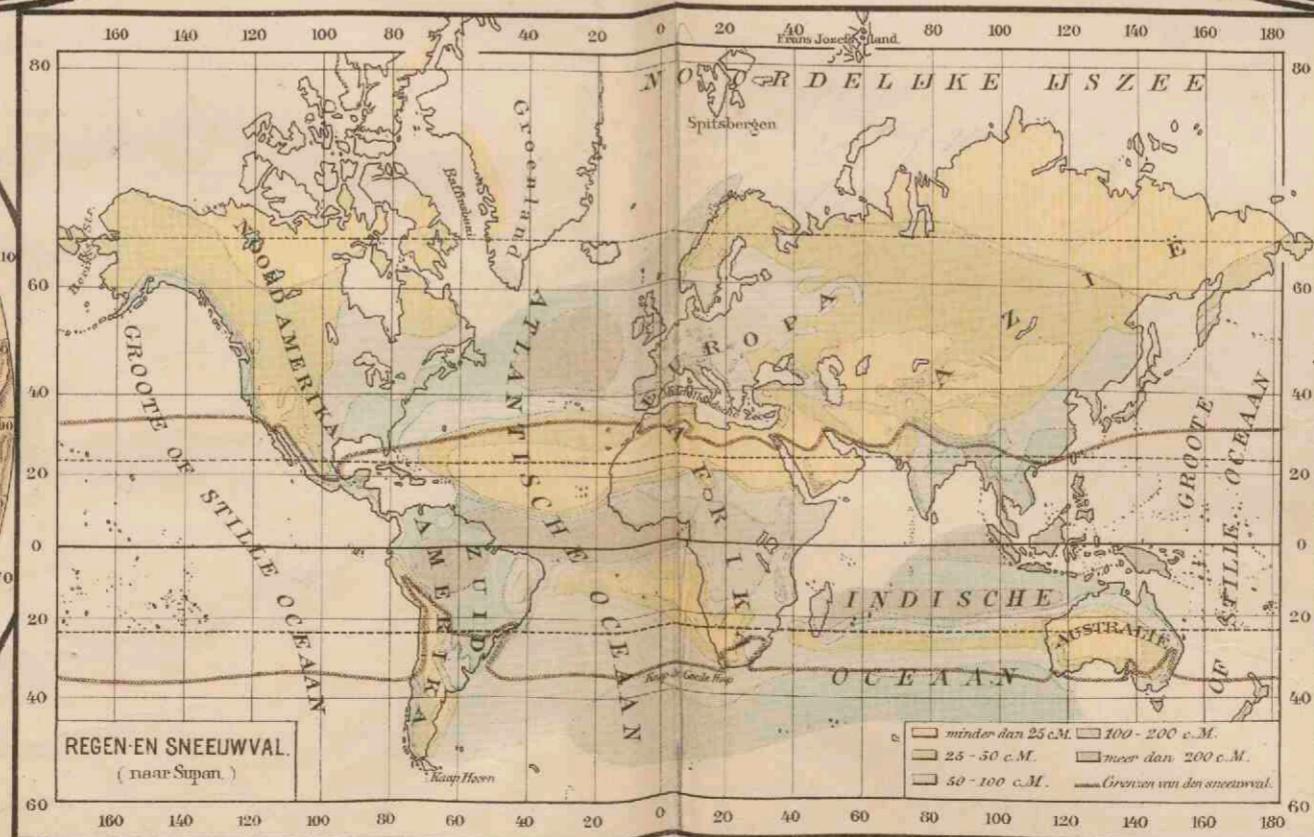
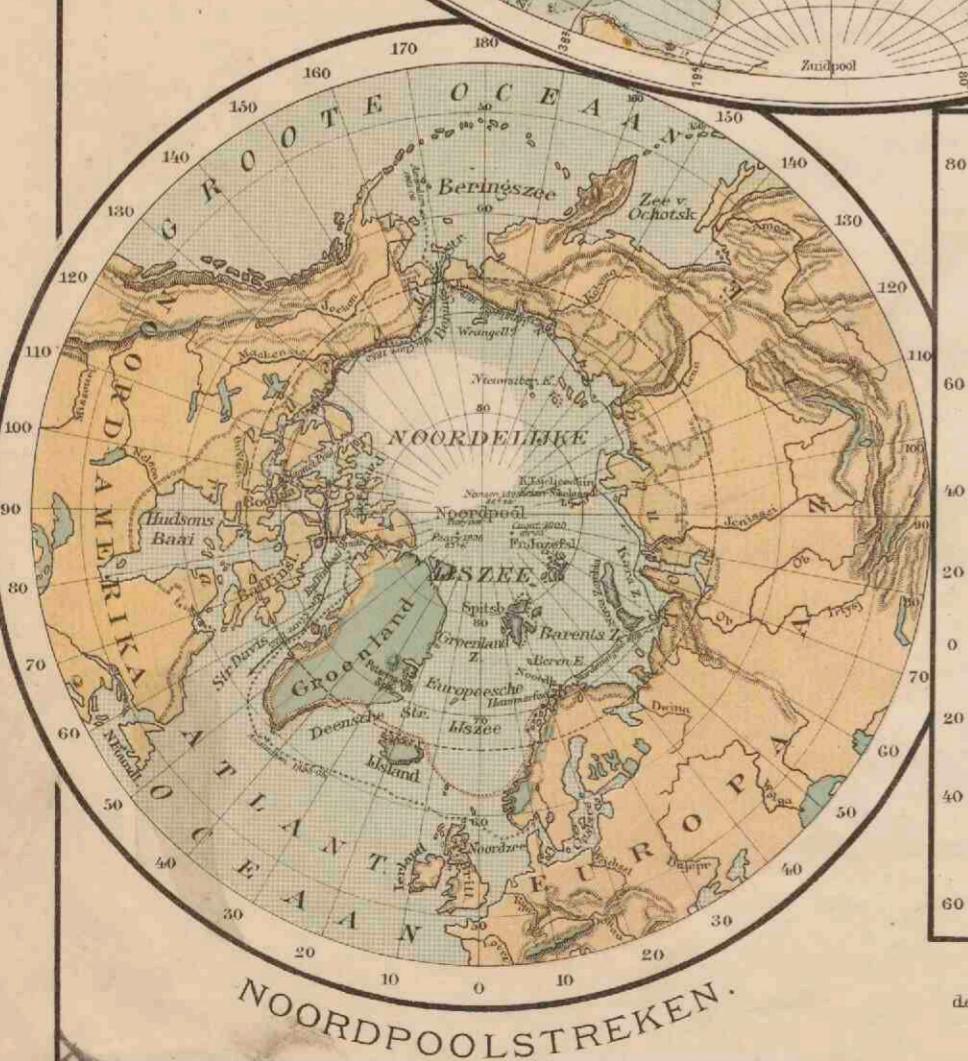
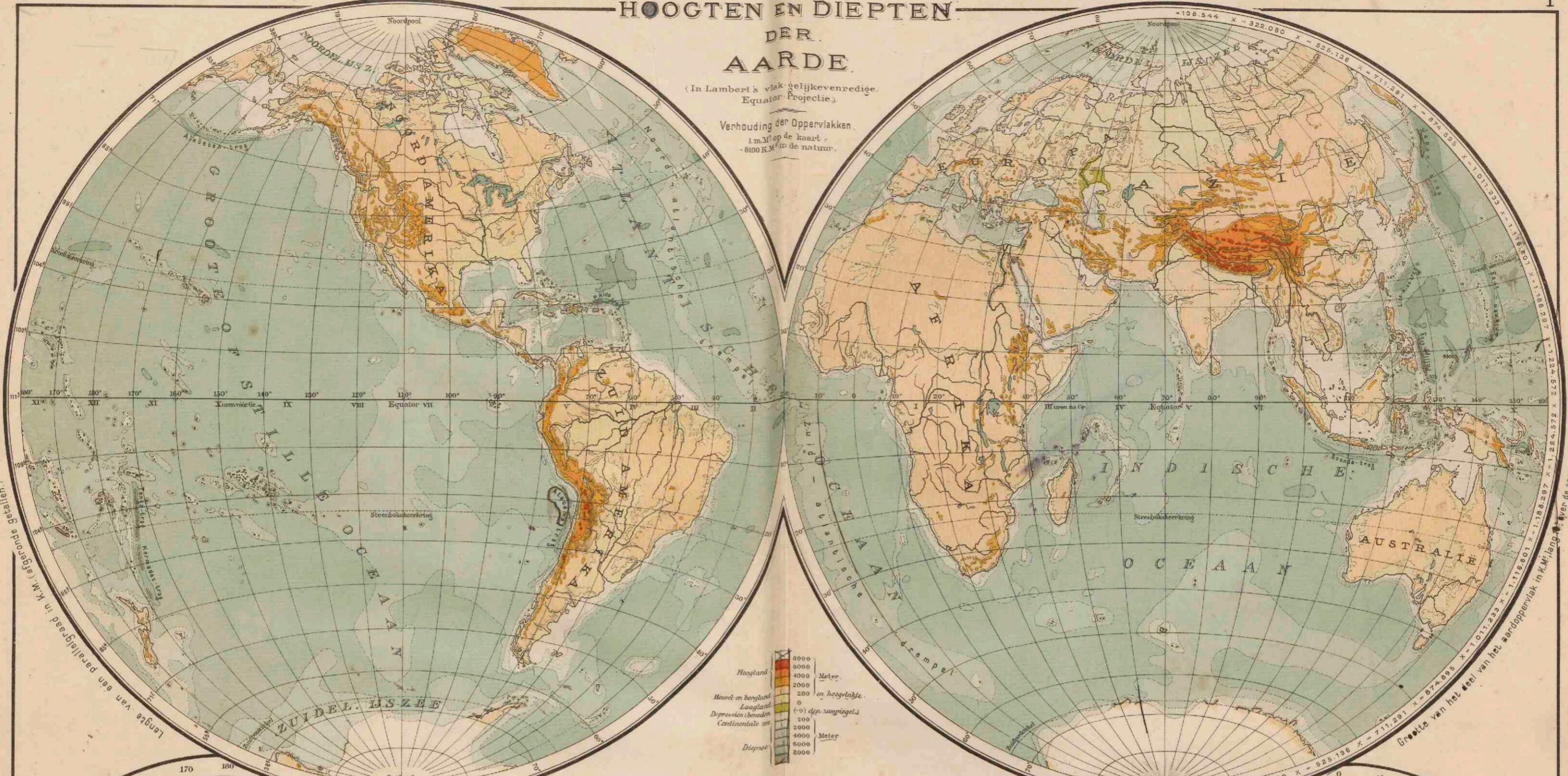
**) Voor de hoogteligging van de grenzen der kleurvlakken op de natuurkundige kaarten der landen van Europa zie men de verklaring van Blad 17, *de Alpen*. De grens tusschen de beide groene tinten ligt op 100 M. hoogte.

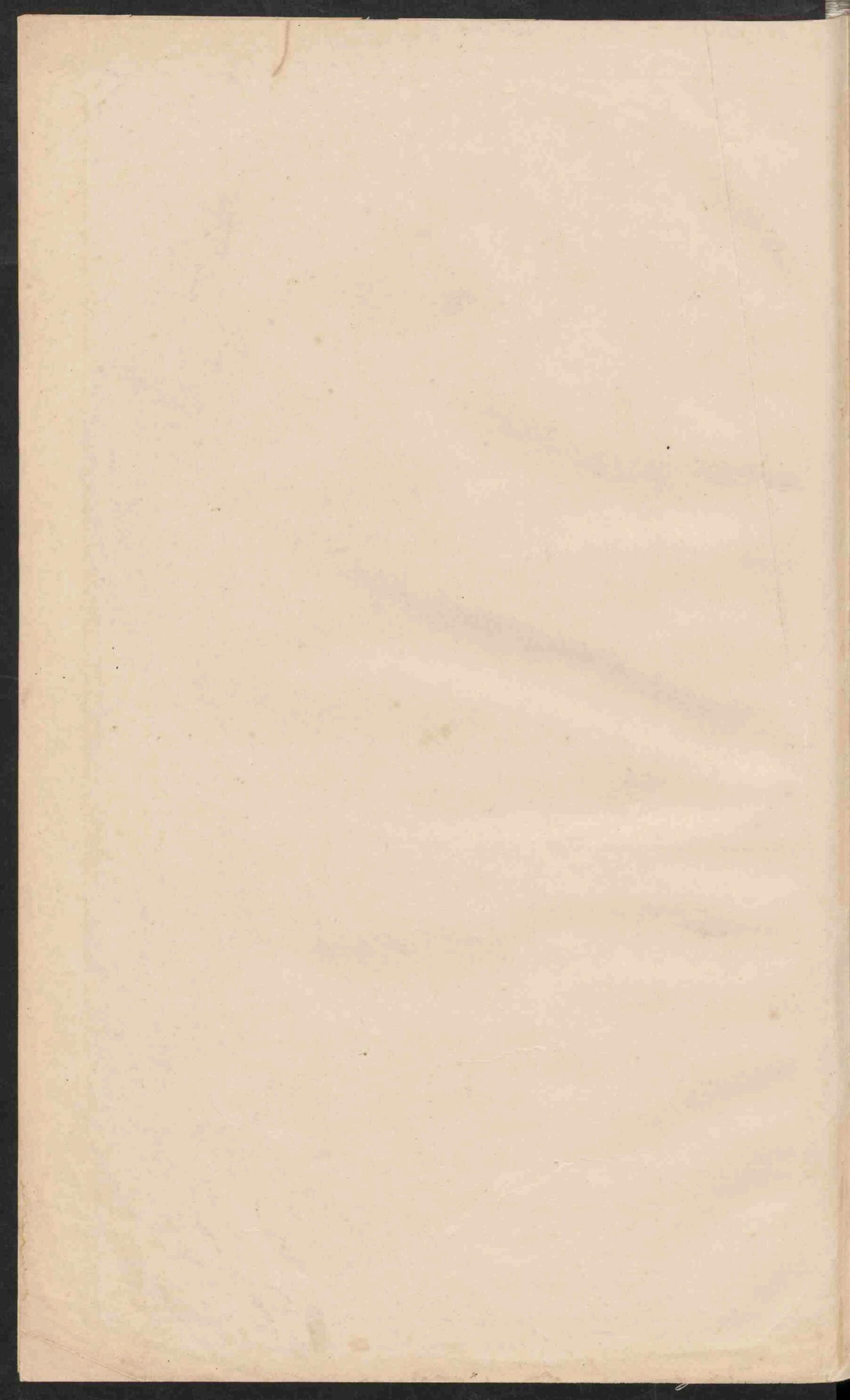
HOOGTEN EN DIEPTEN DER AARDE

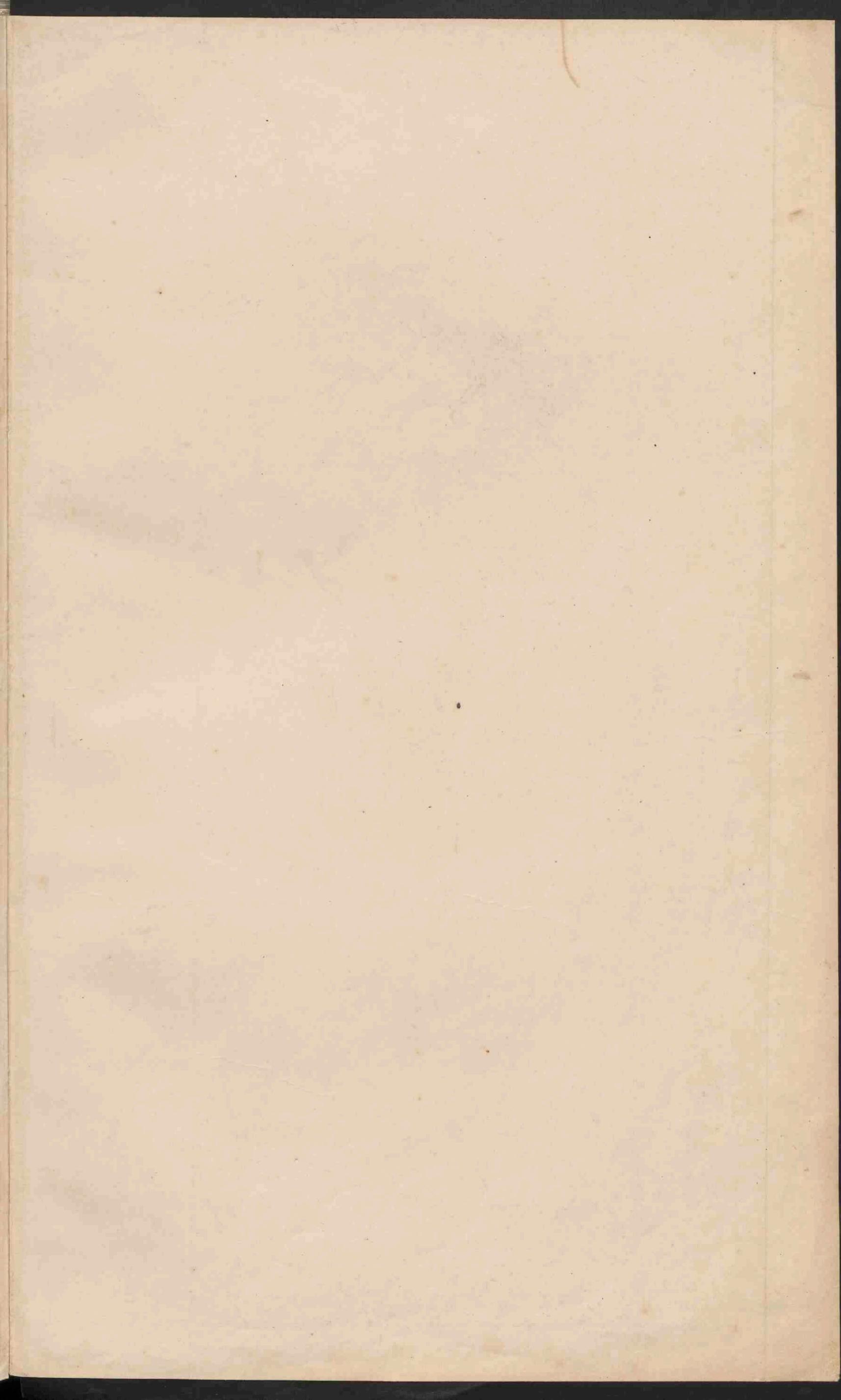
(In Lambert's vlaak gelijkevenredige.
Equator Projectie.)

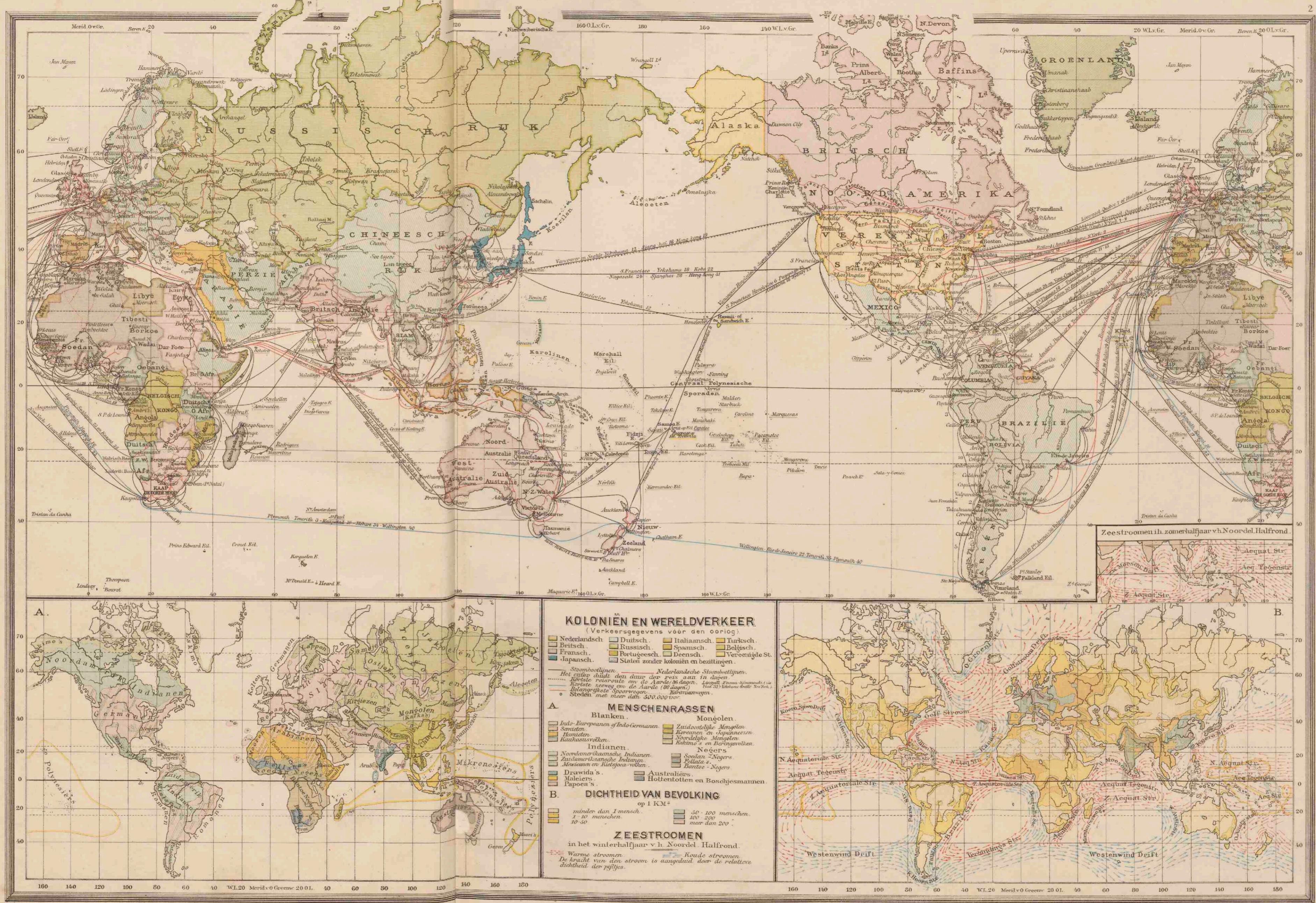
Verhouding der Oppervlakken.
1 mil op de kaart =
8190 KM² in de natuur.

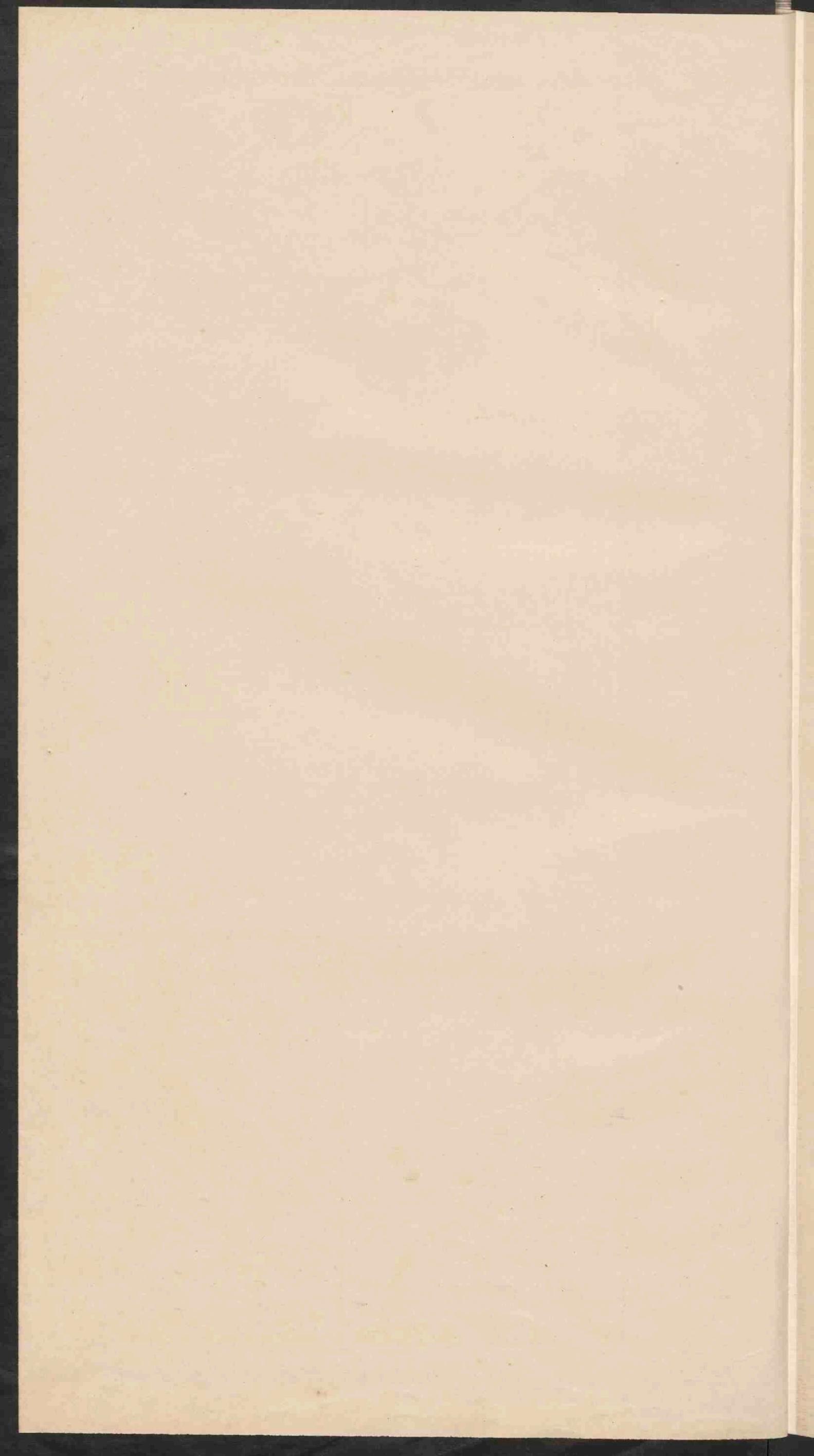

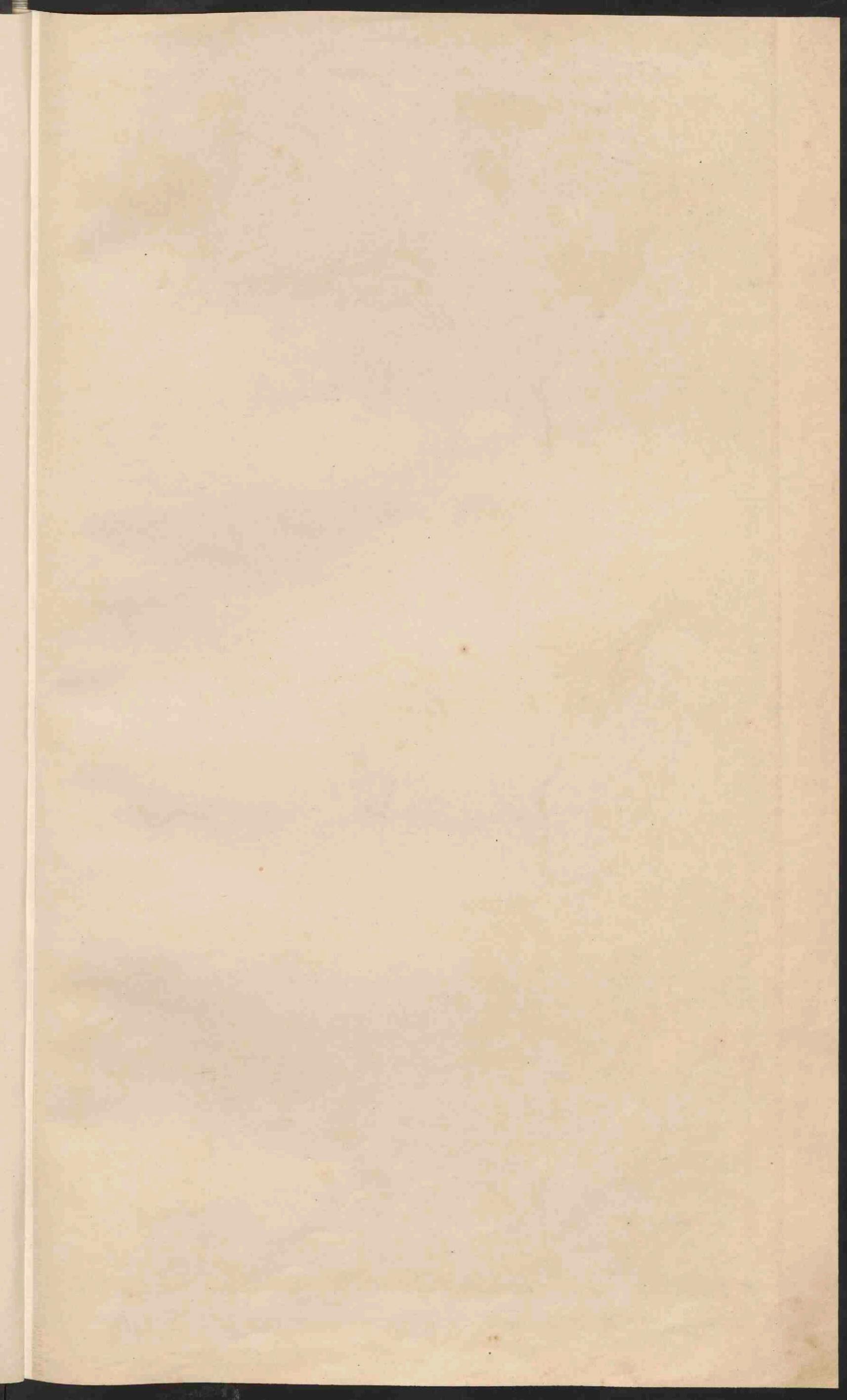
Verklaring voor de beide Poolstreken.
Routen: Mac Clure 1850-53, Nordenfelt 1878-79, Amundsen 1903-06.
De nog niet bereide streken zijn wit getekend.

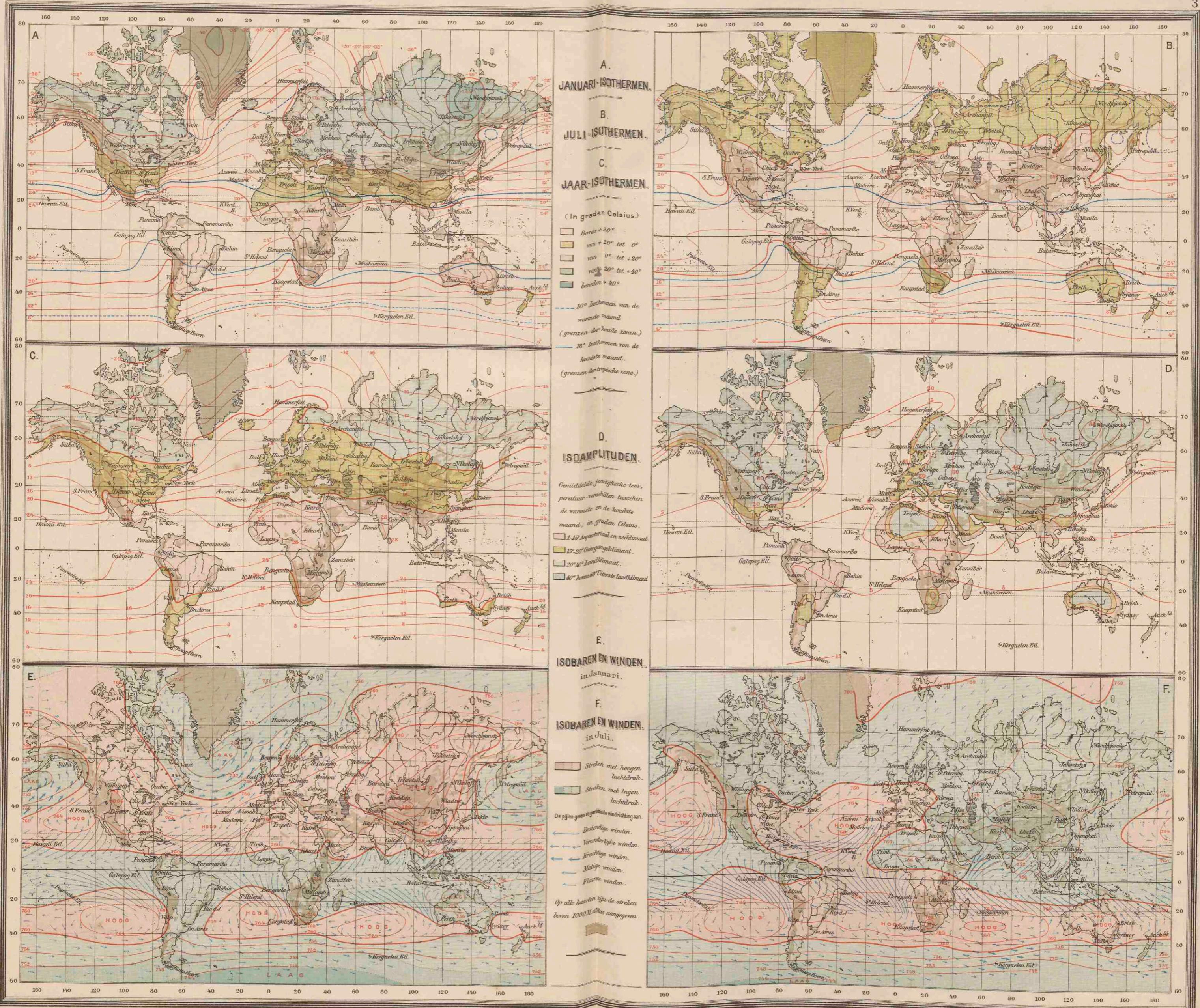

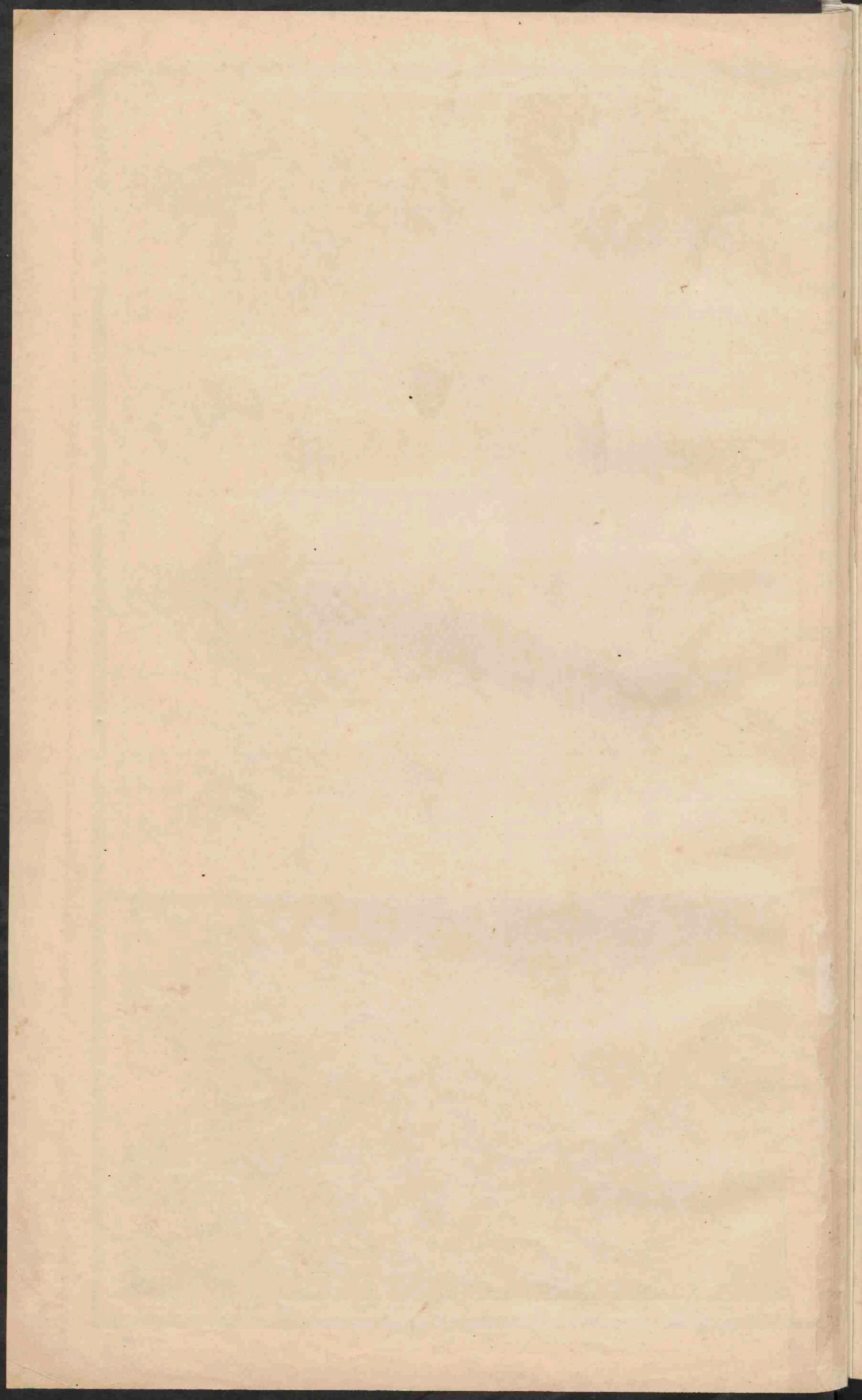

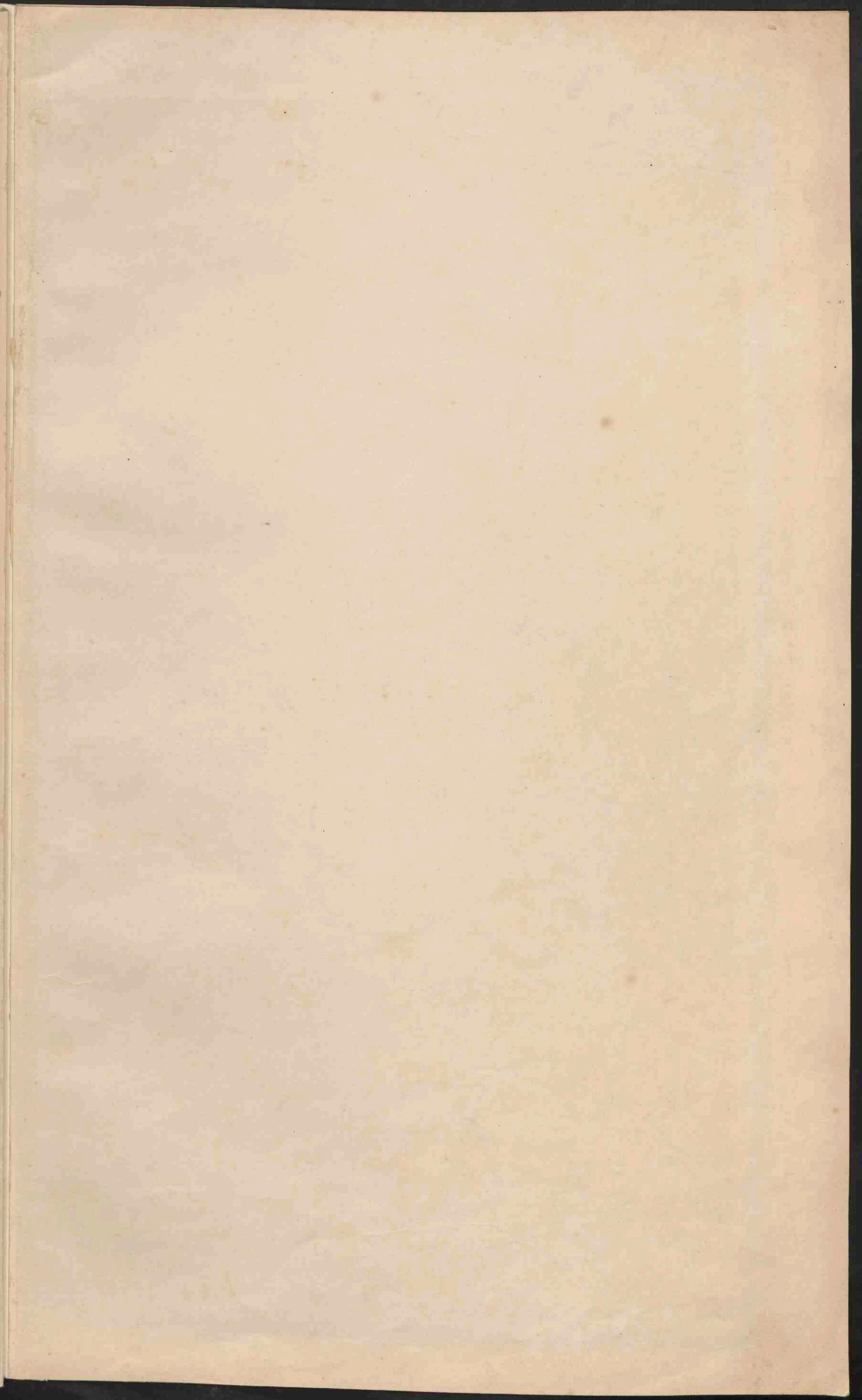

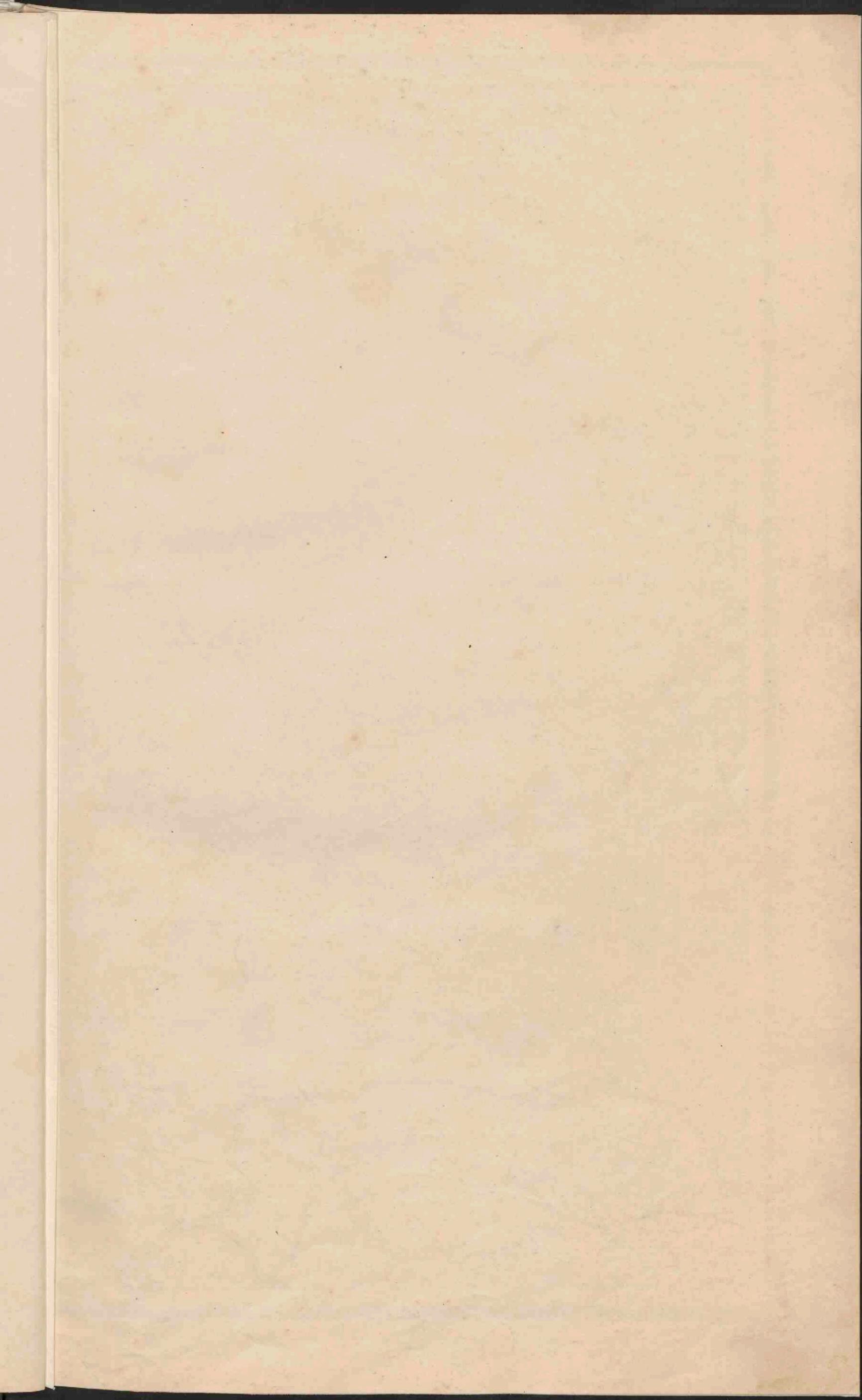

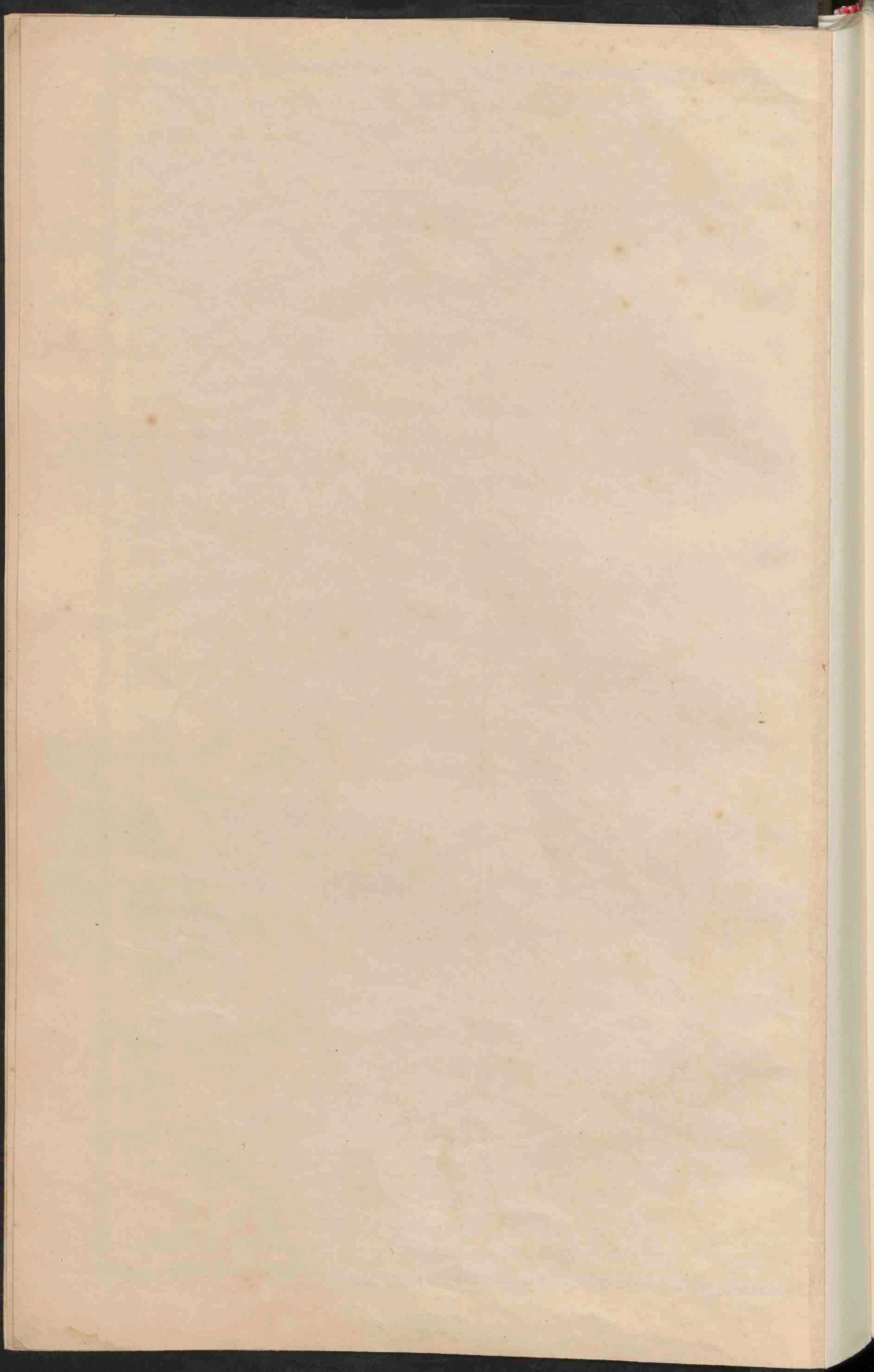

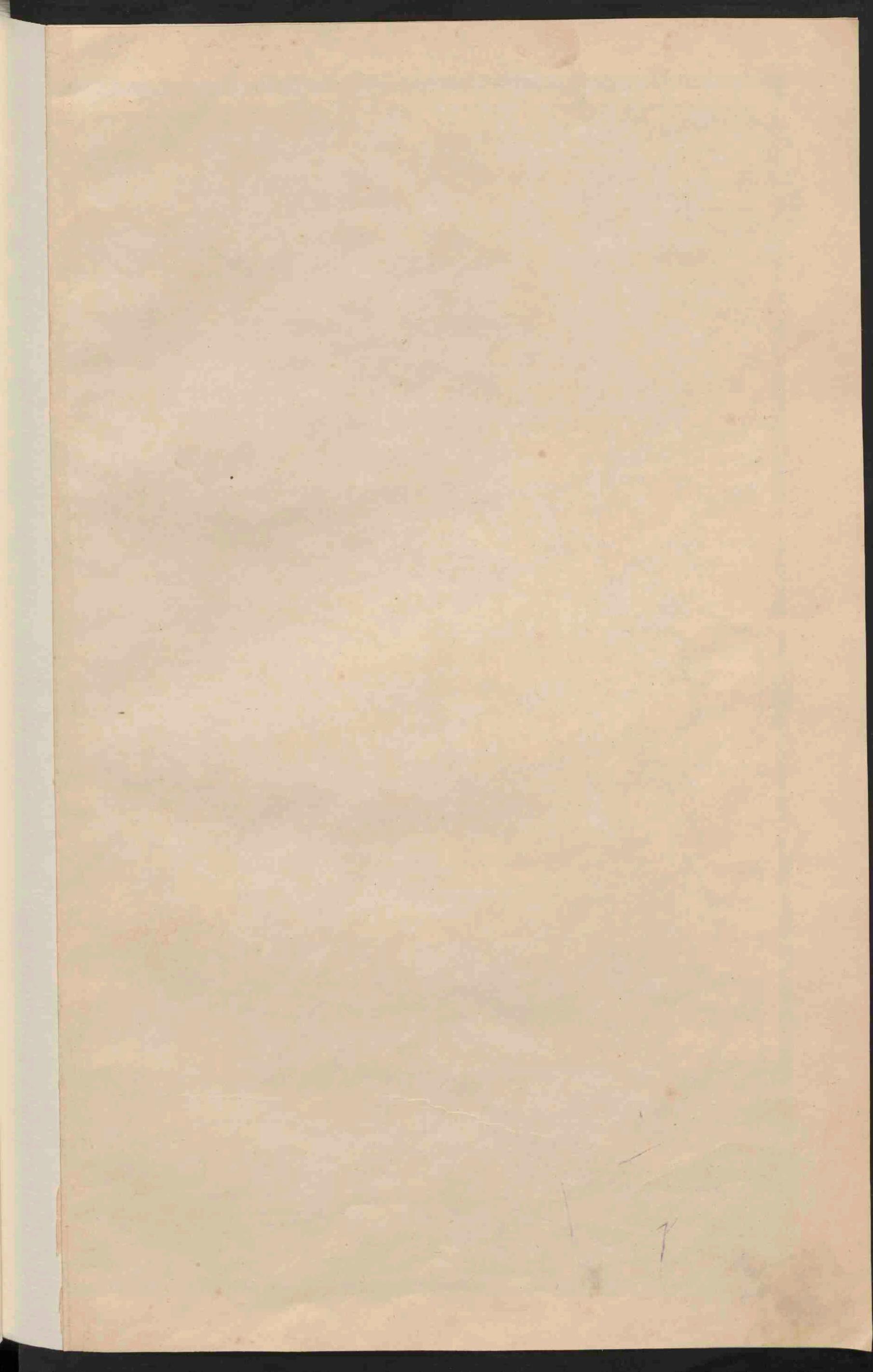

18

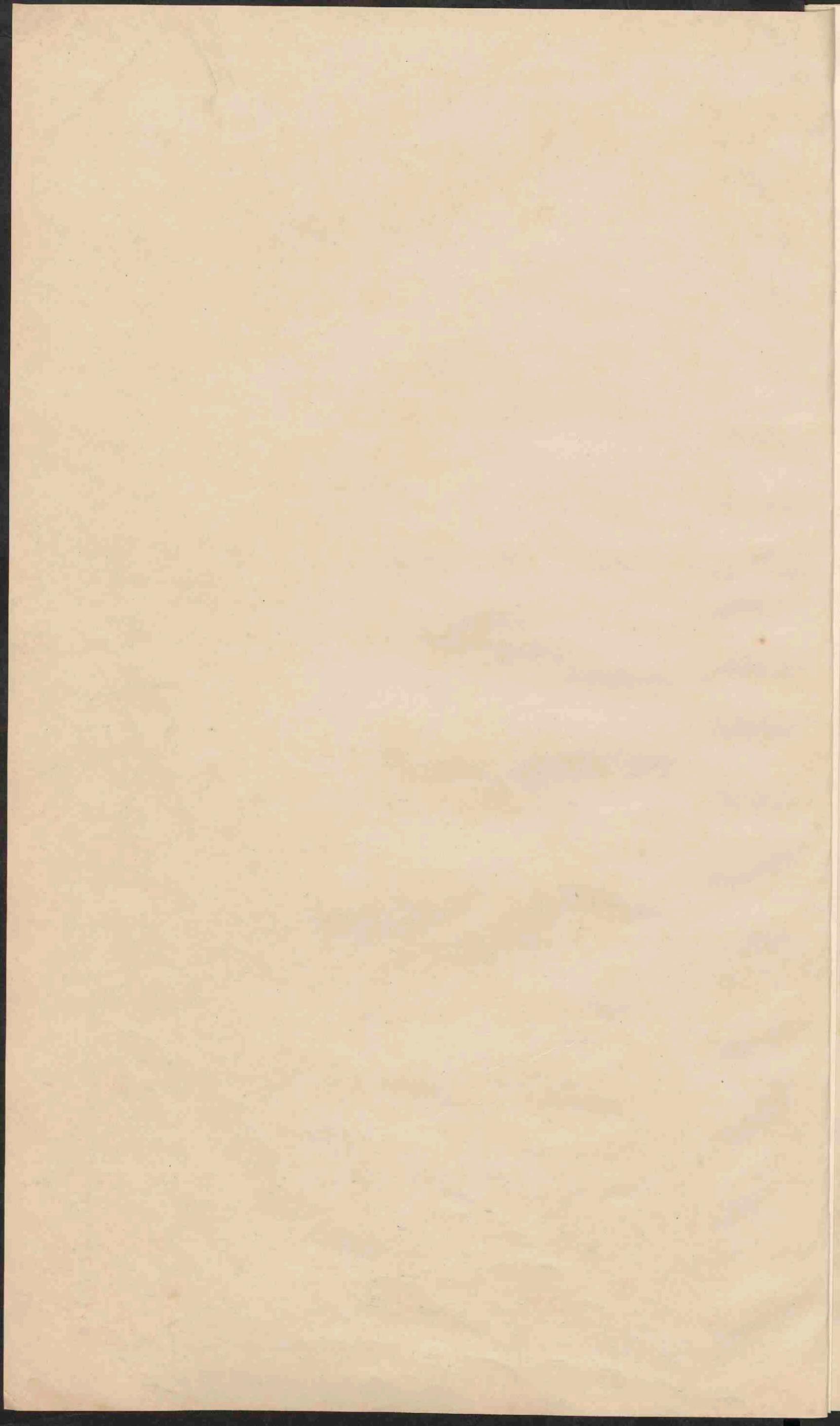

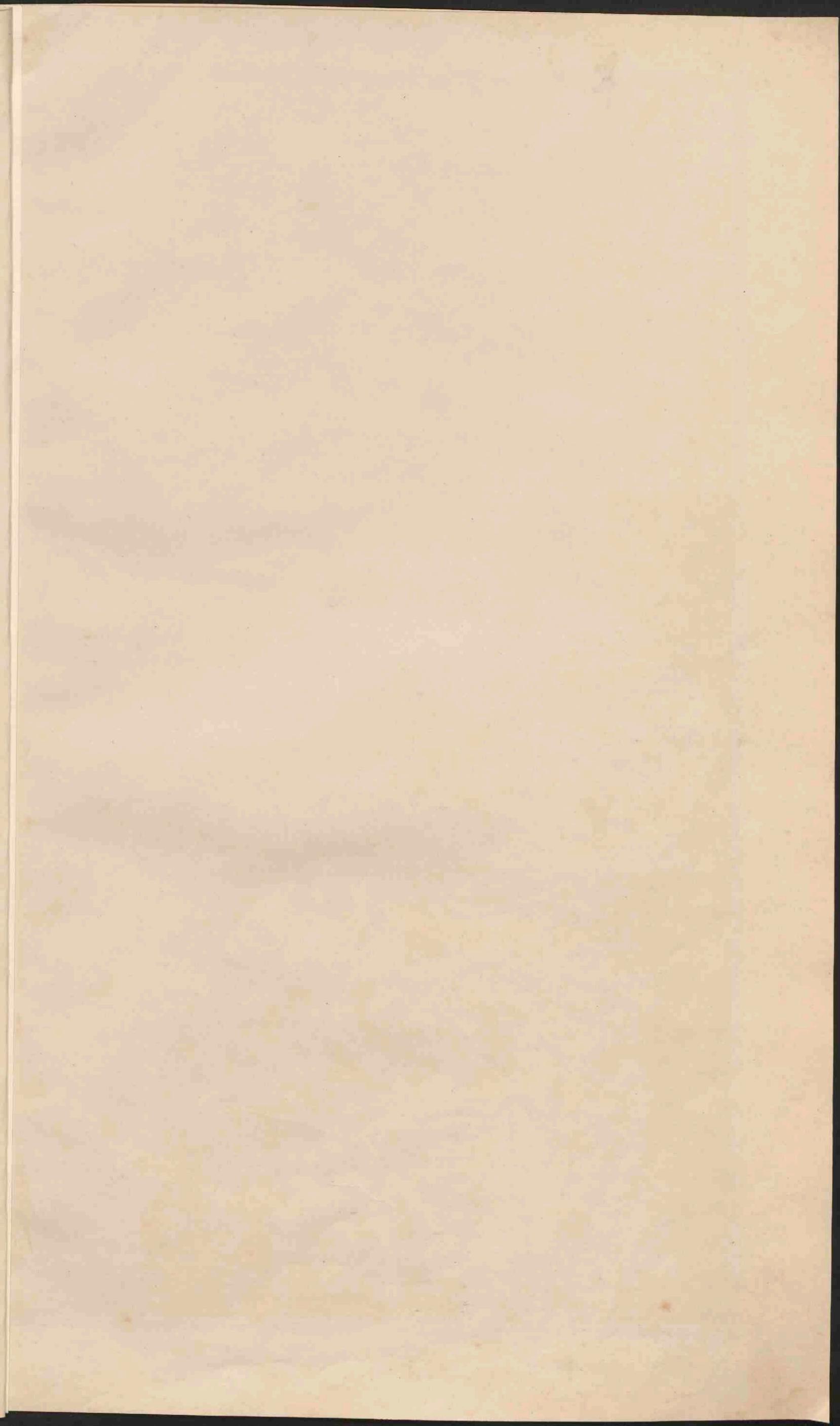

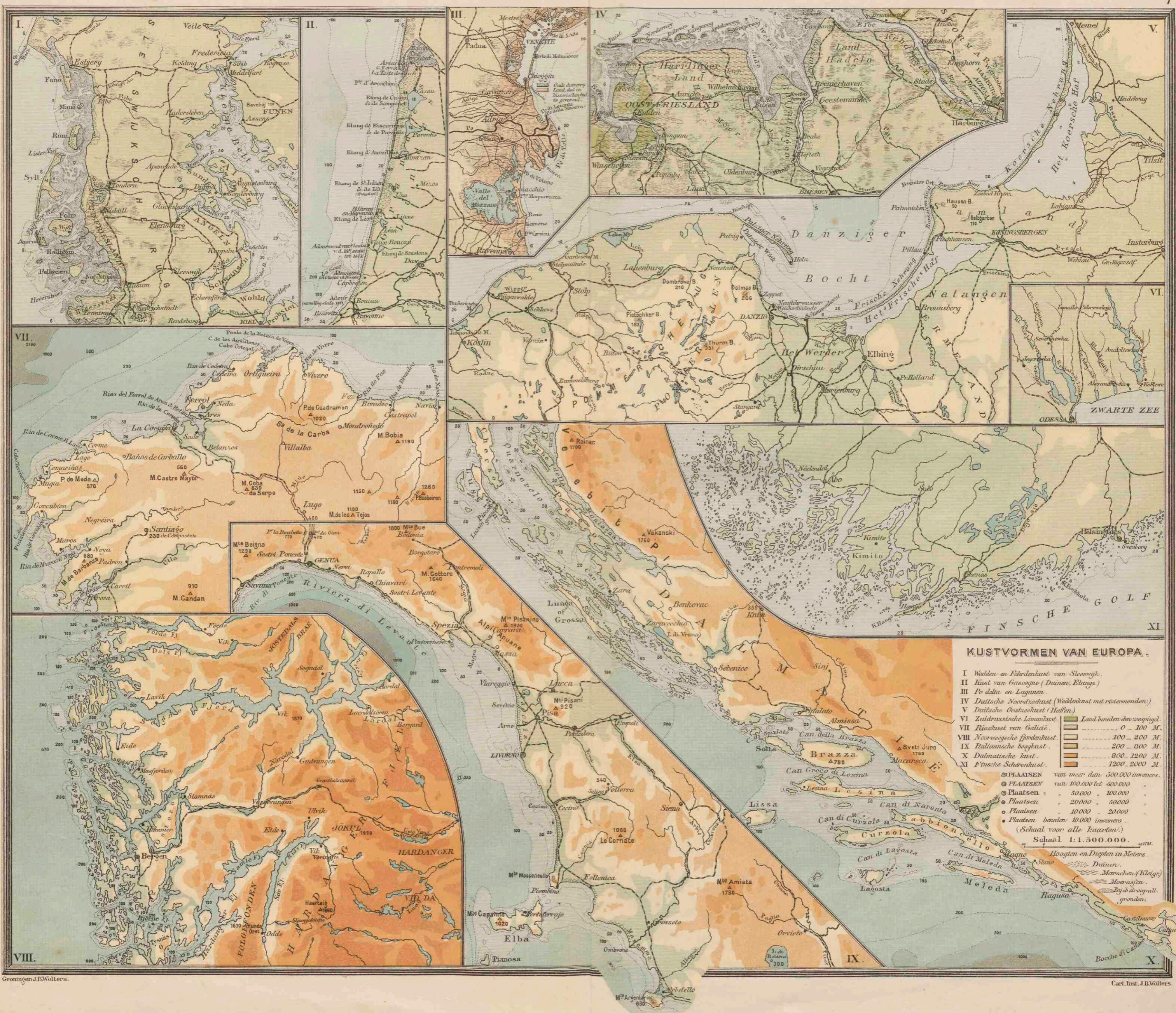

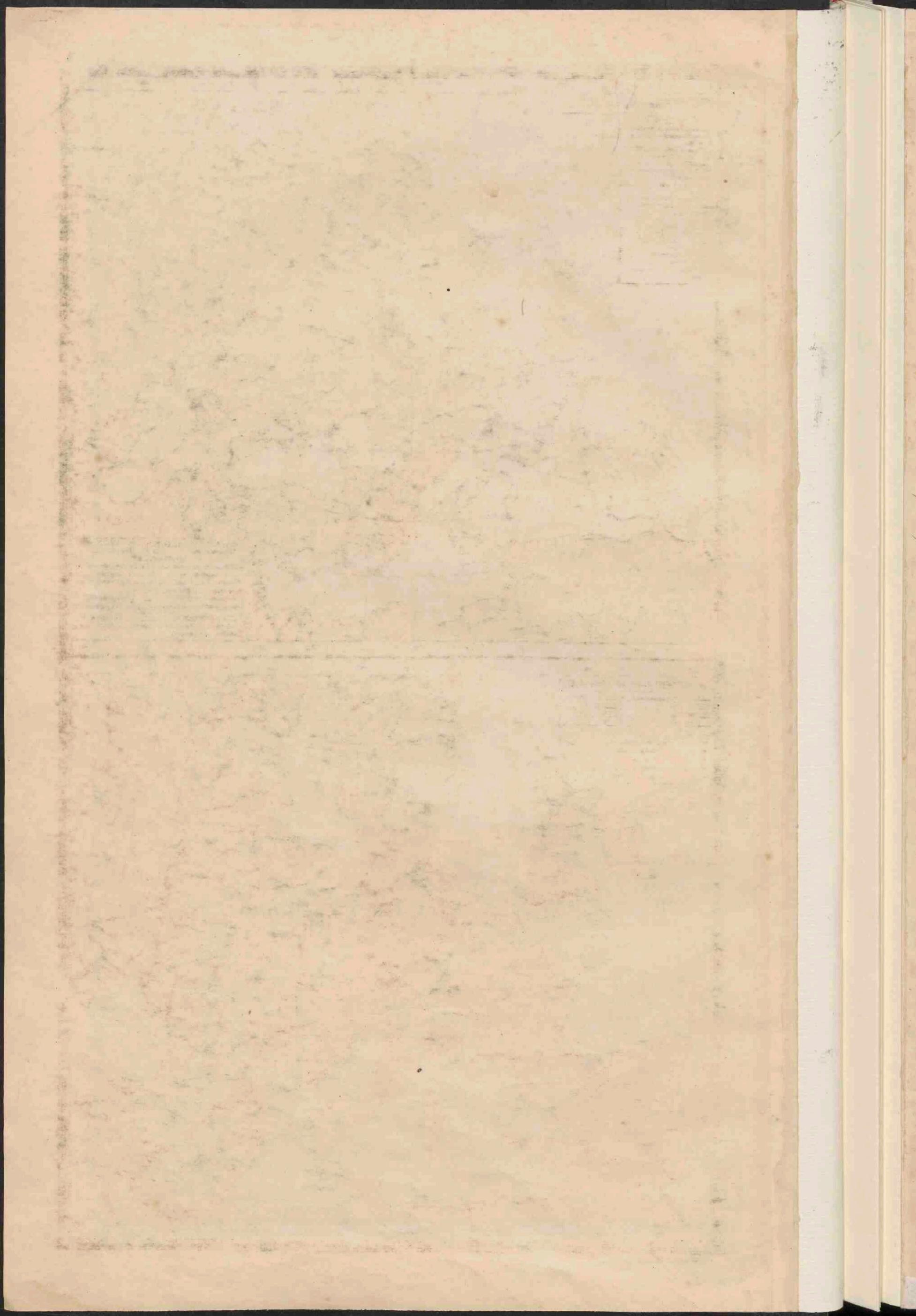

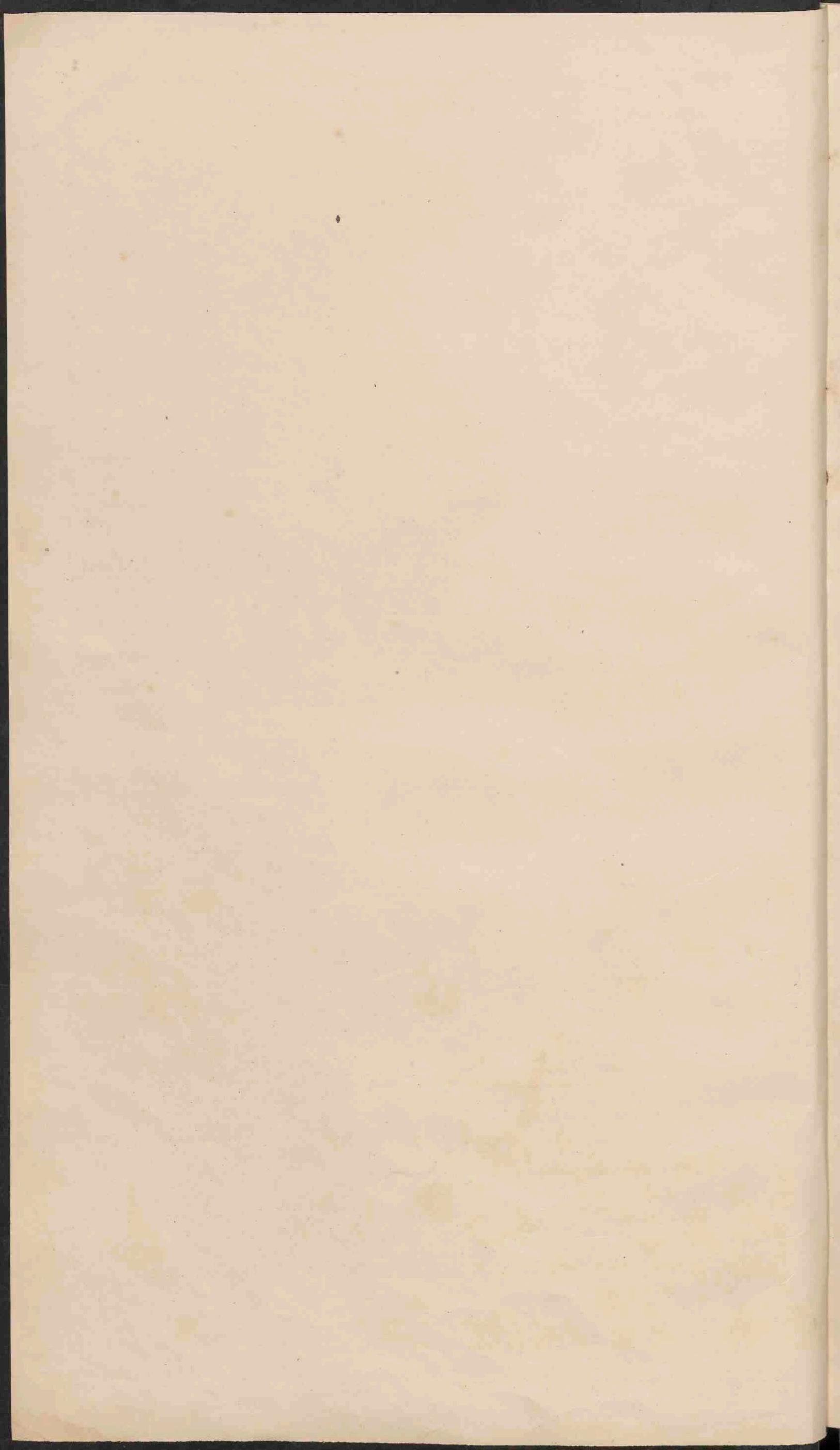

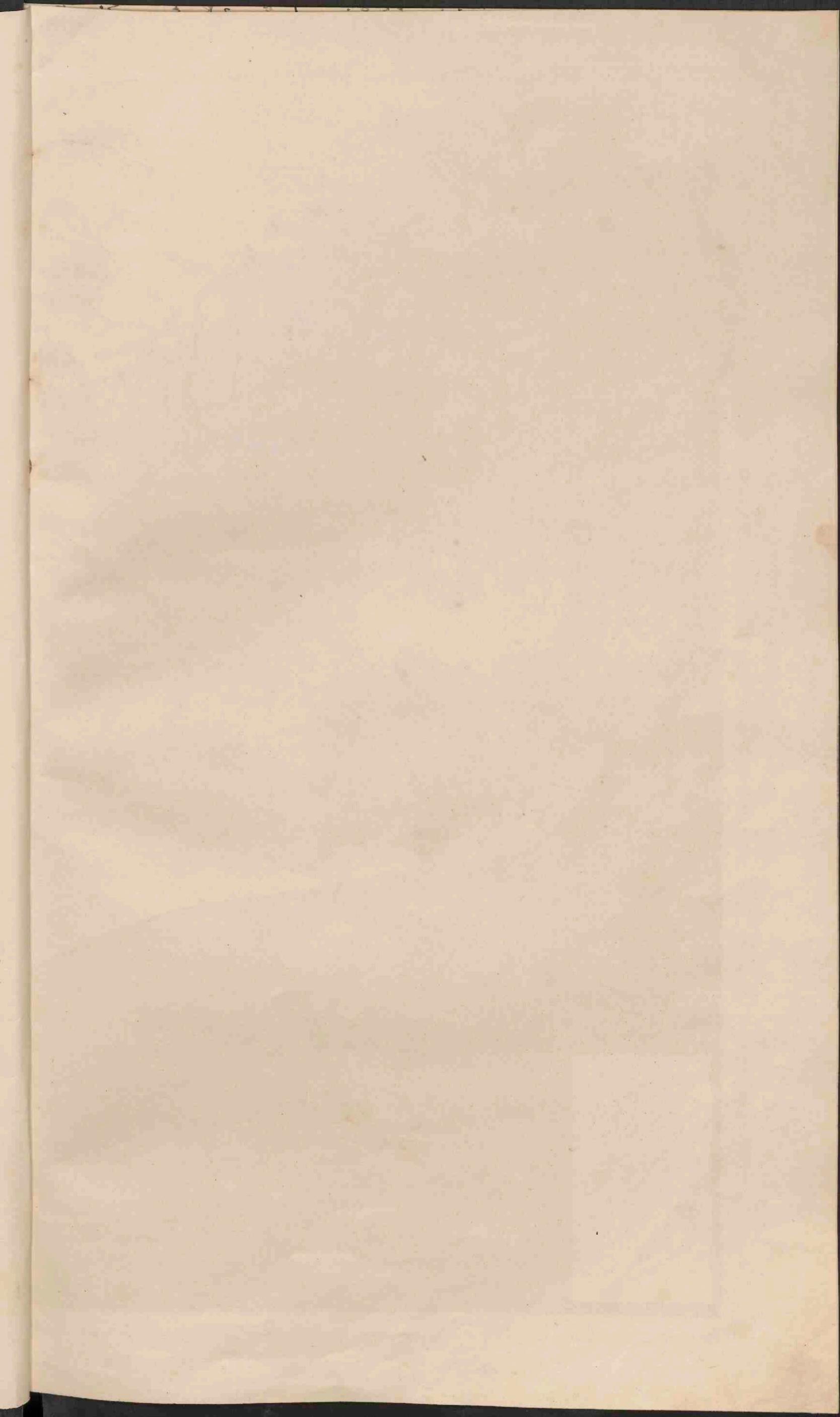

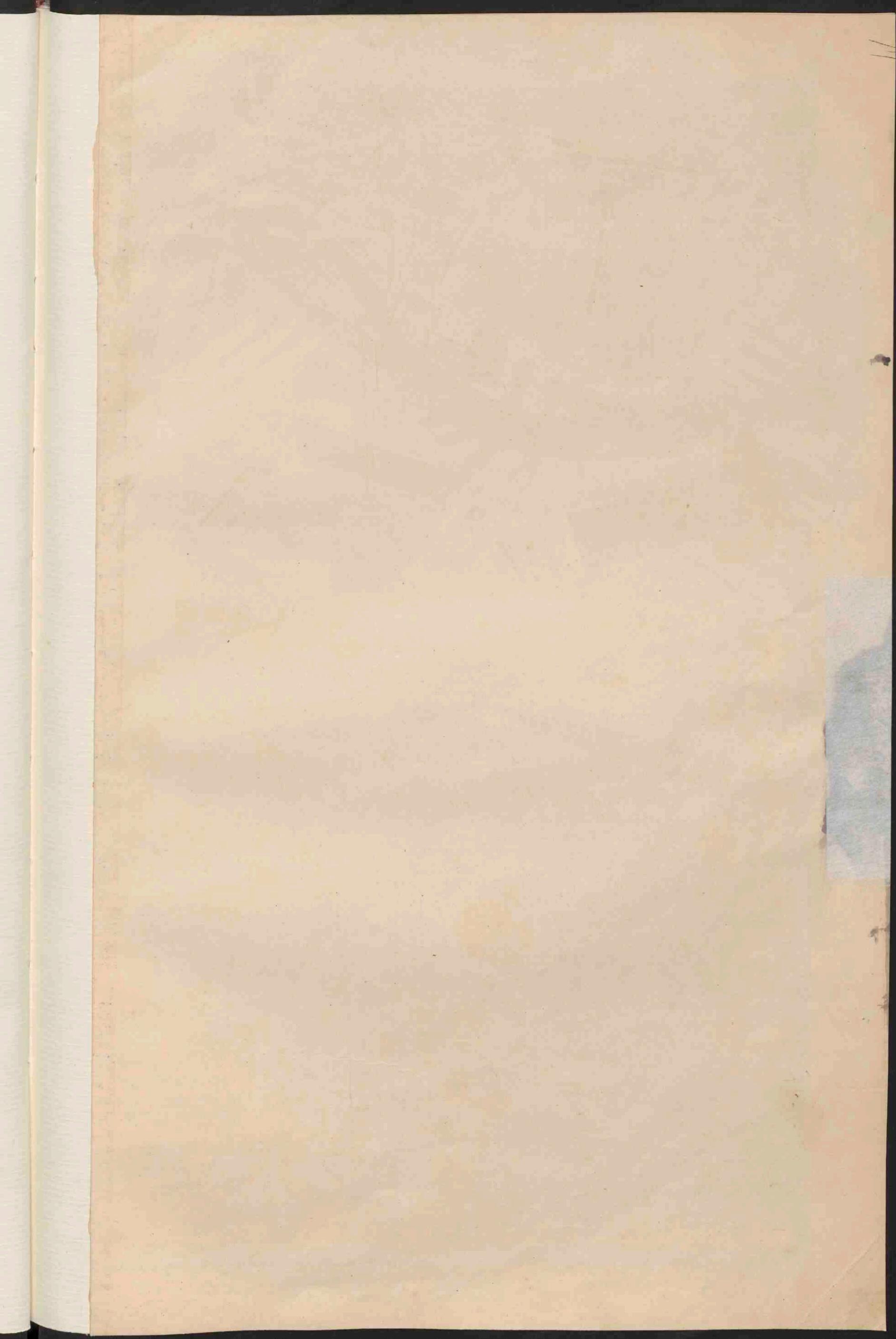
Bellingwolde Vrieseloo
Midlere Schermer
Nekew
Utrecht
laagveen 50.
klei 10.
laagveen 30.
klei 10.
delenvalleien

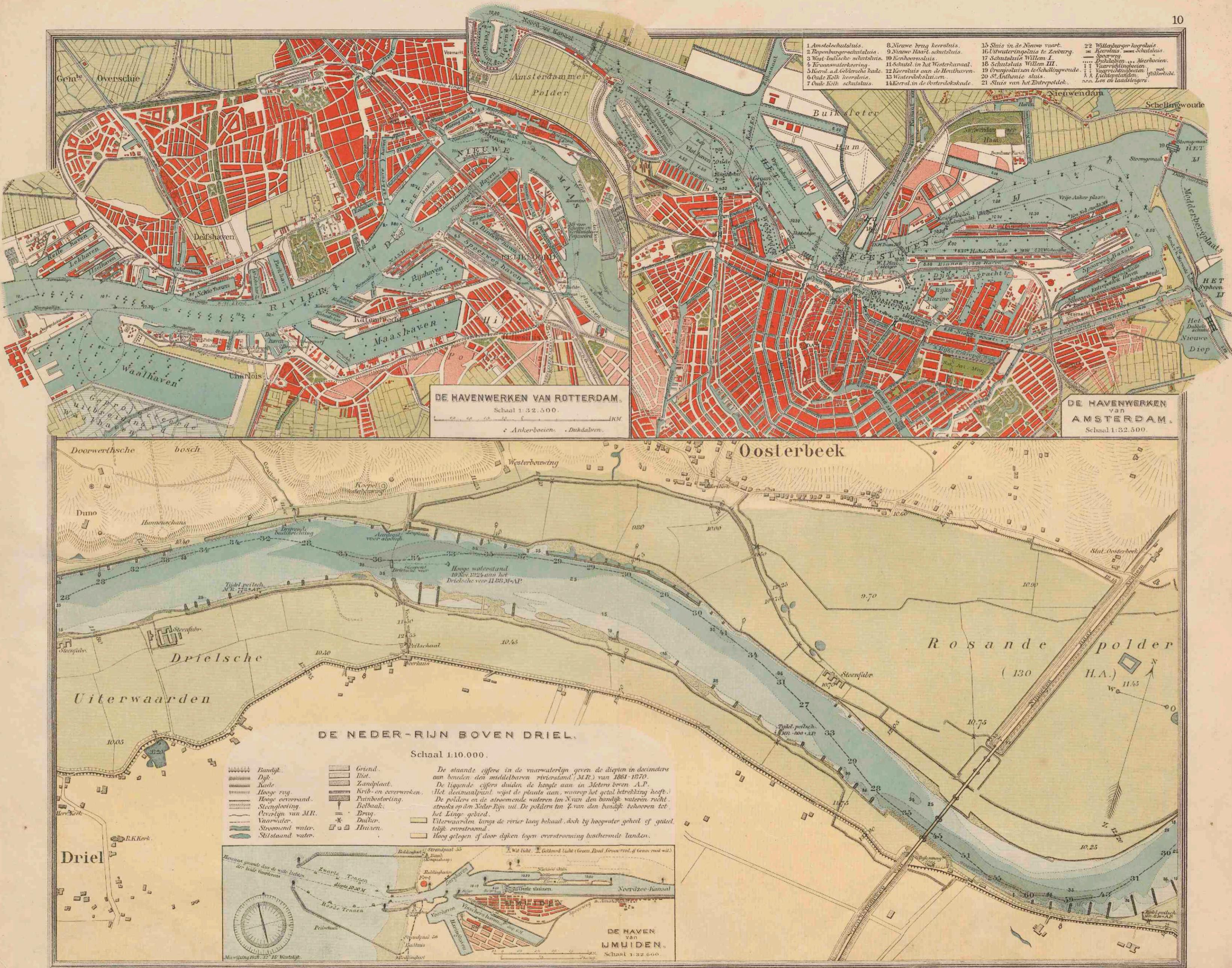
laagveen 50.

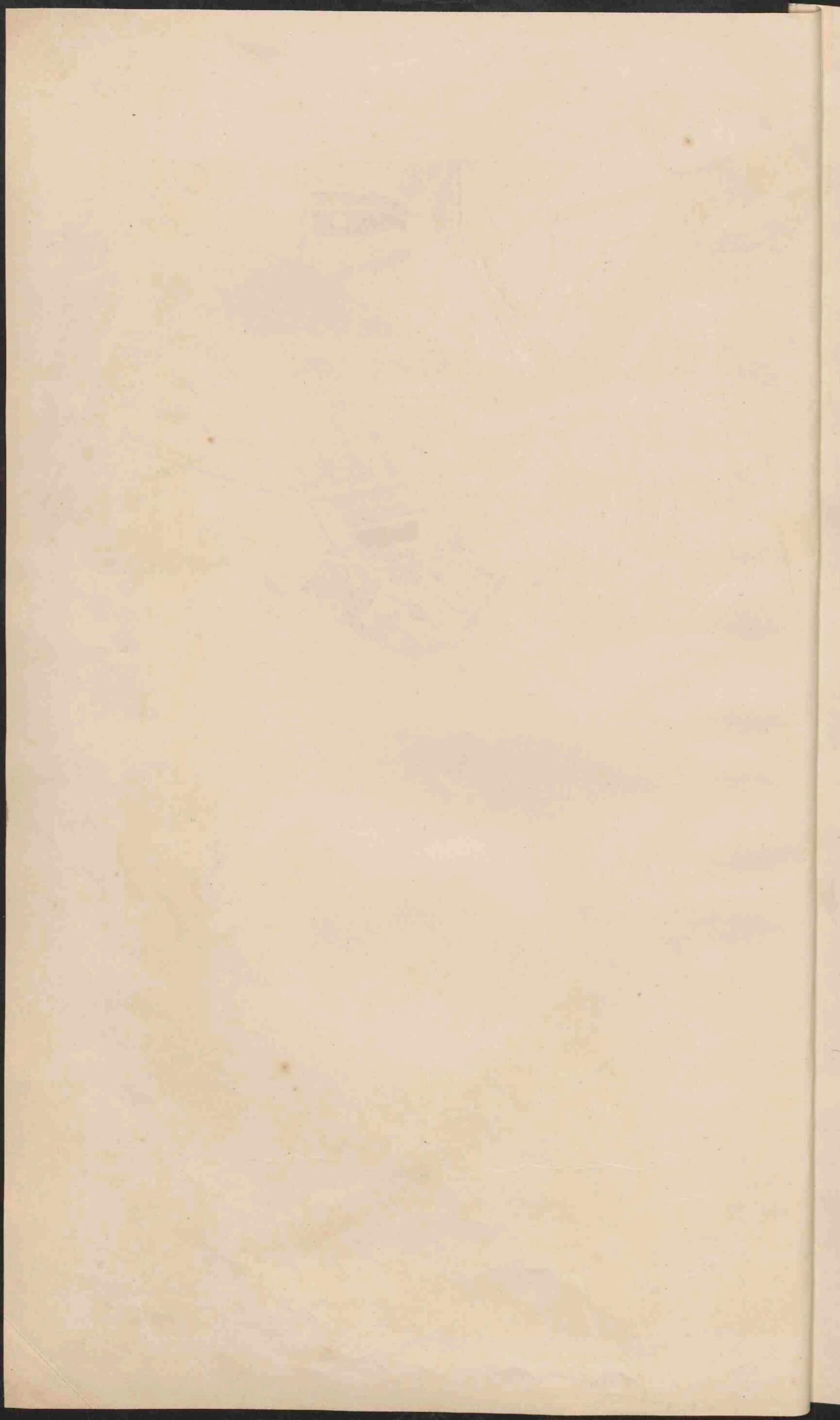
9

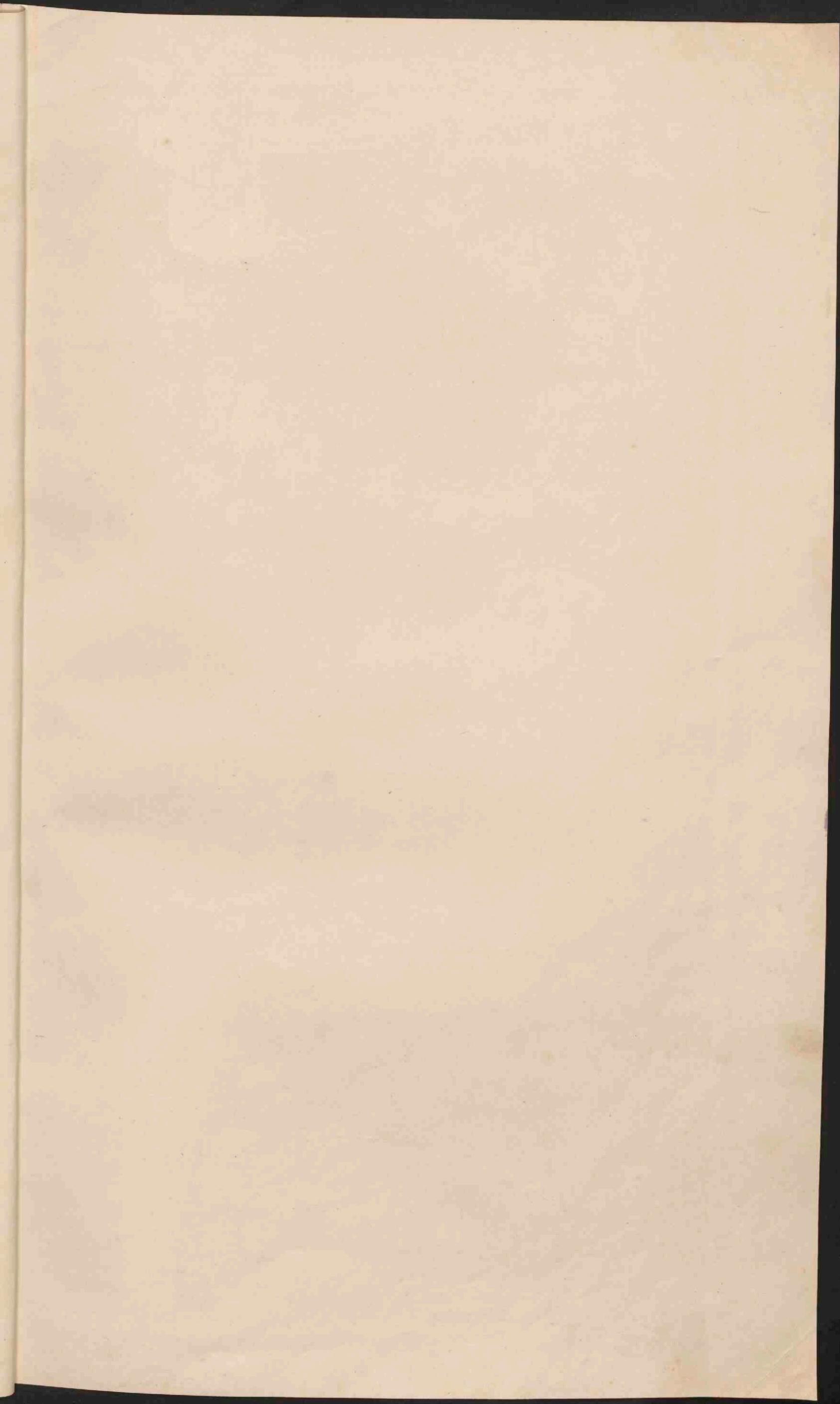

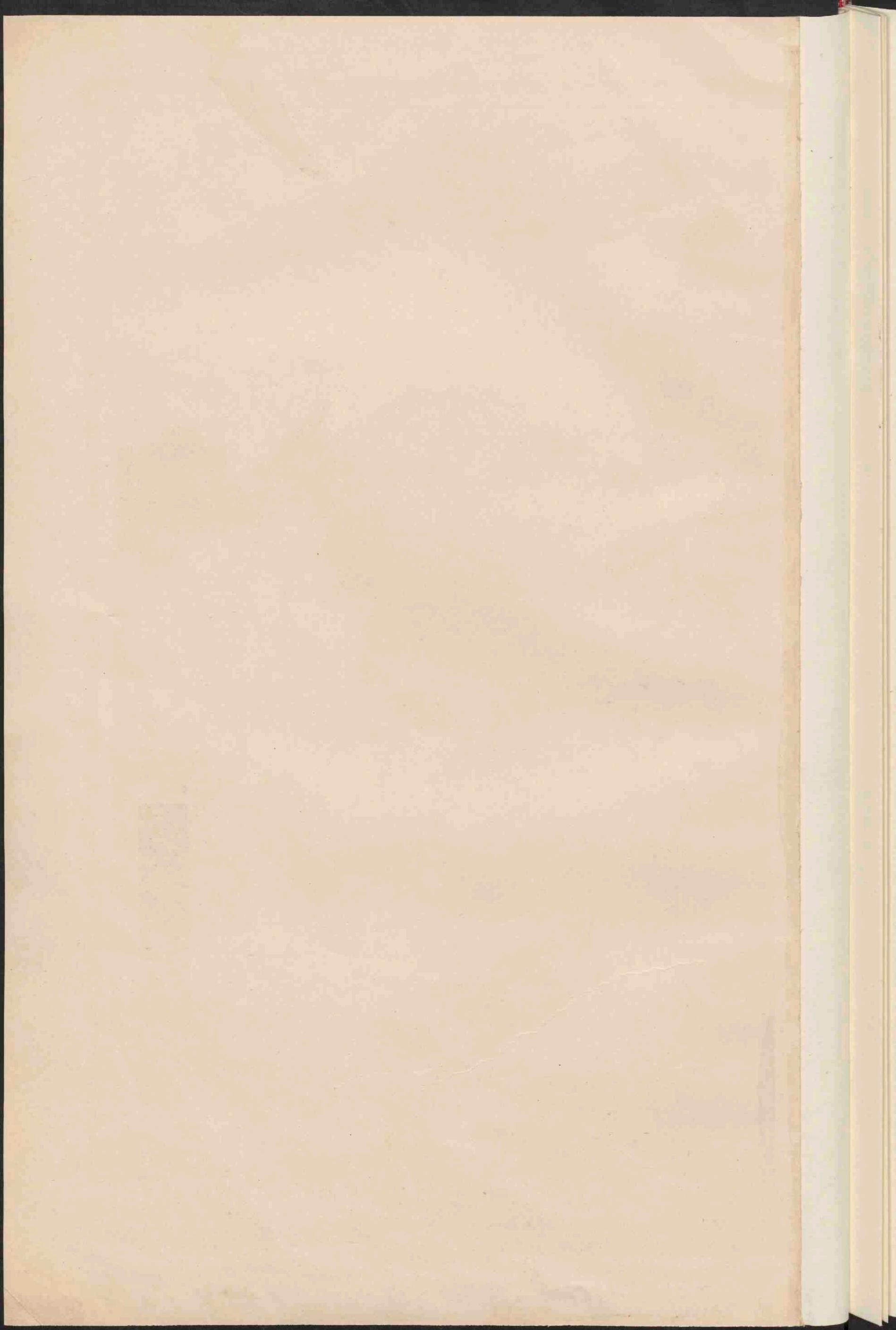

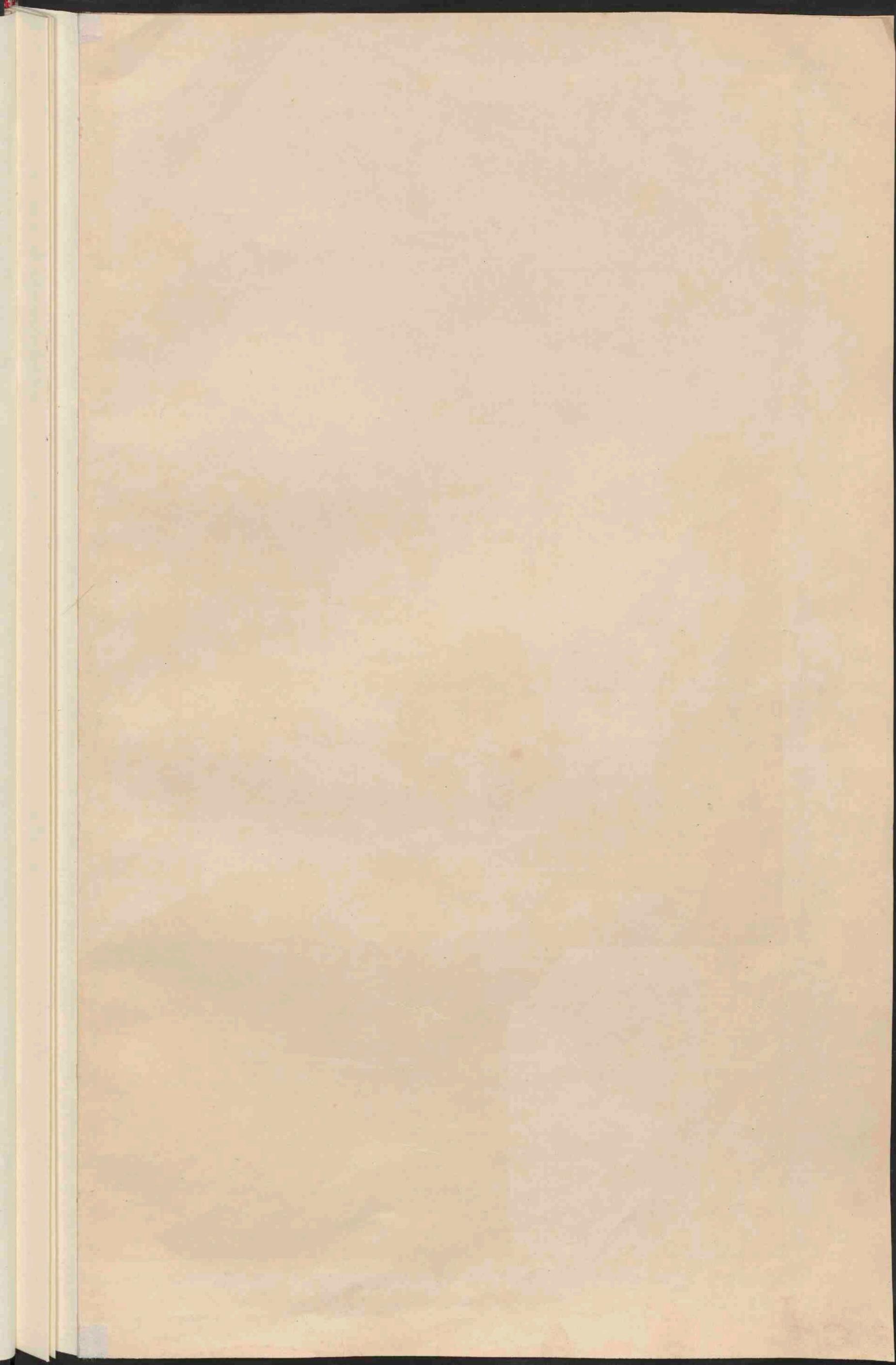

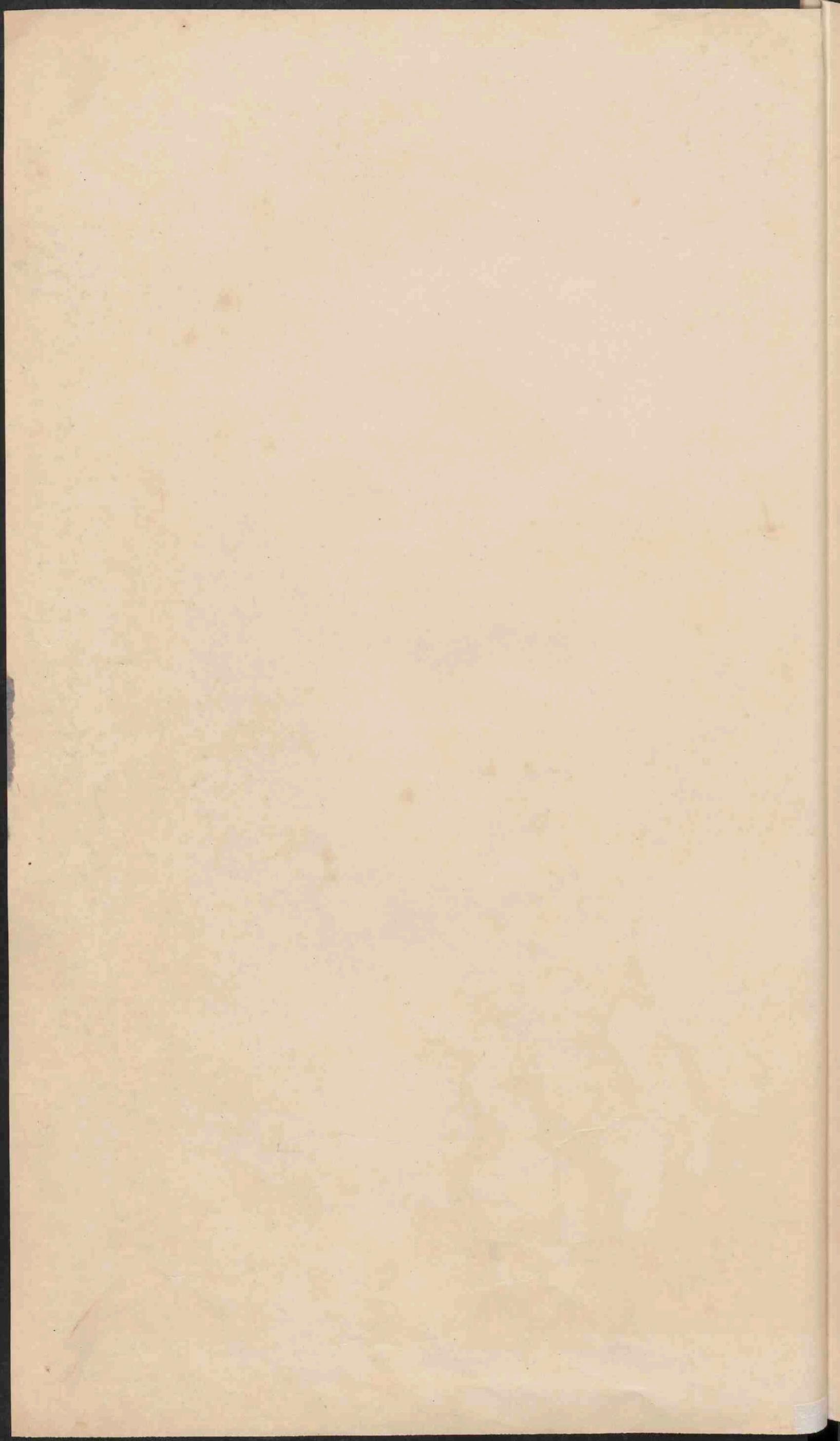

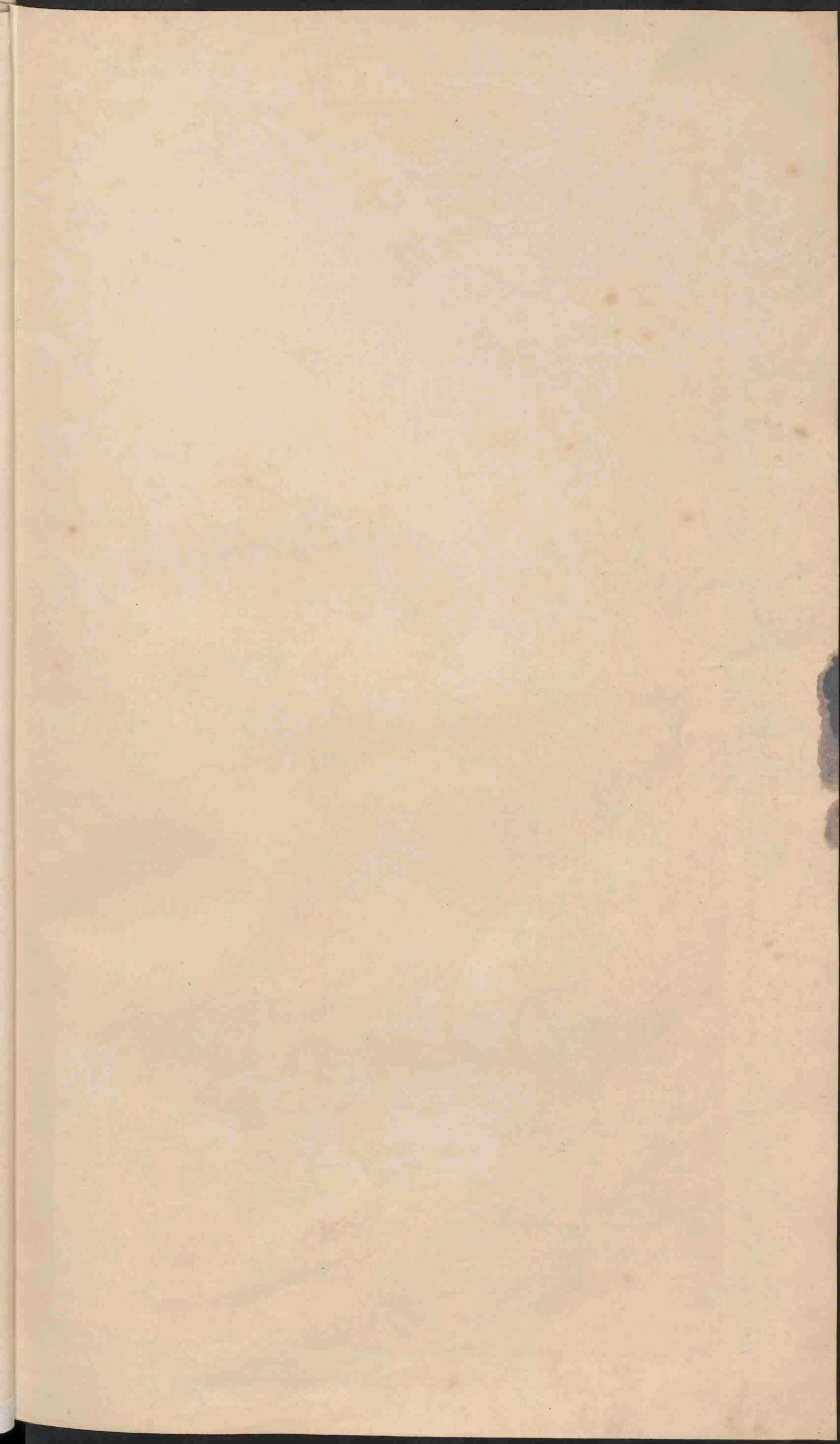

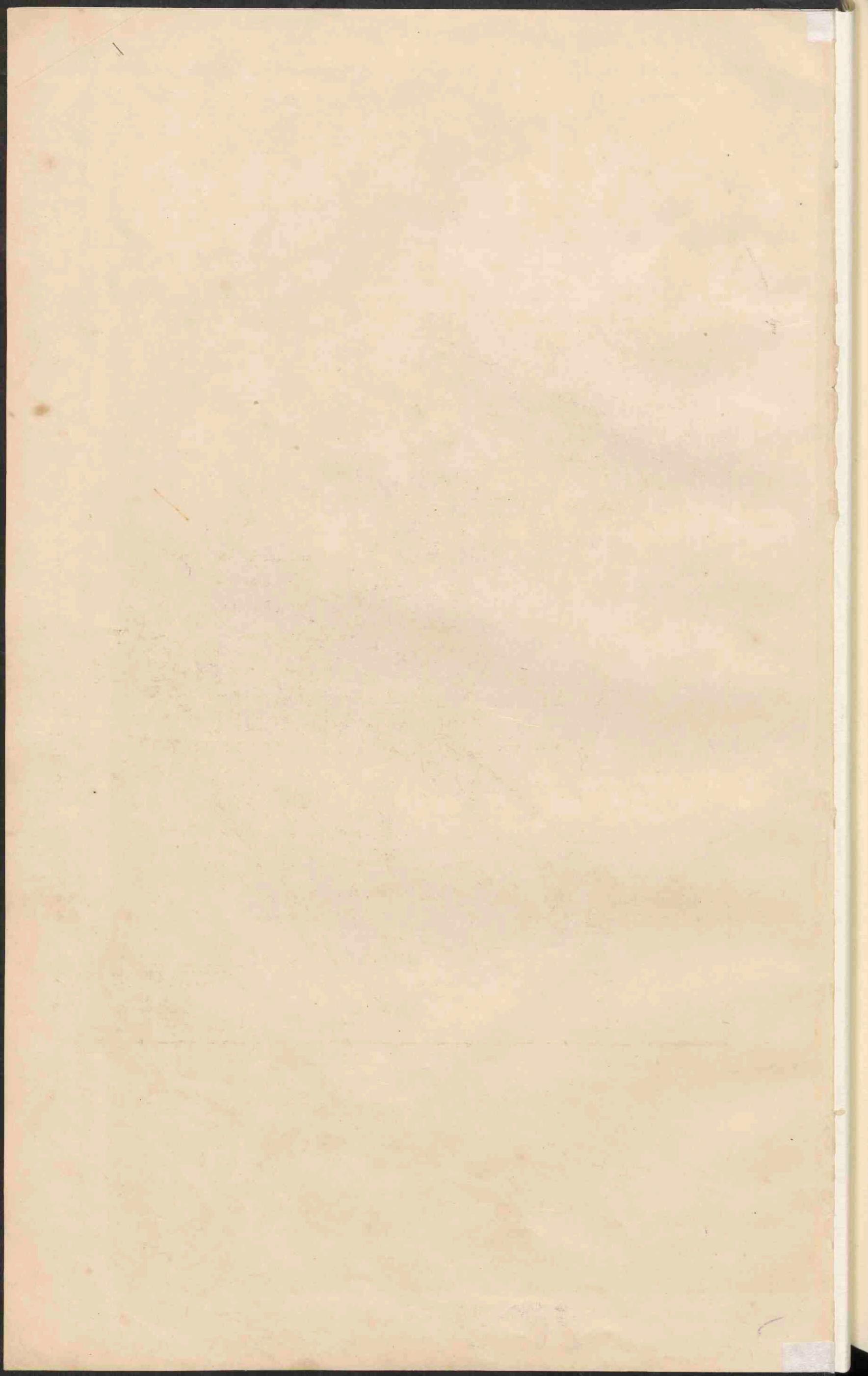

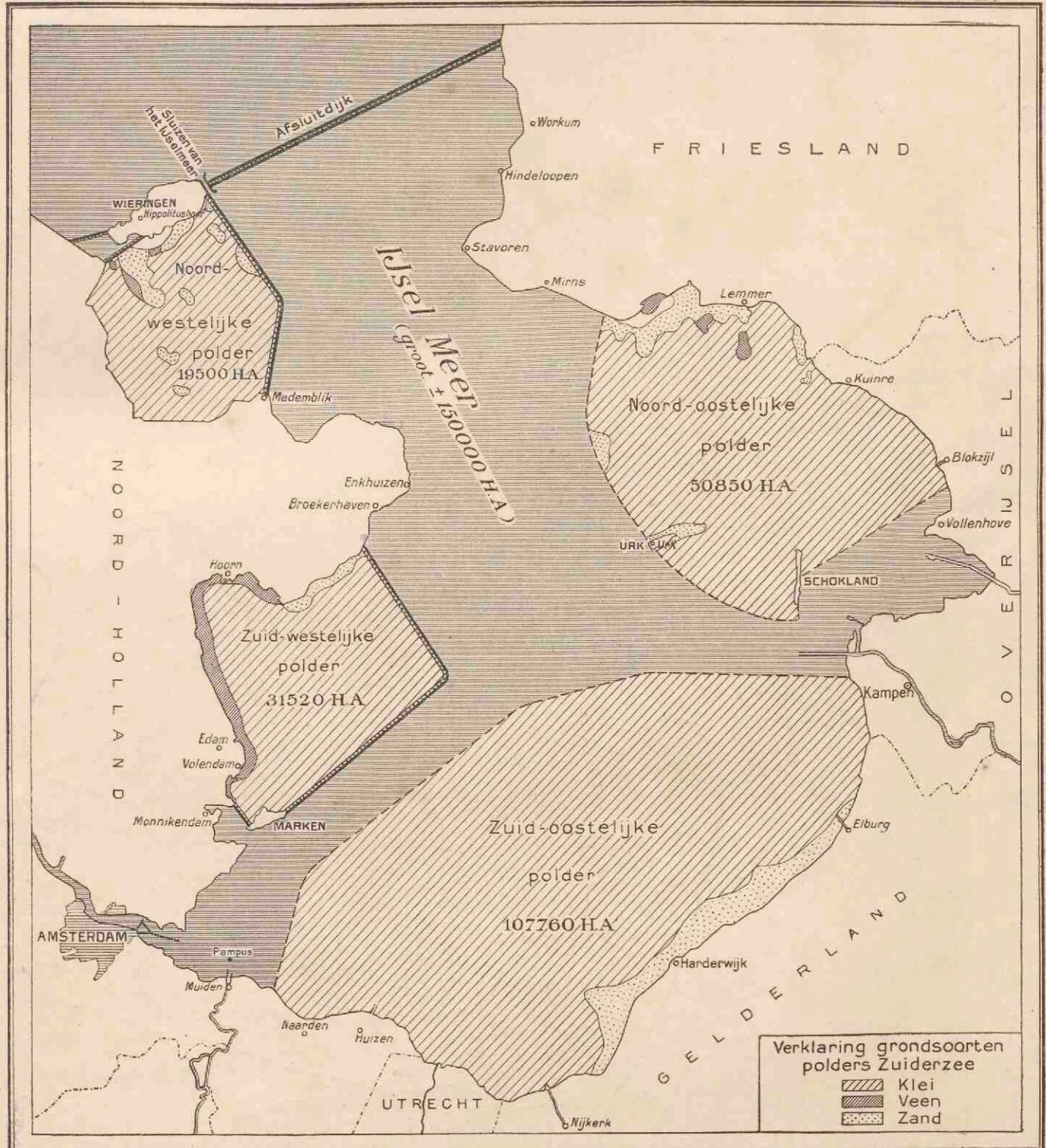

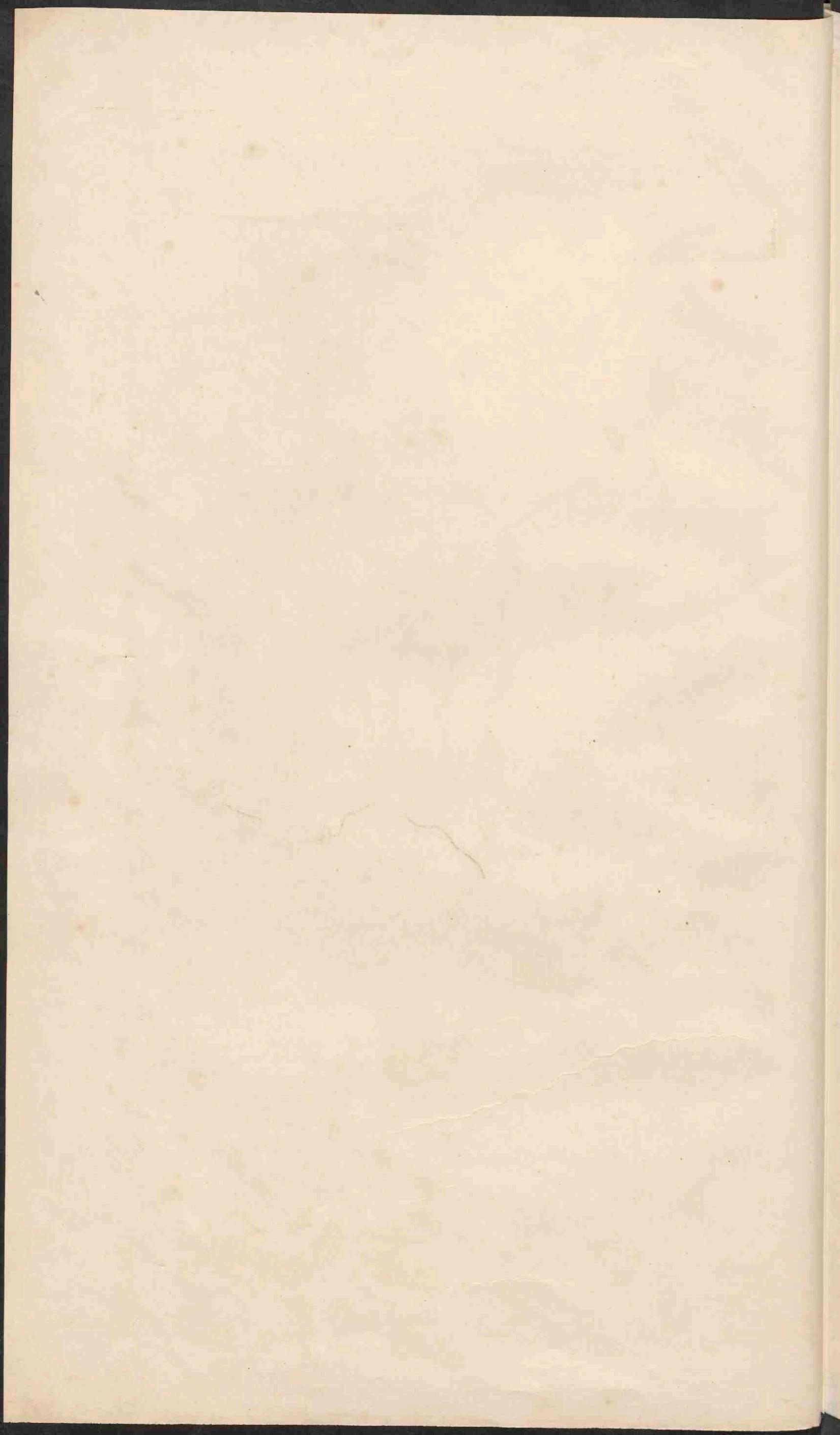
AANGENOMEN ONTWERP TOT DROOGLEGGING DER ZUIDERZEE.

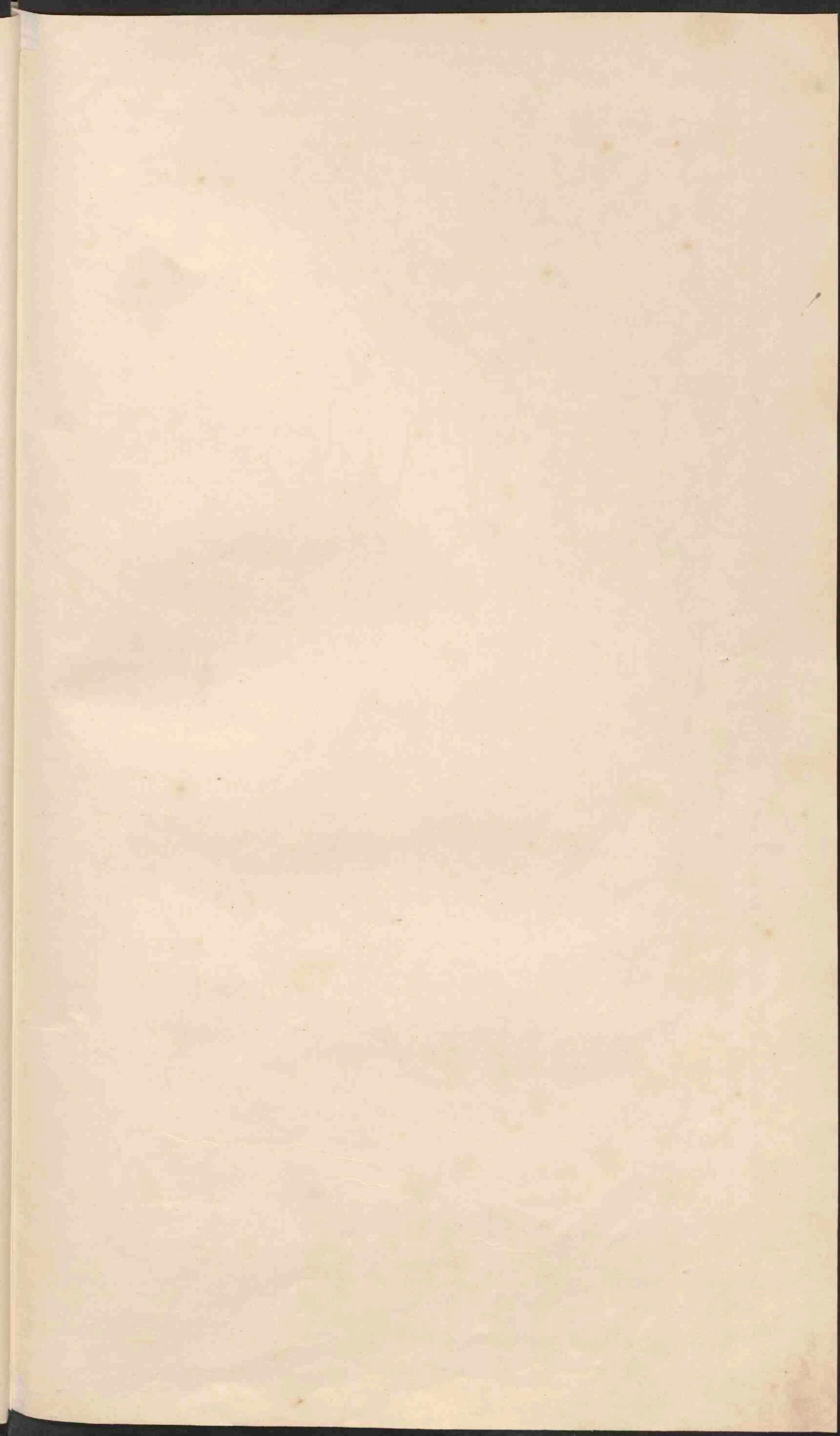
Kleine dyken - klein gat terp
vele dyken - klein - wel lege

4. stukke - M. kli.
Suedhewerke - Lammers v. Tavelius Dolkent. 1888

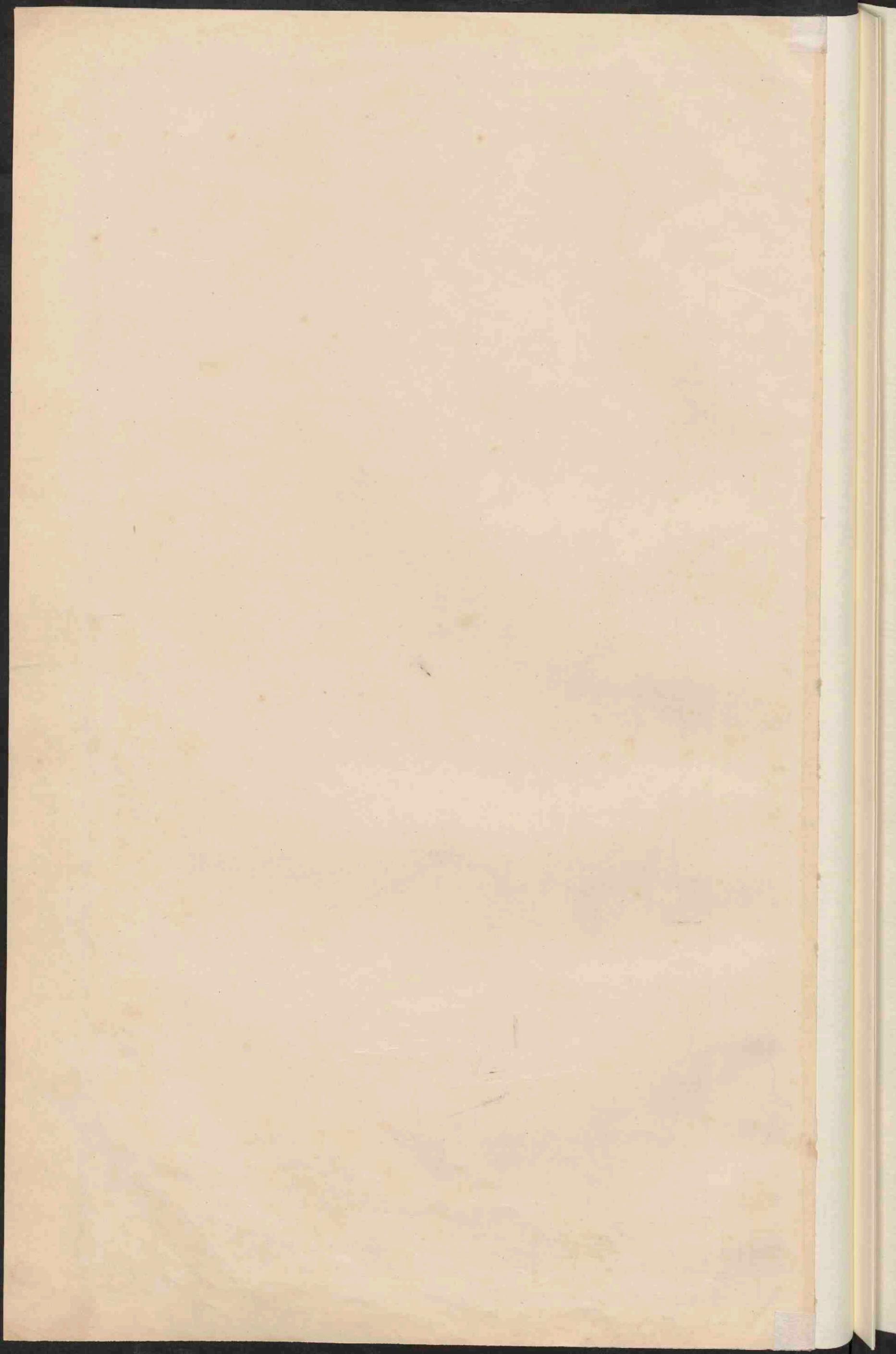
14

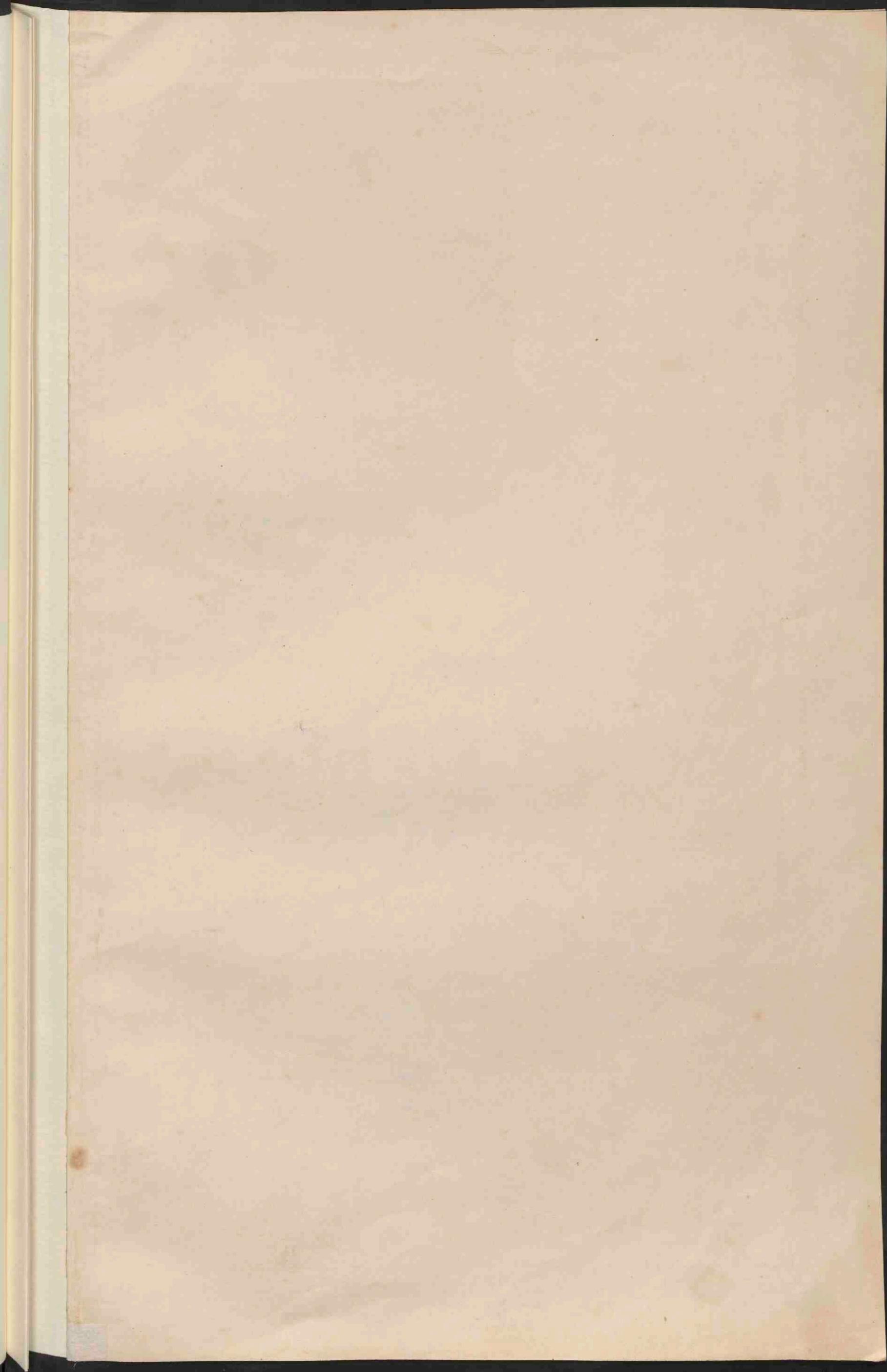

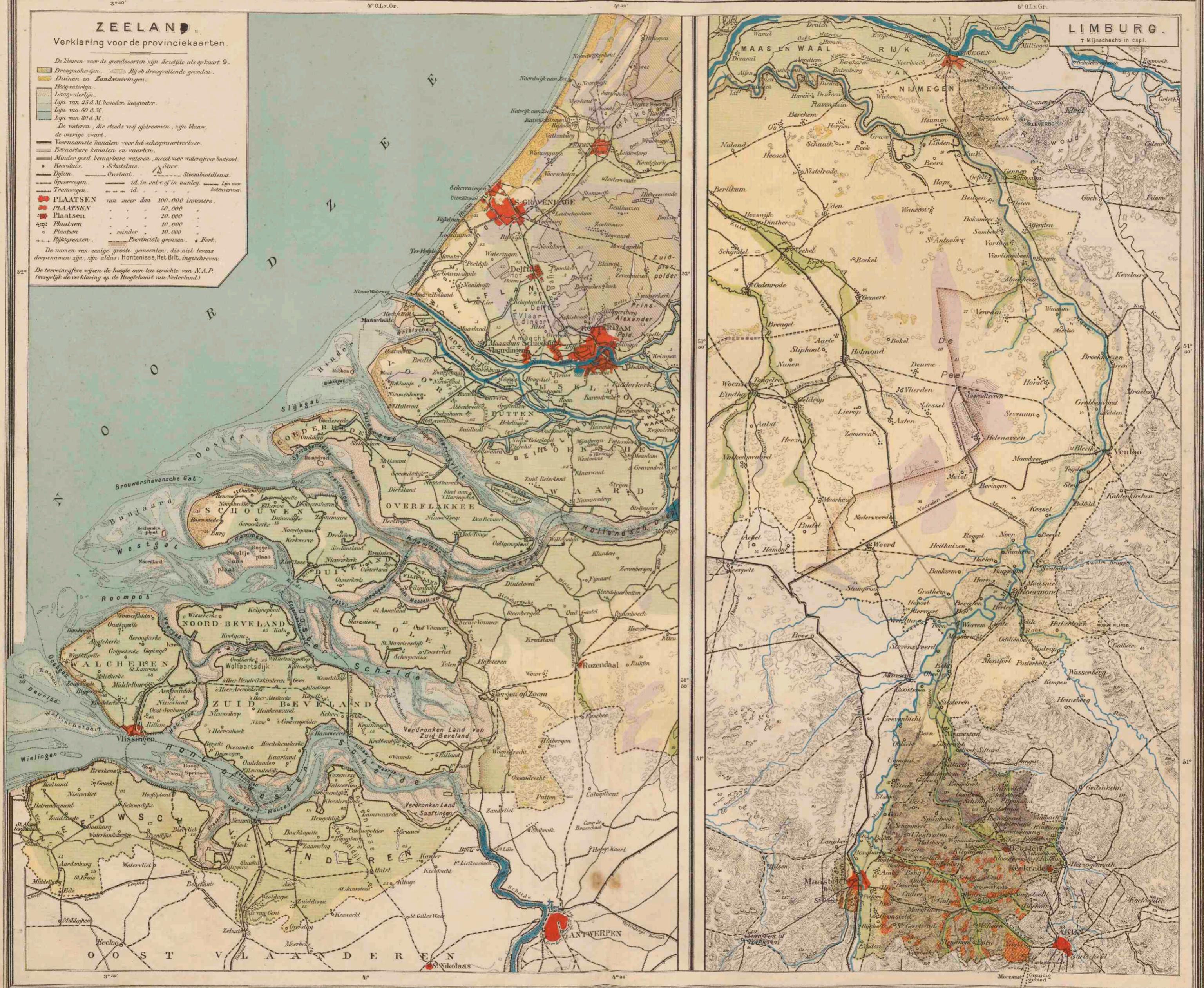

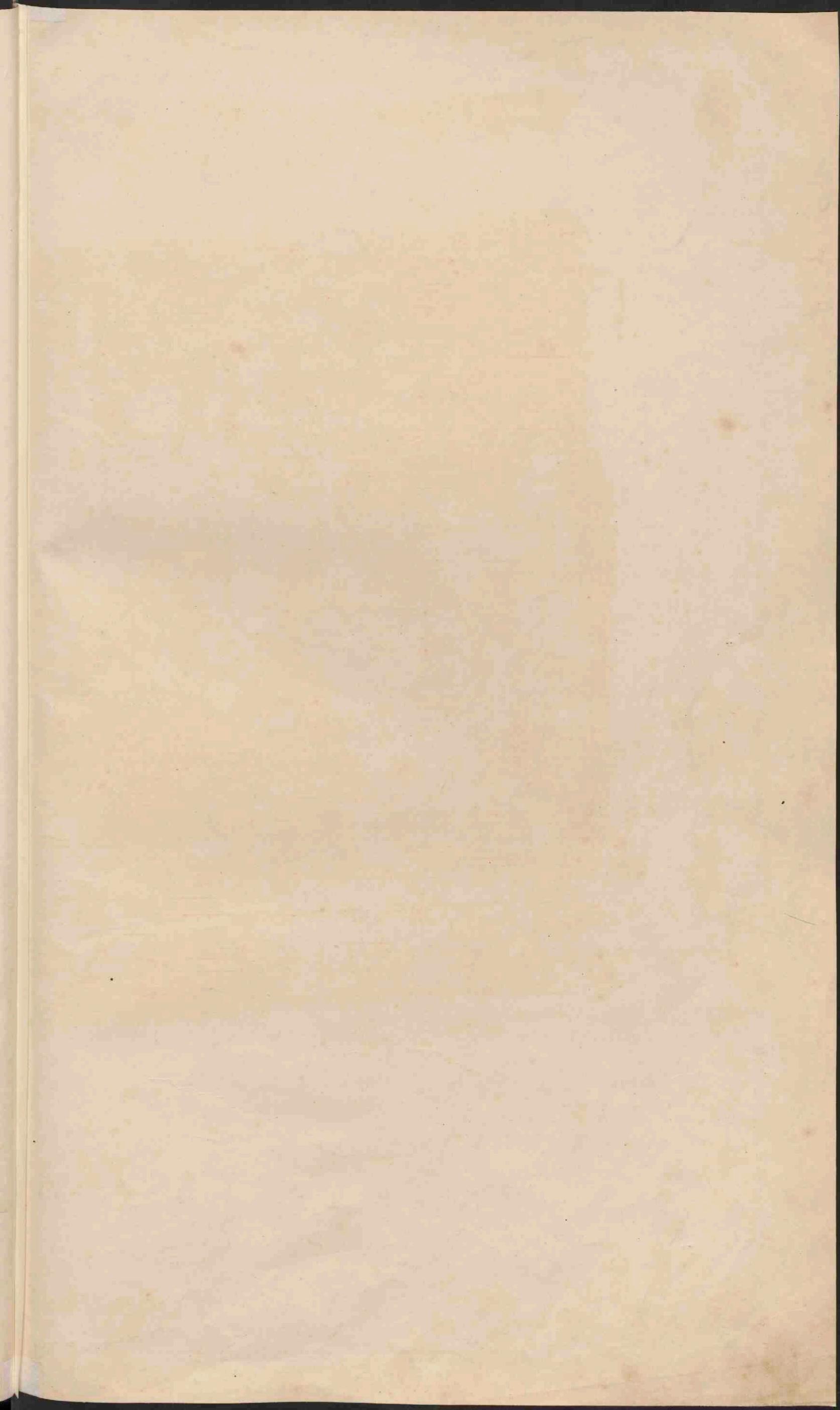

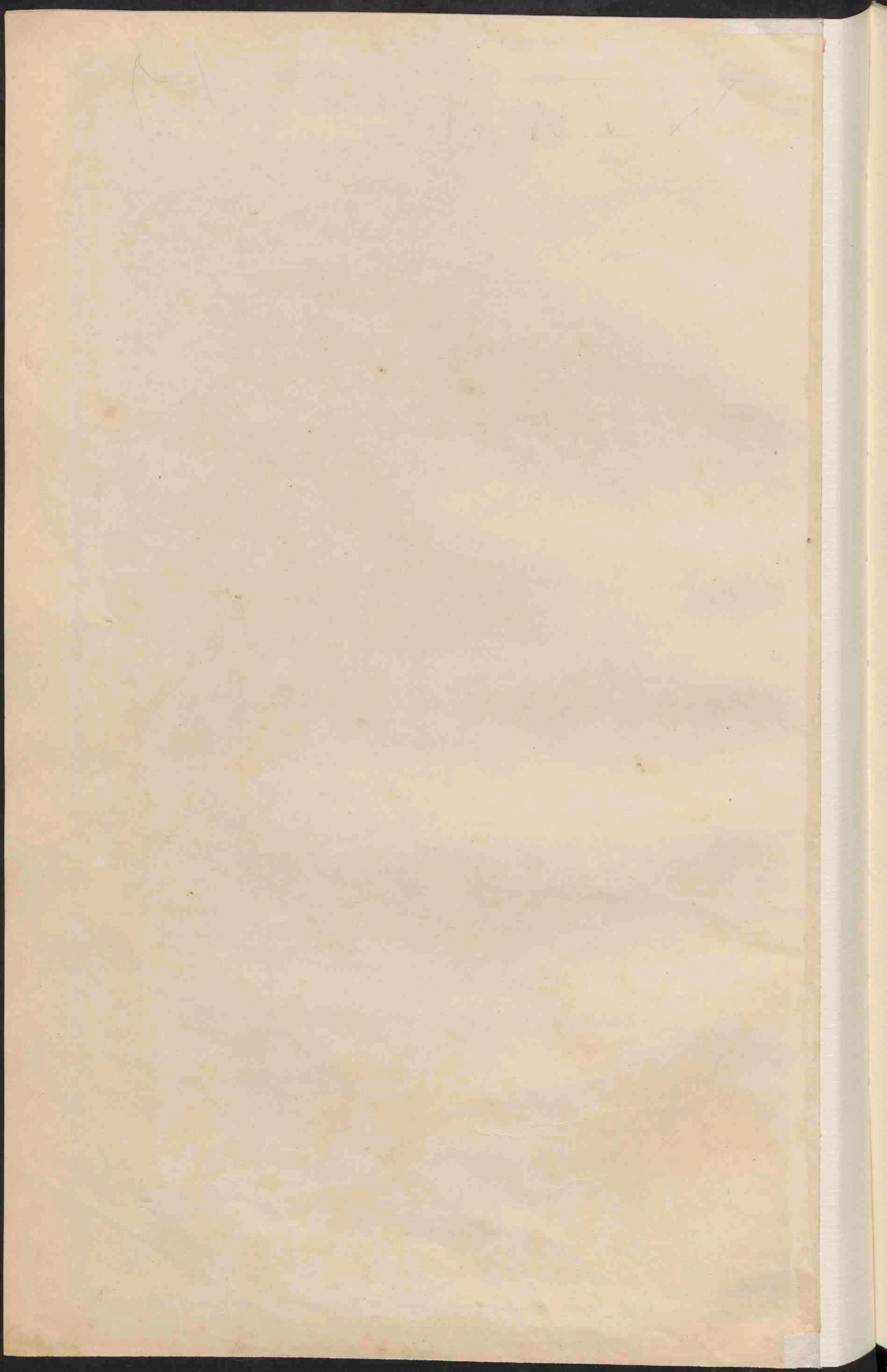

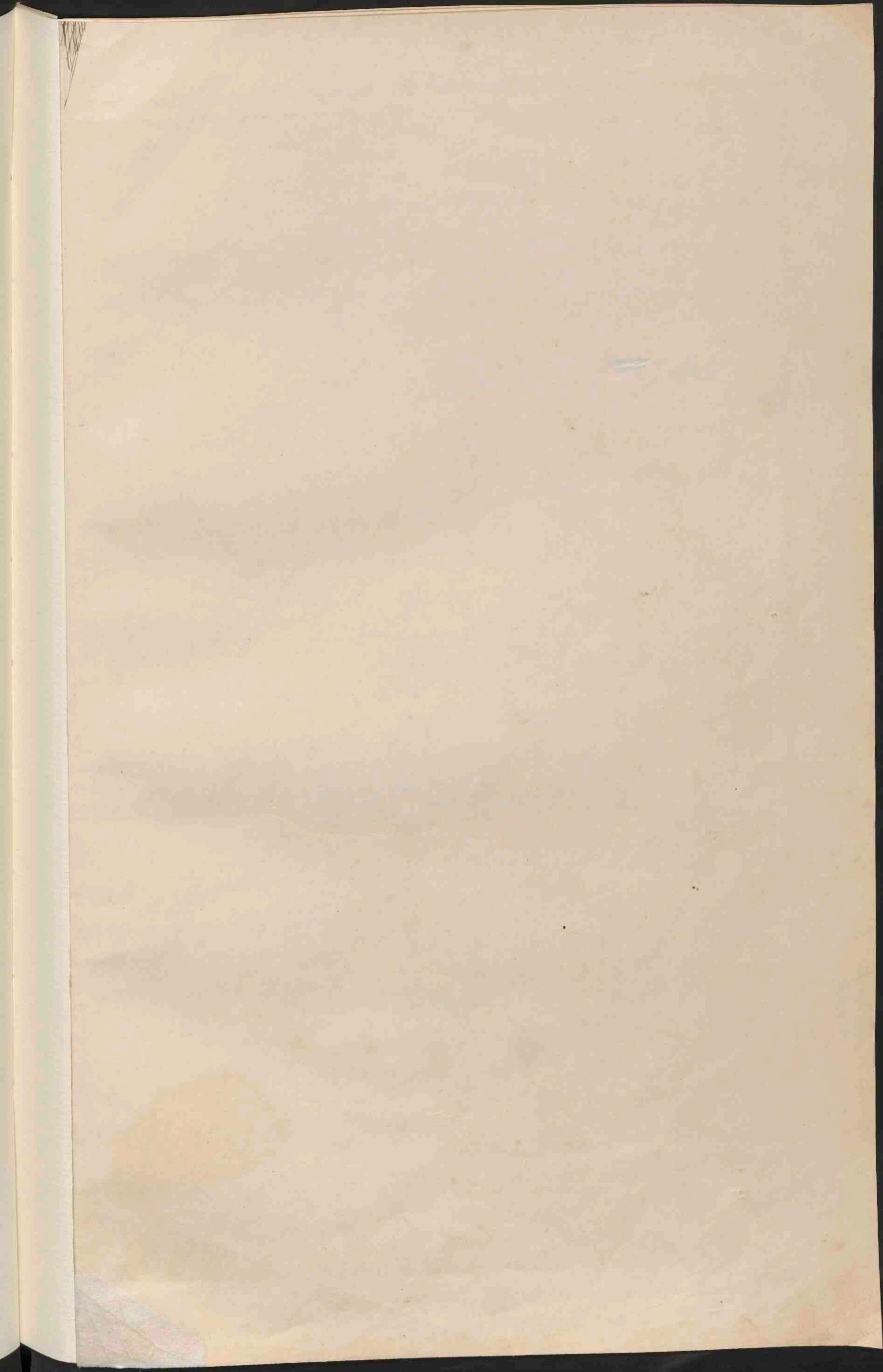

8

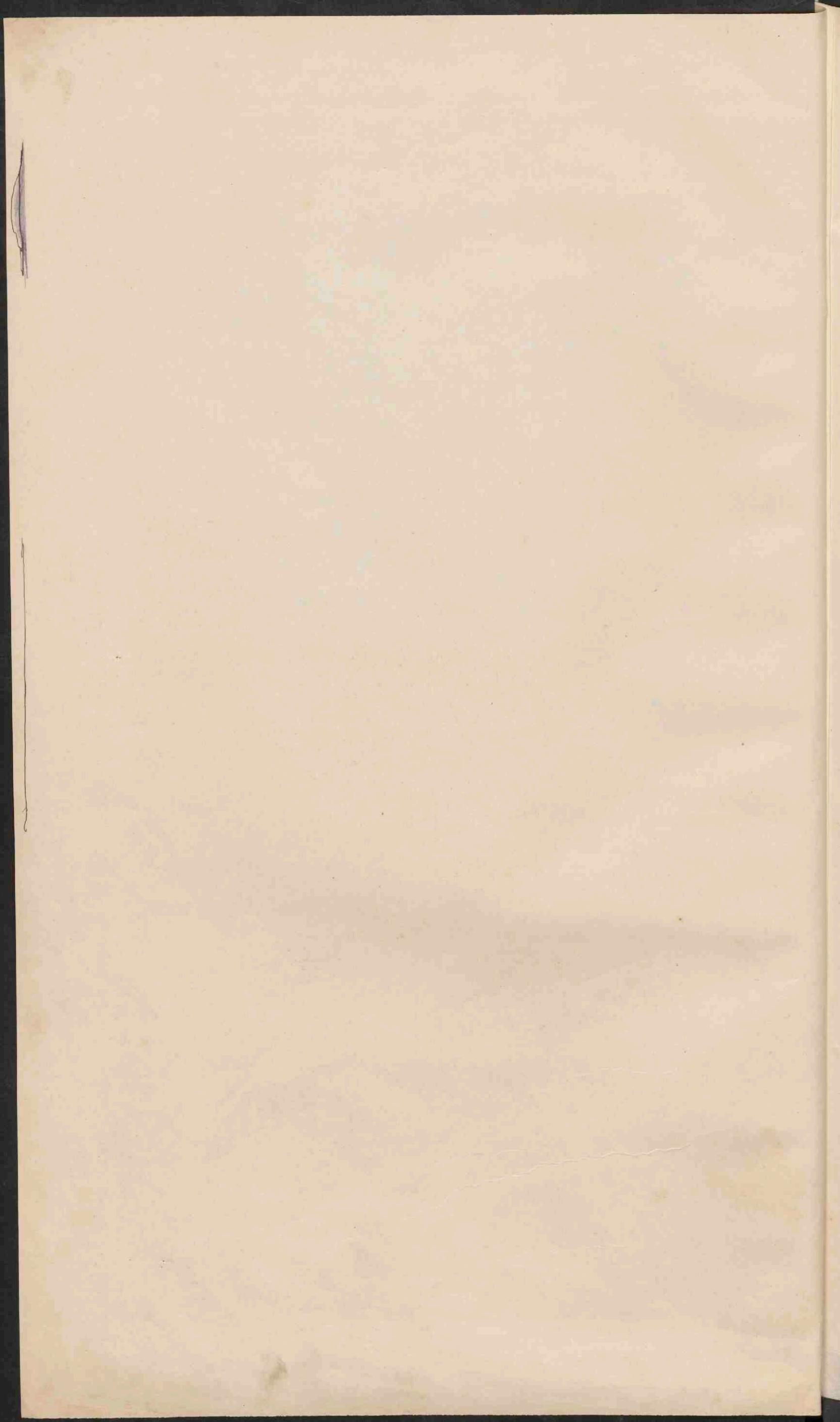

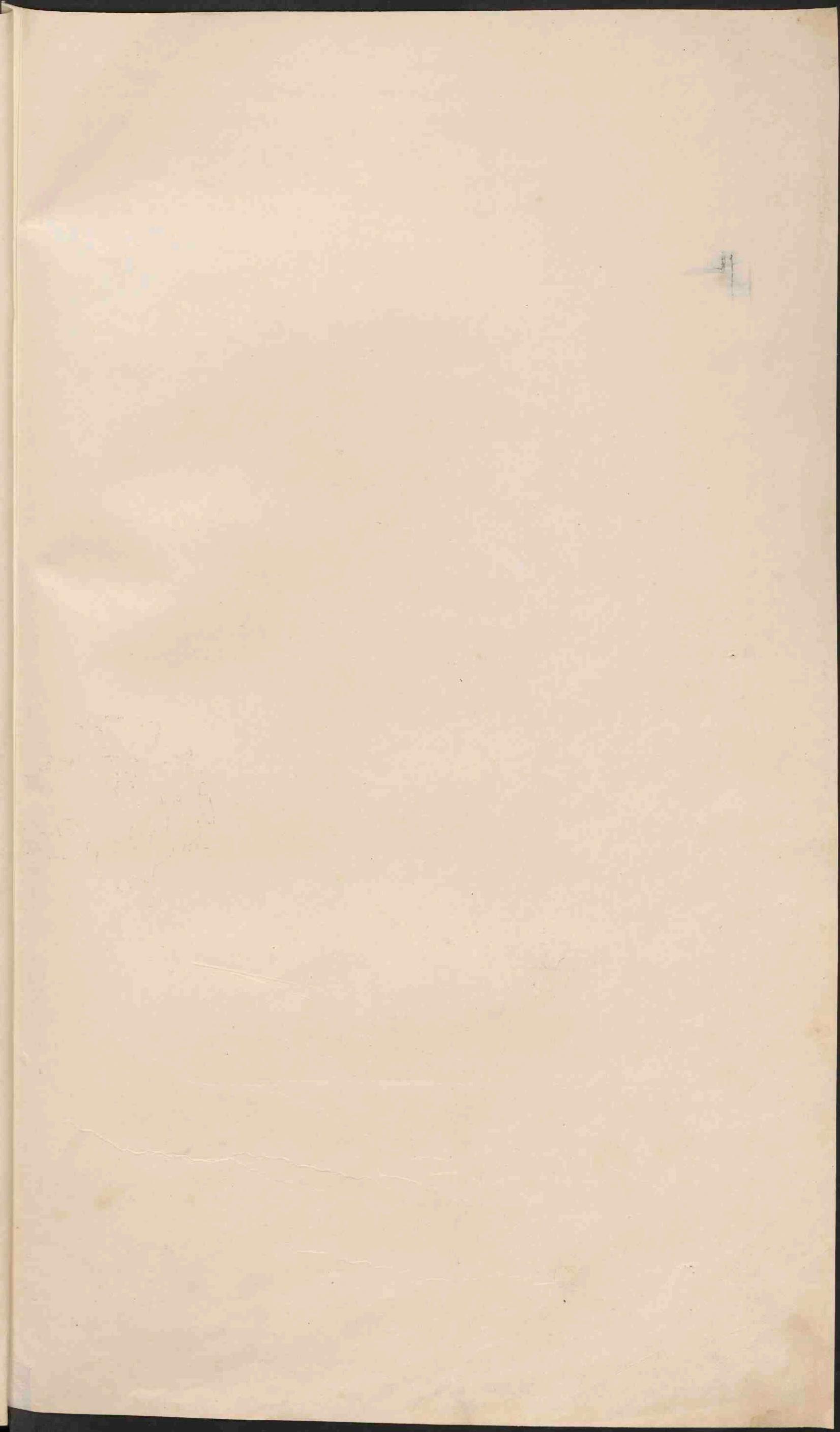

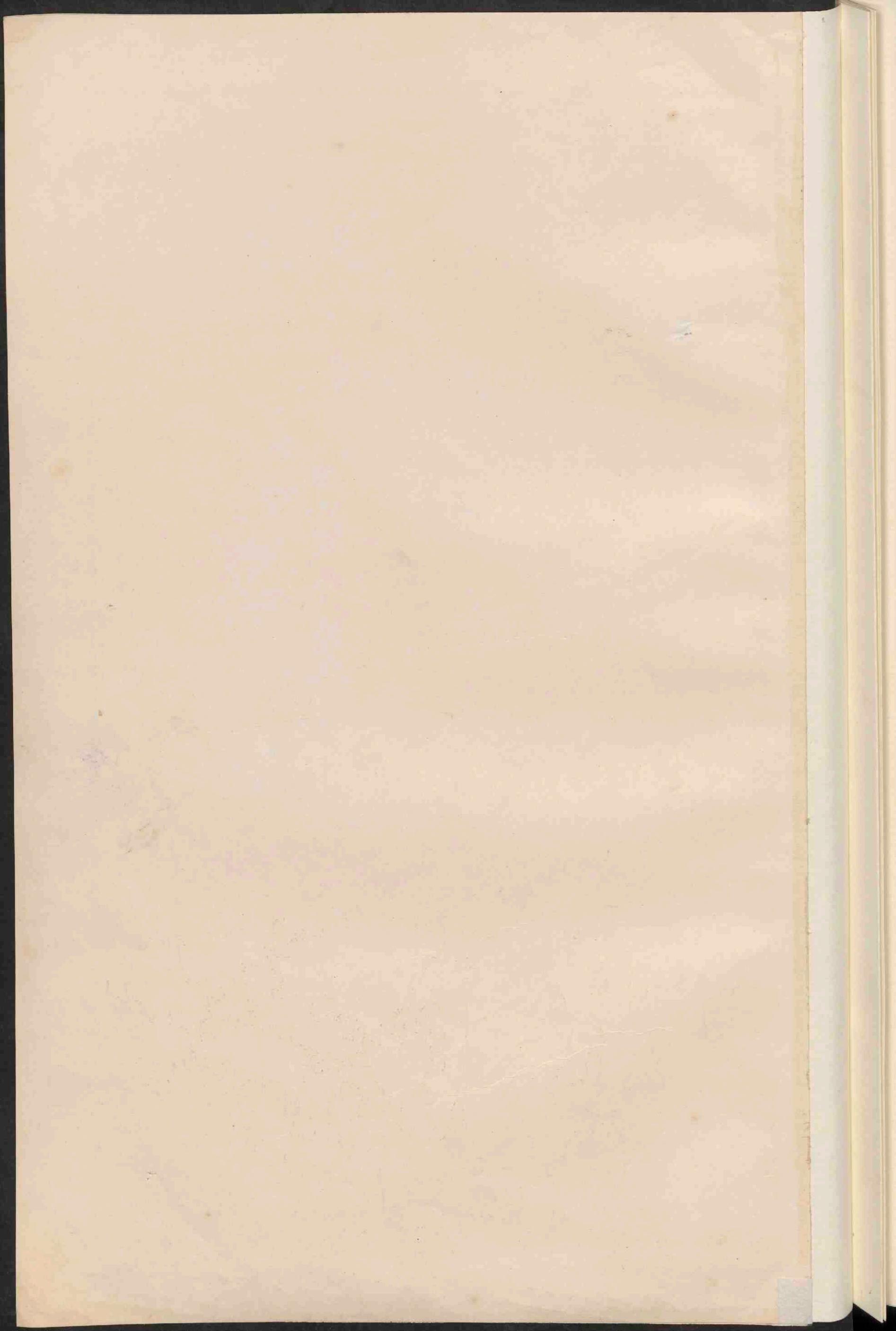

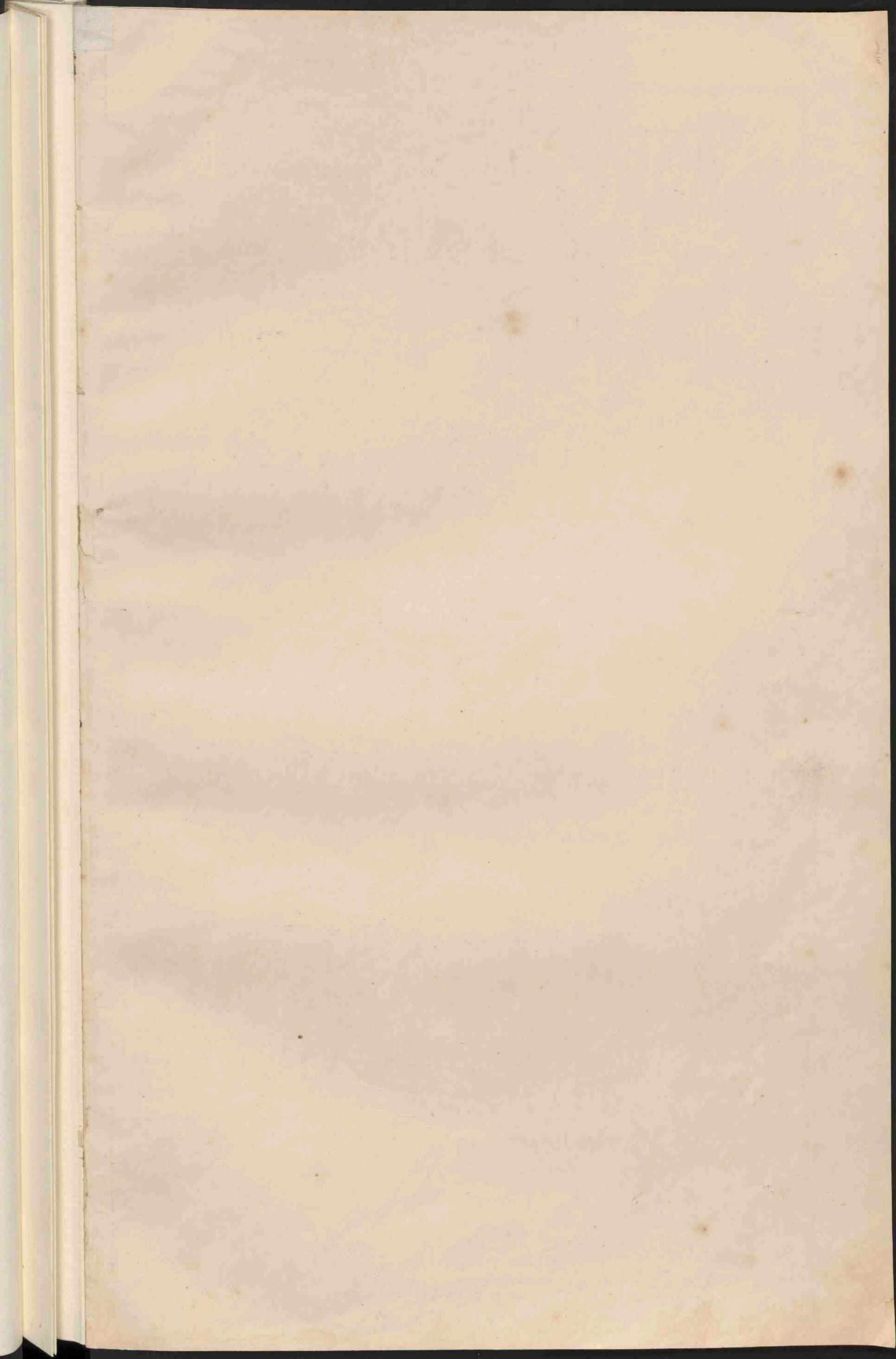

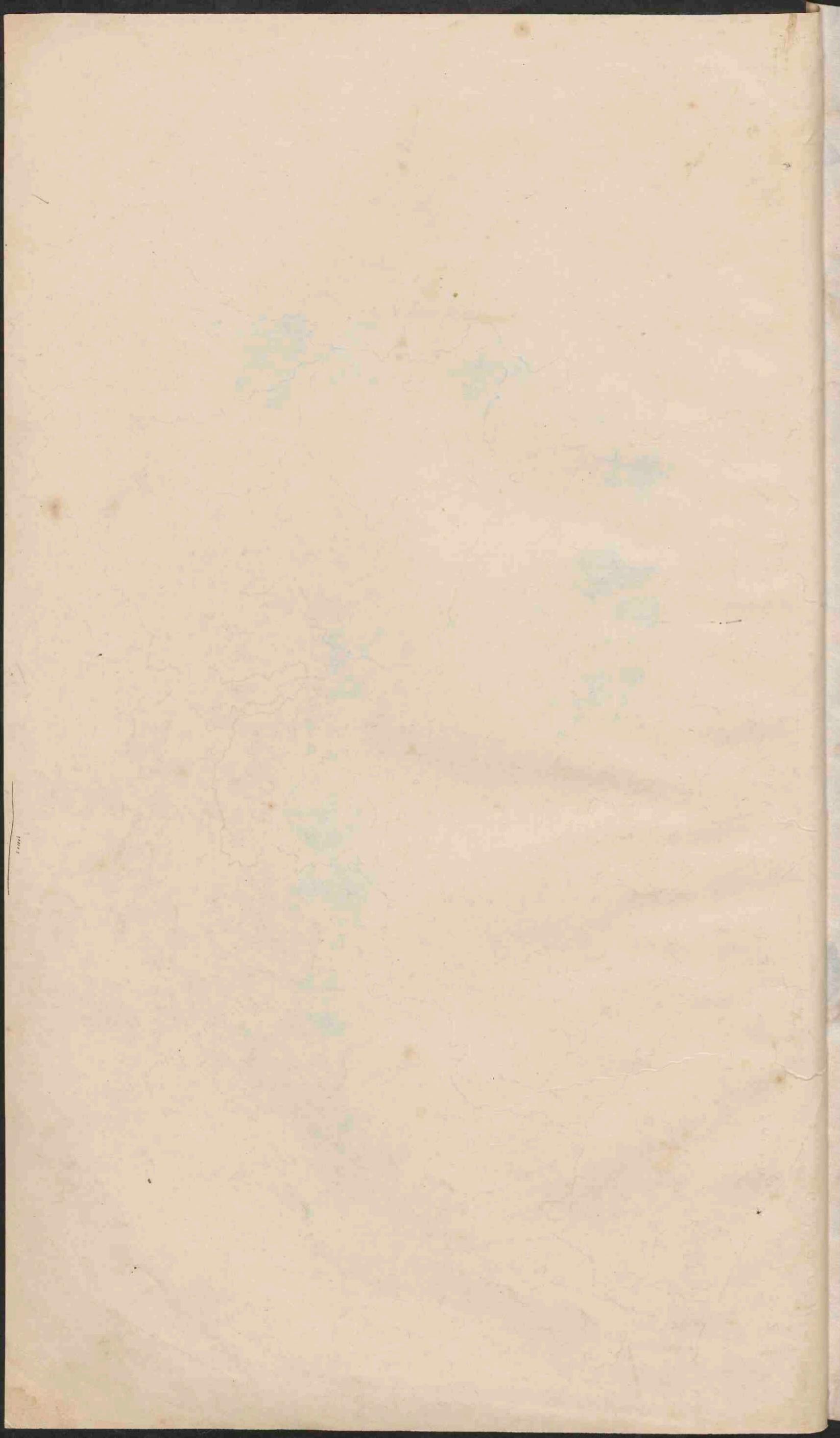

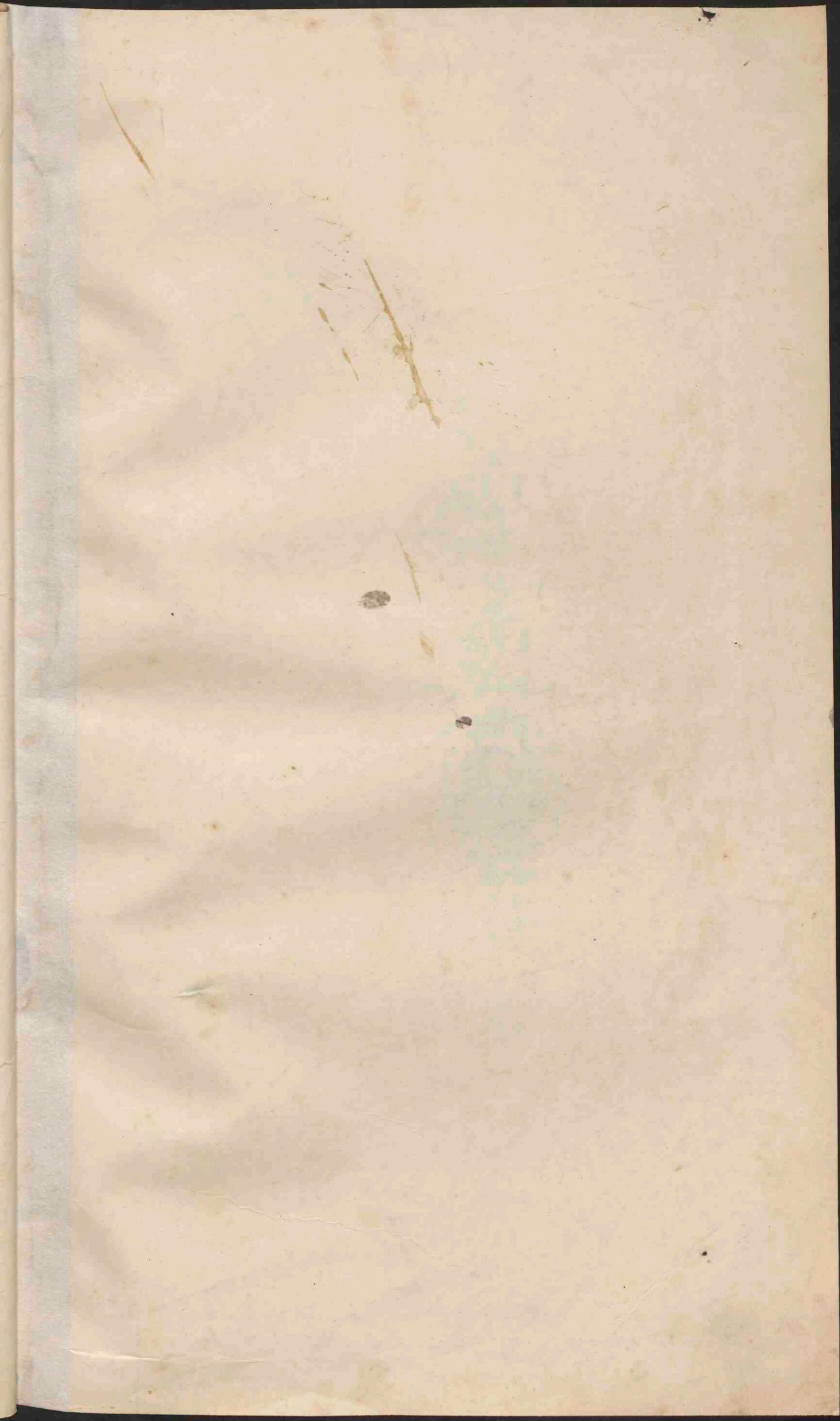

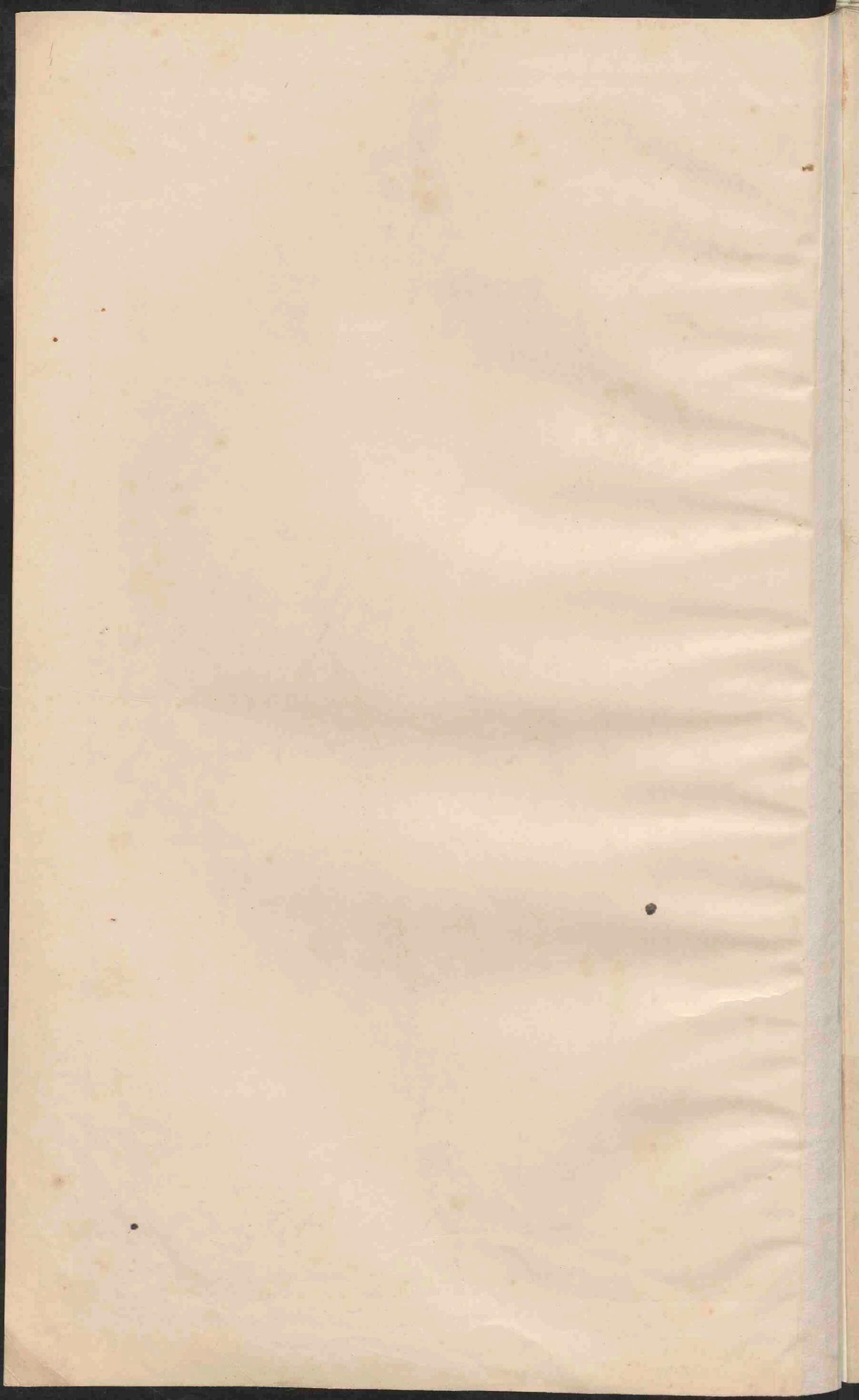

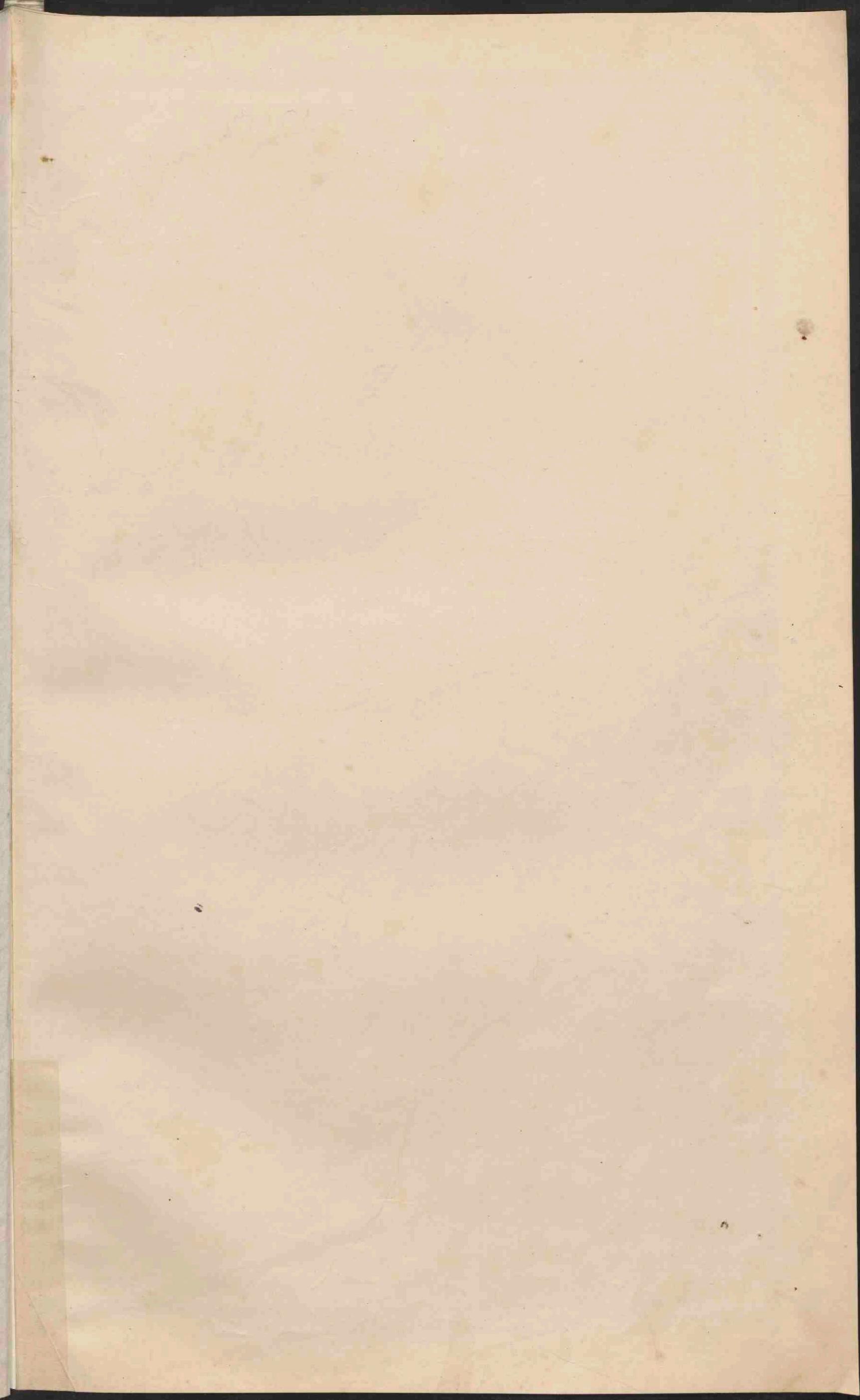

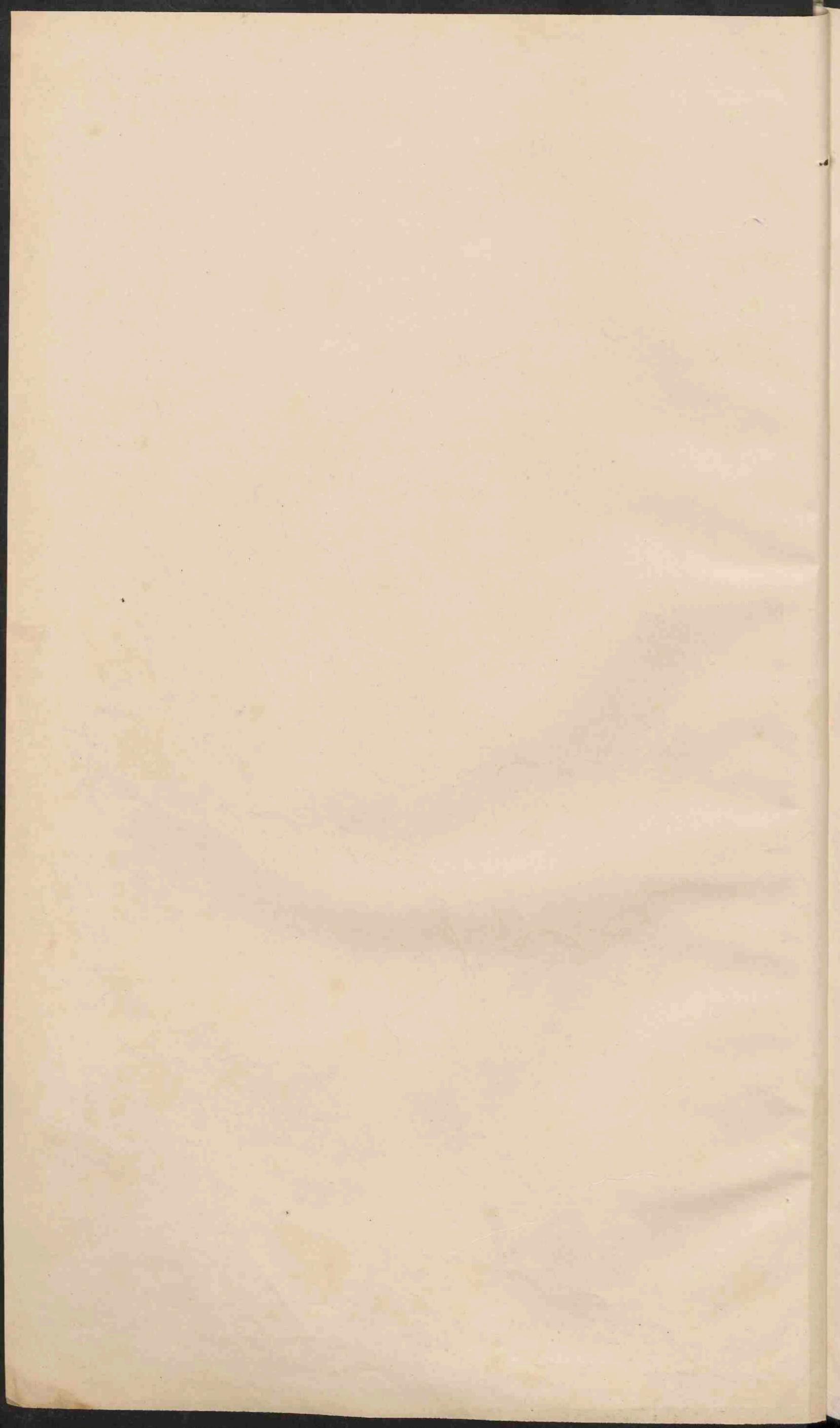

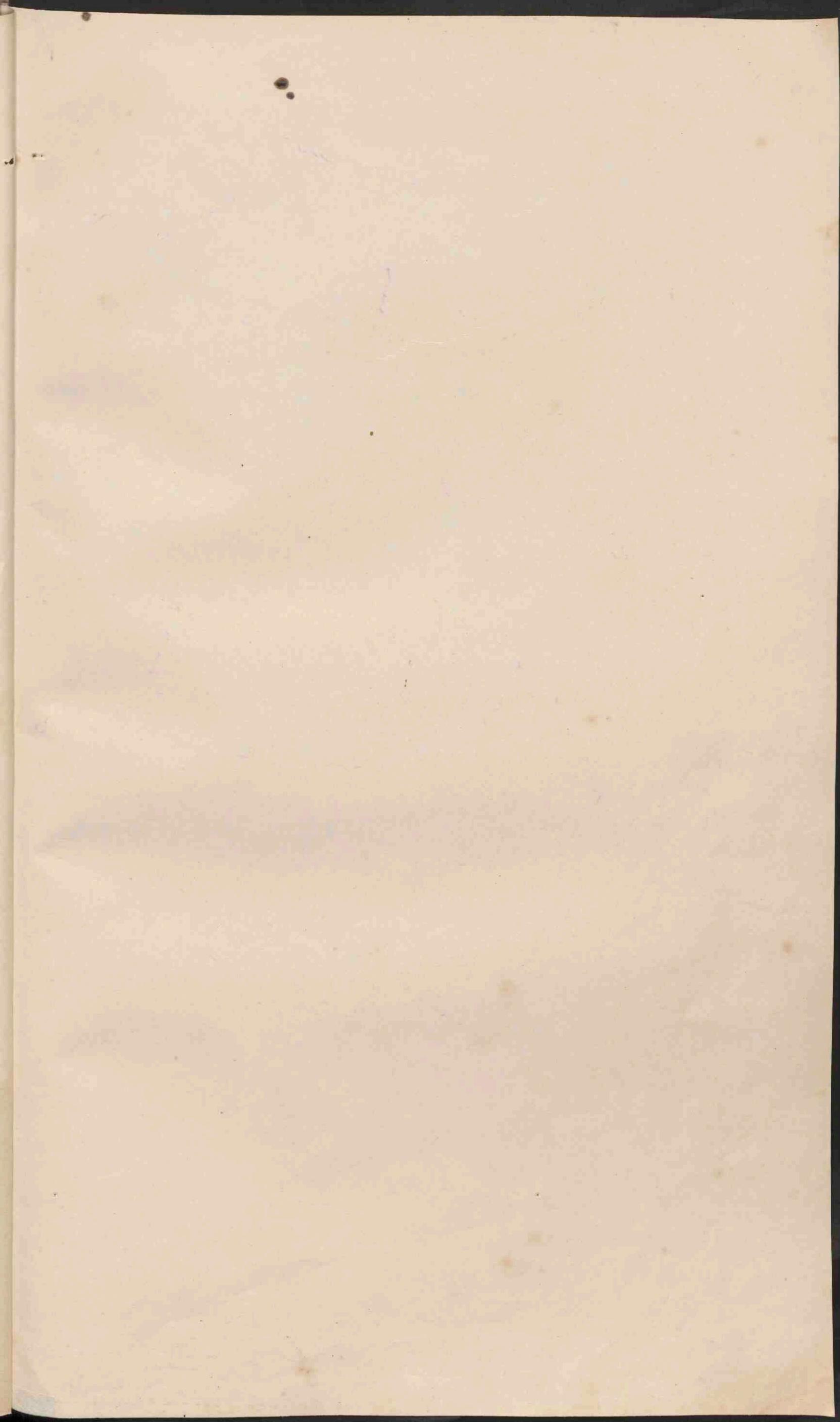

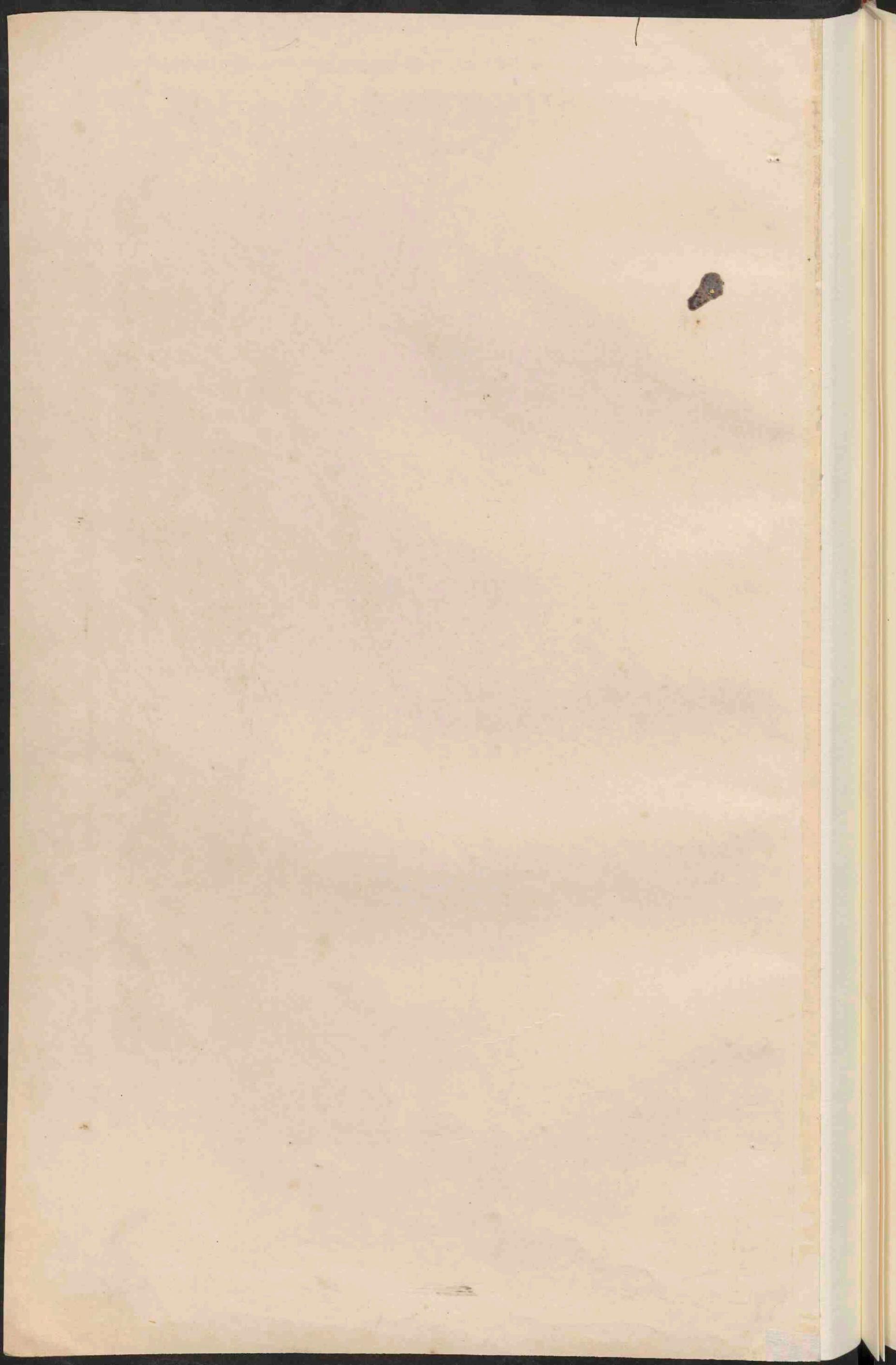

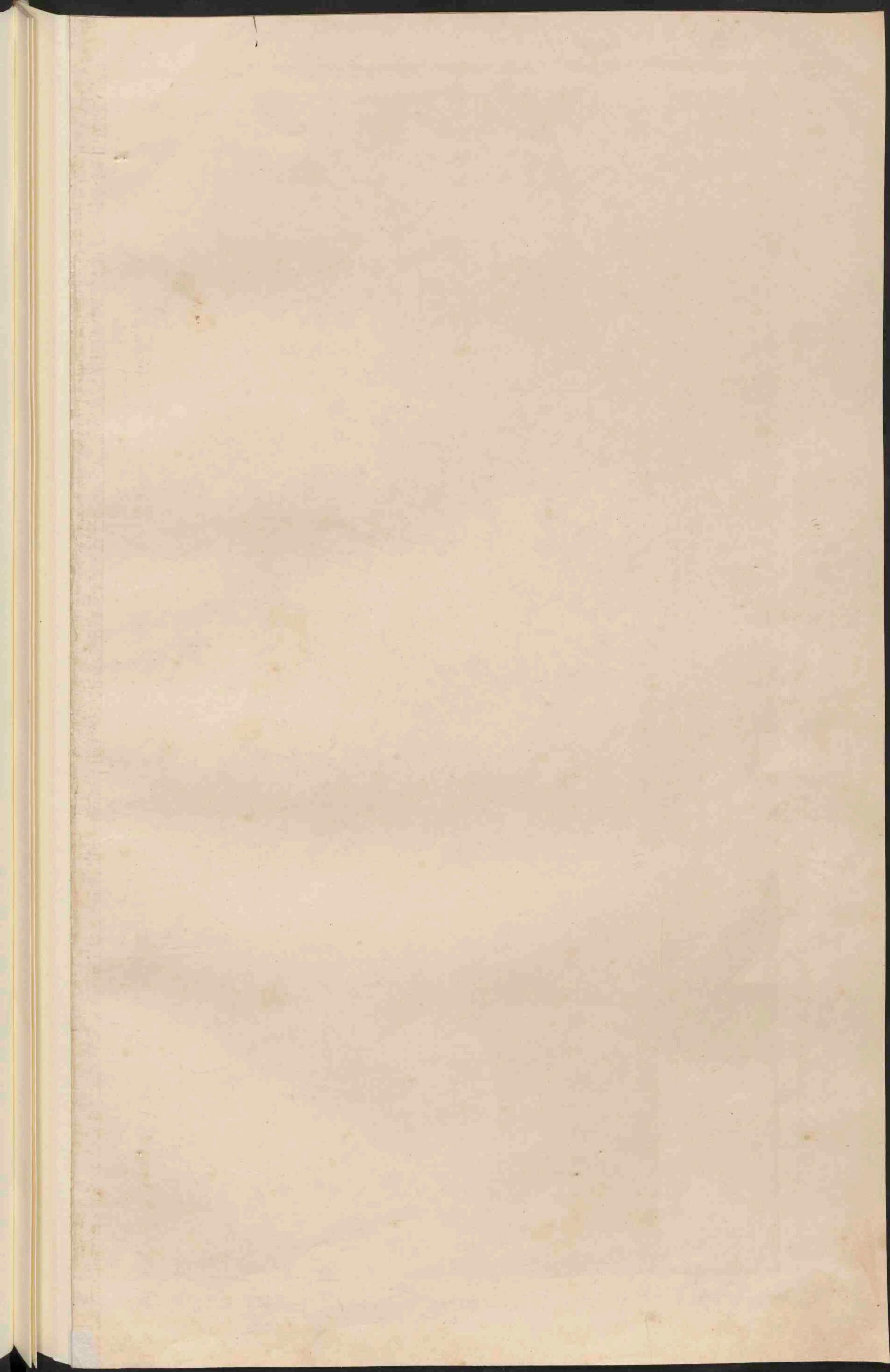

SKANDINAVIE.

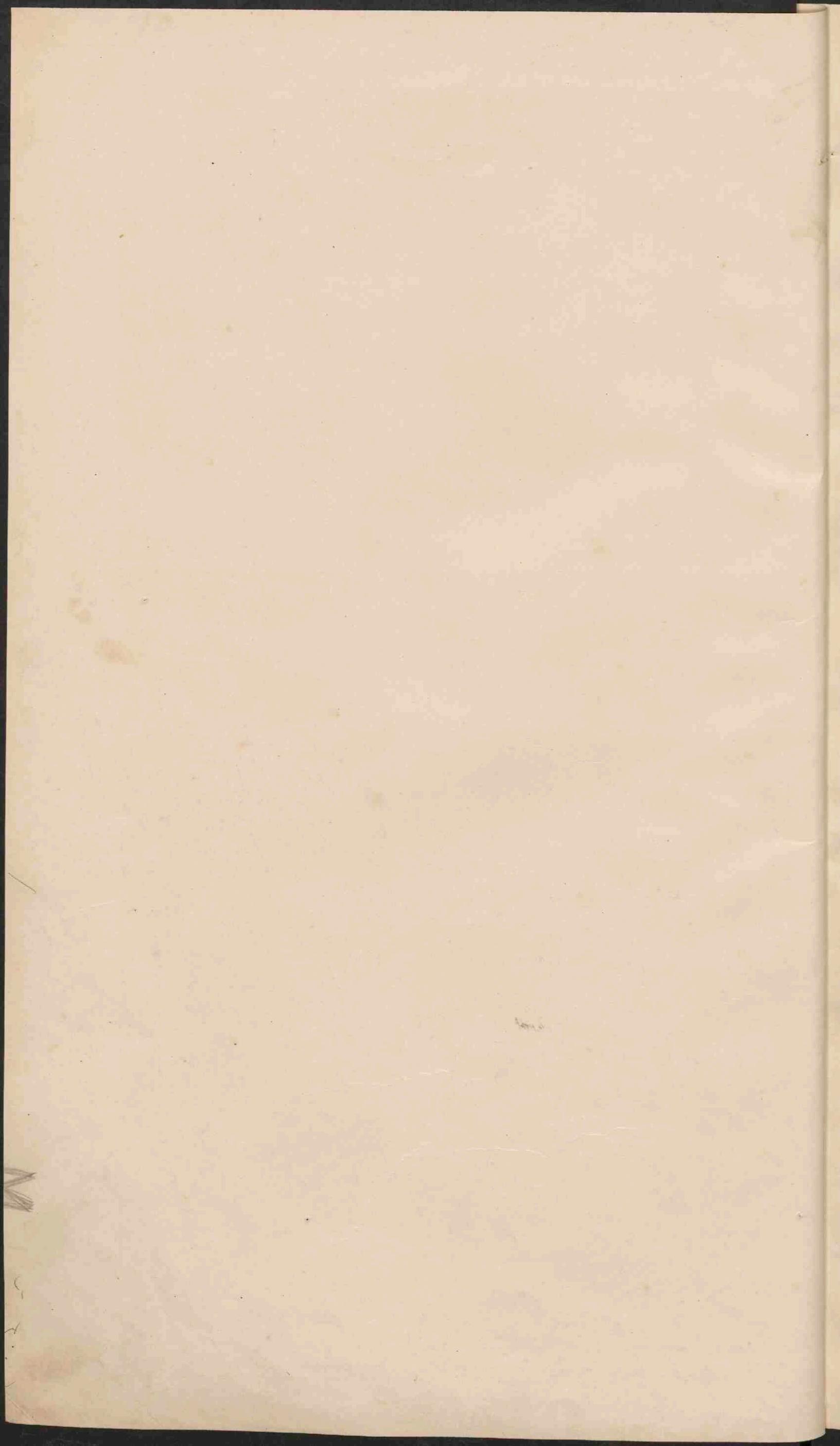
Schaal 1: 5.000.000

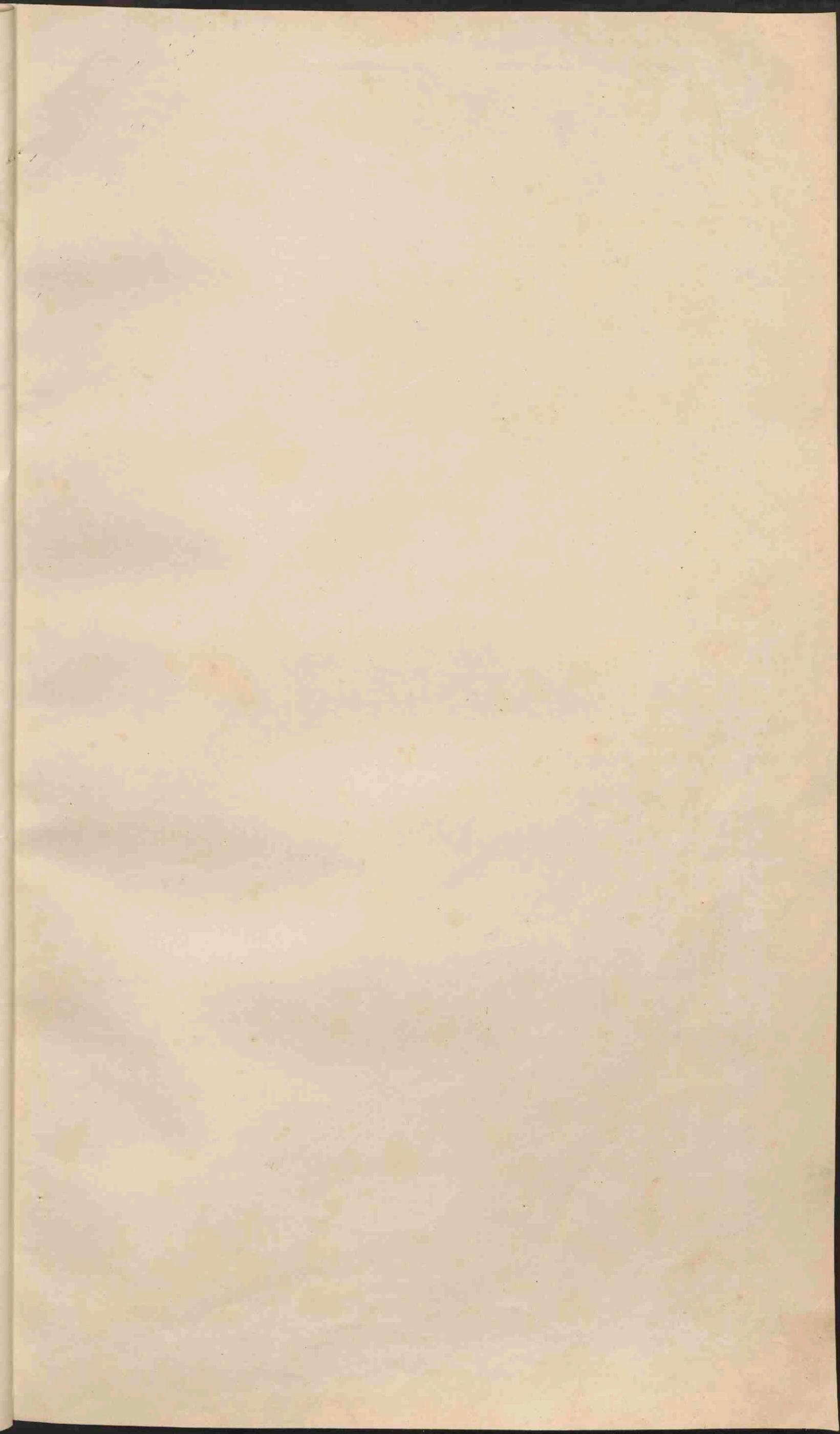
- PLAATS van meer dan 500.000 inv.
 • Plaatsen 500.000 - 100.000
 • Plaatsen 100.000 - 50.000
 • Plaatsen minder dan 50.000
 Eeuwige Sneeuw en Gletschers.

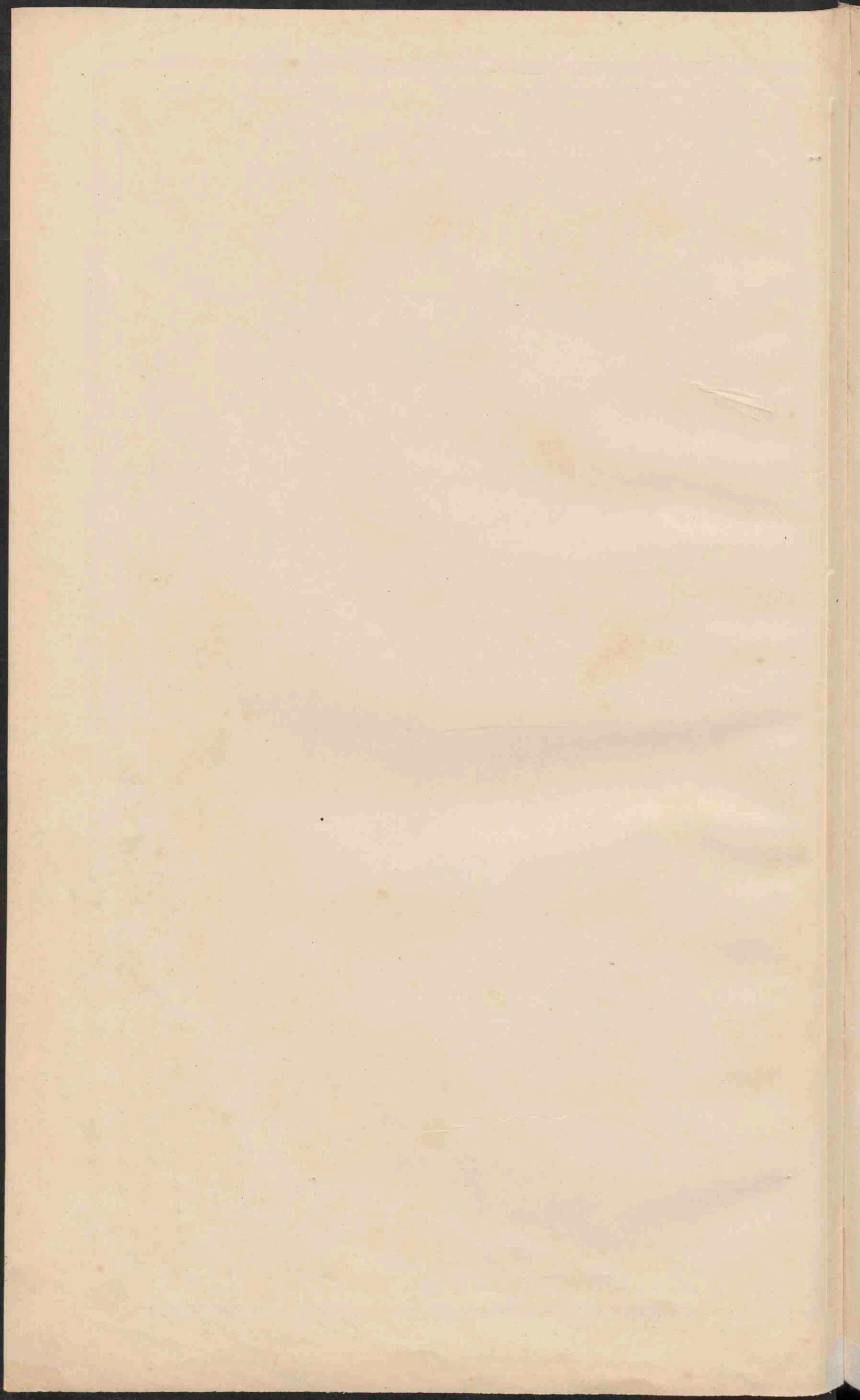
DENEMARKEN.

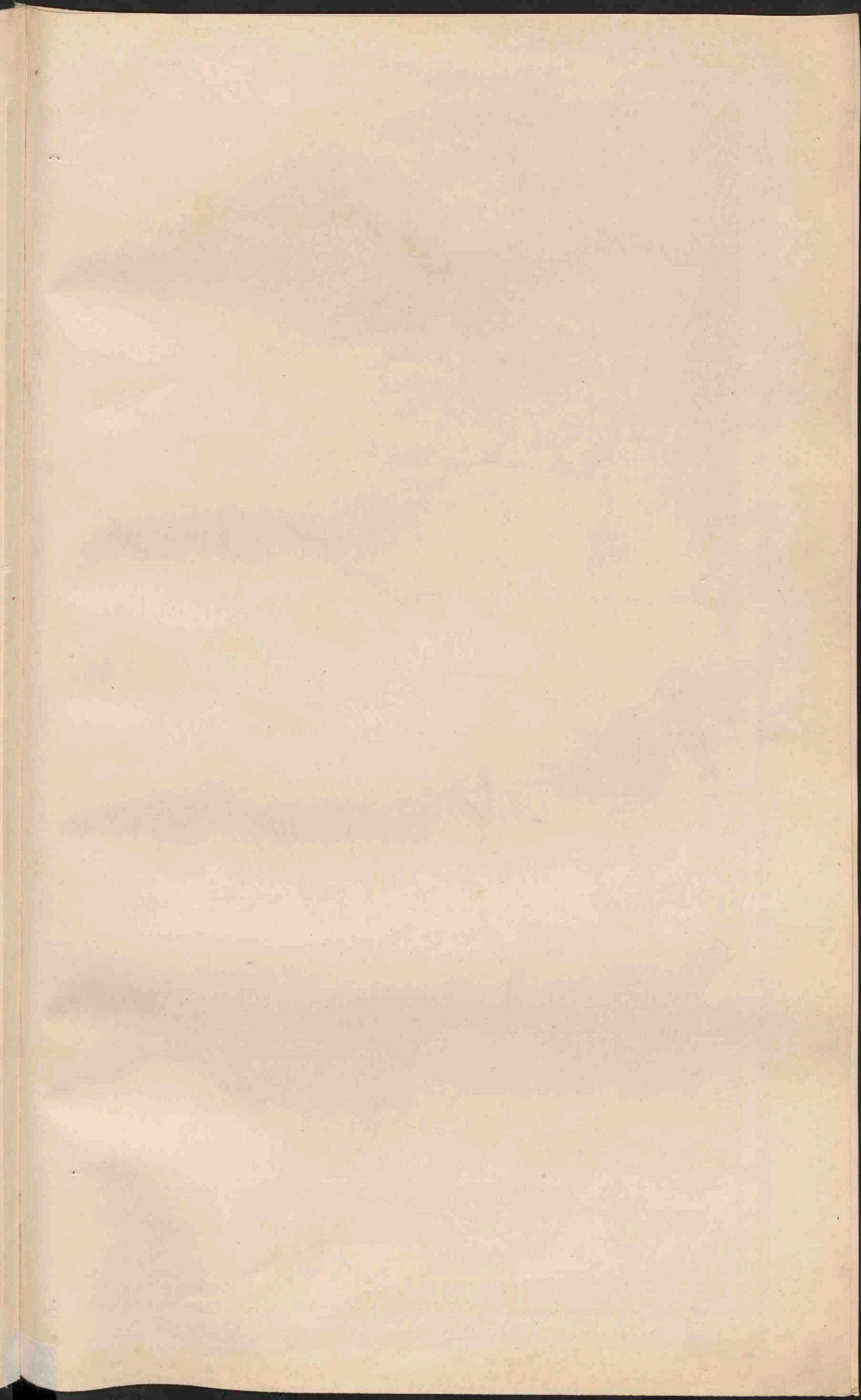
Schaal 1: 3.000.000

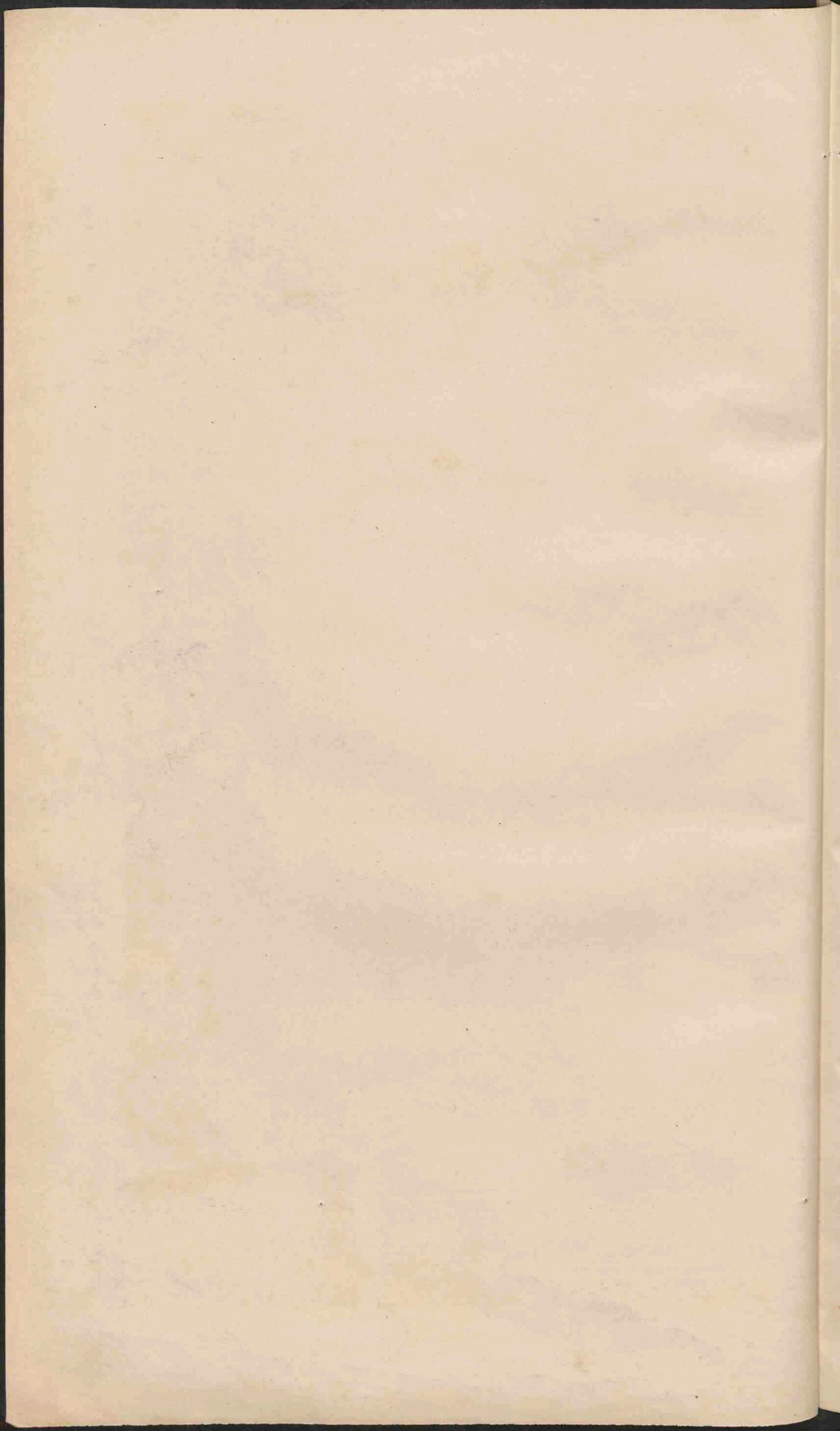

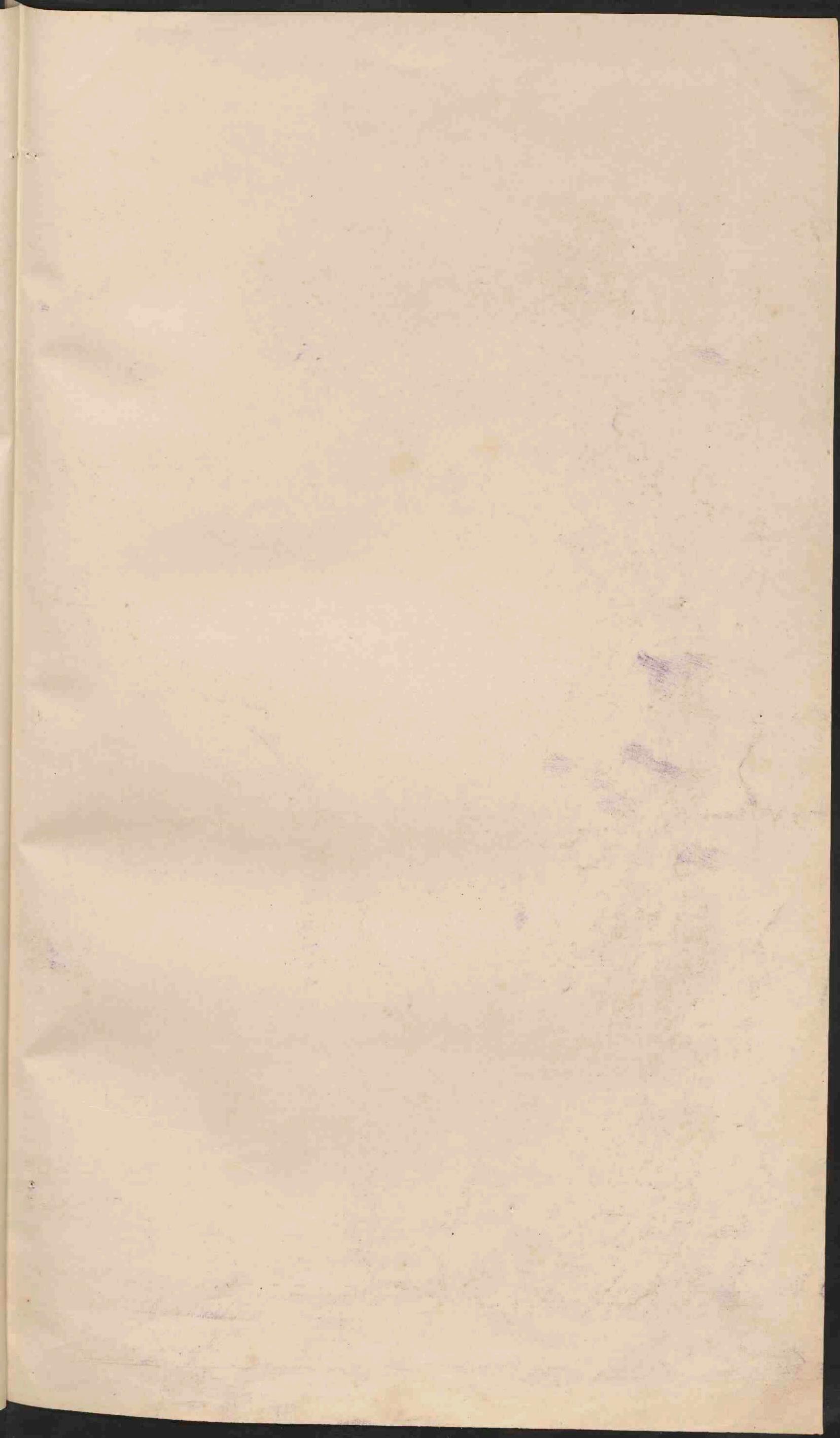

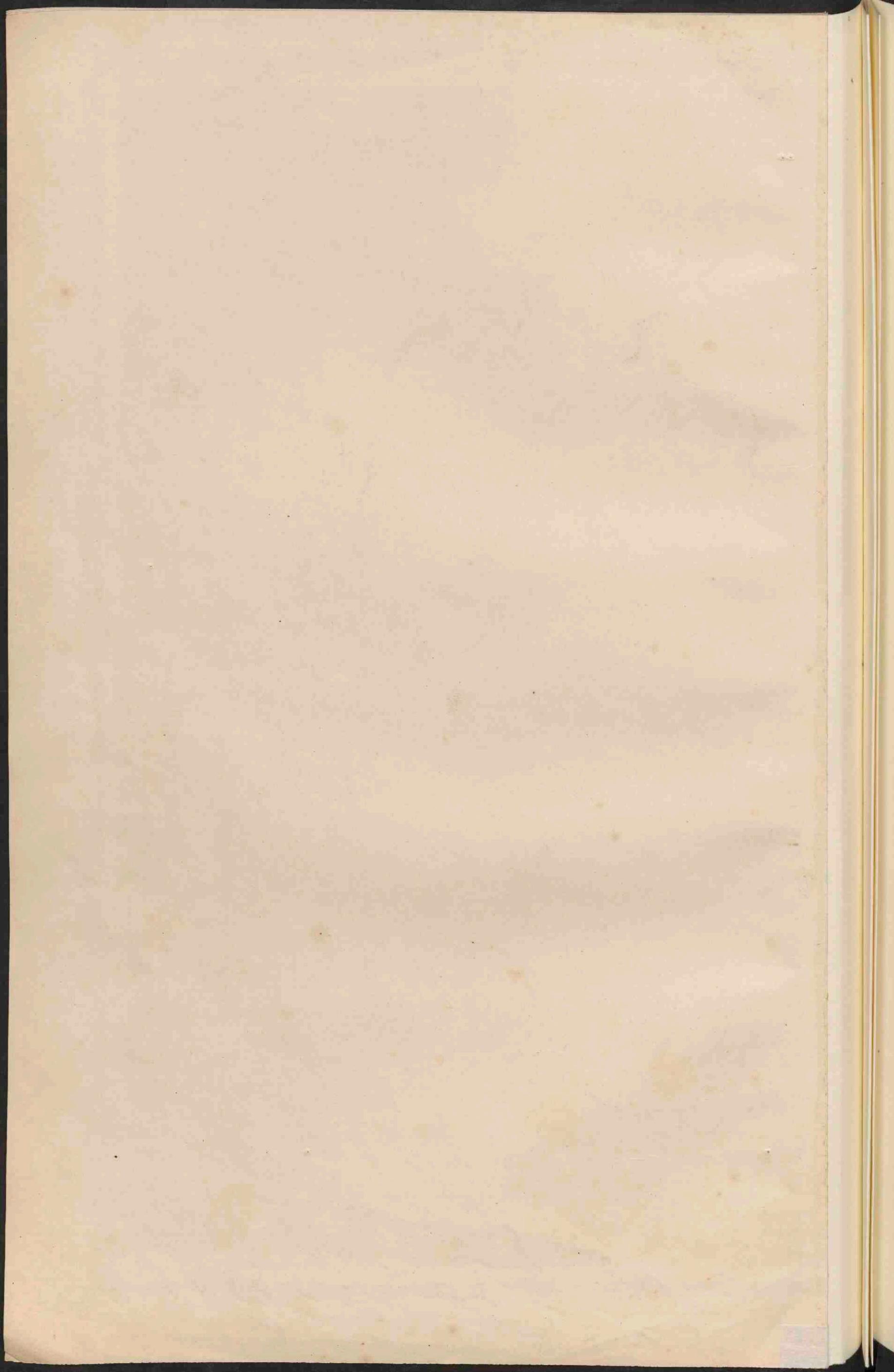

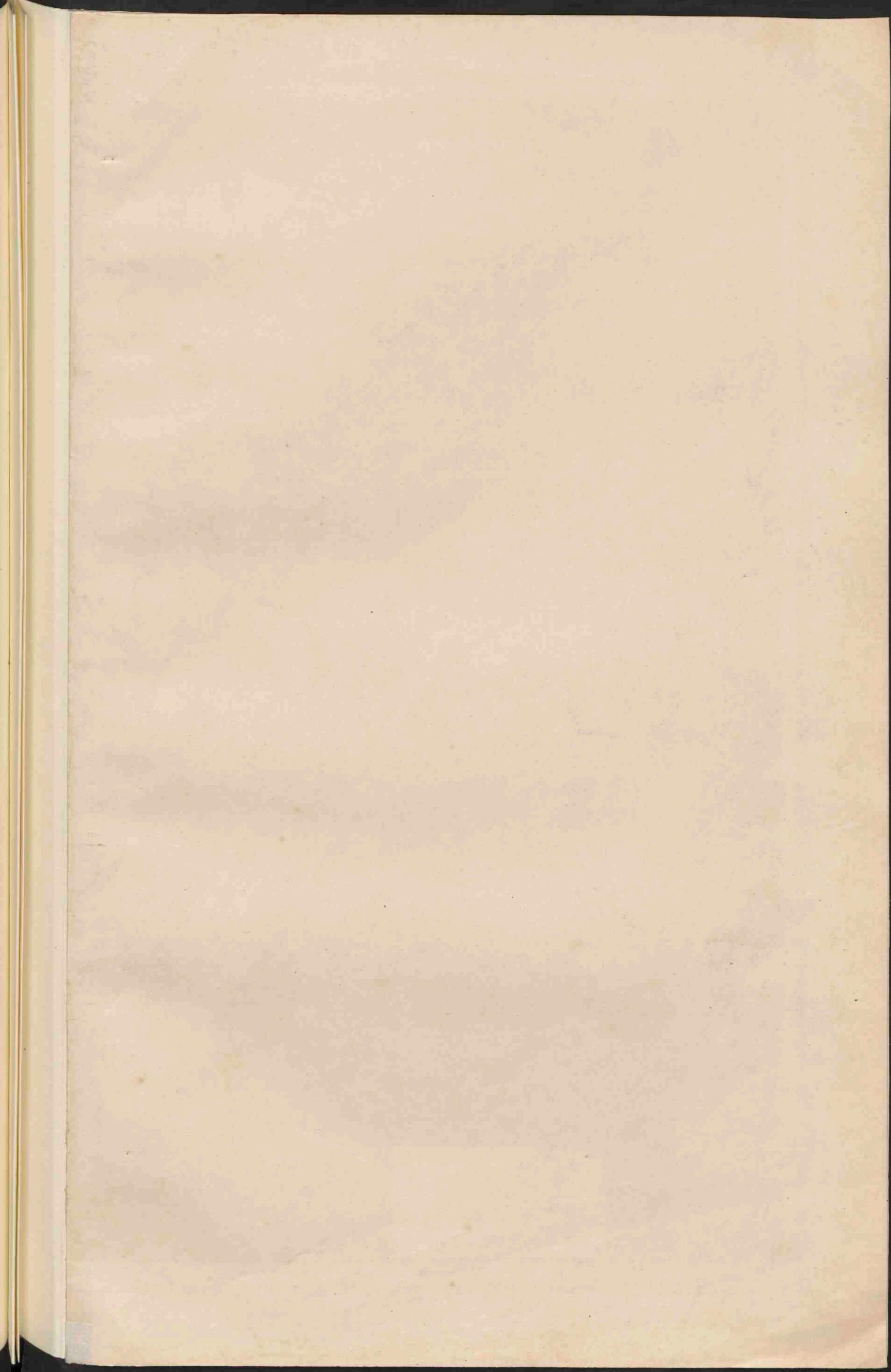

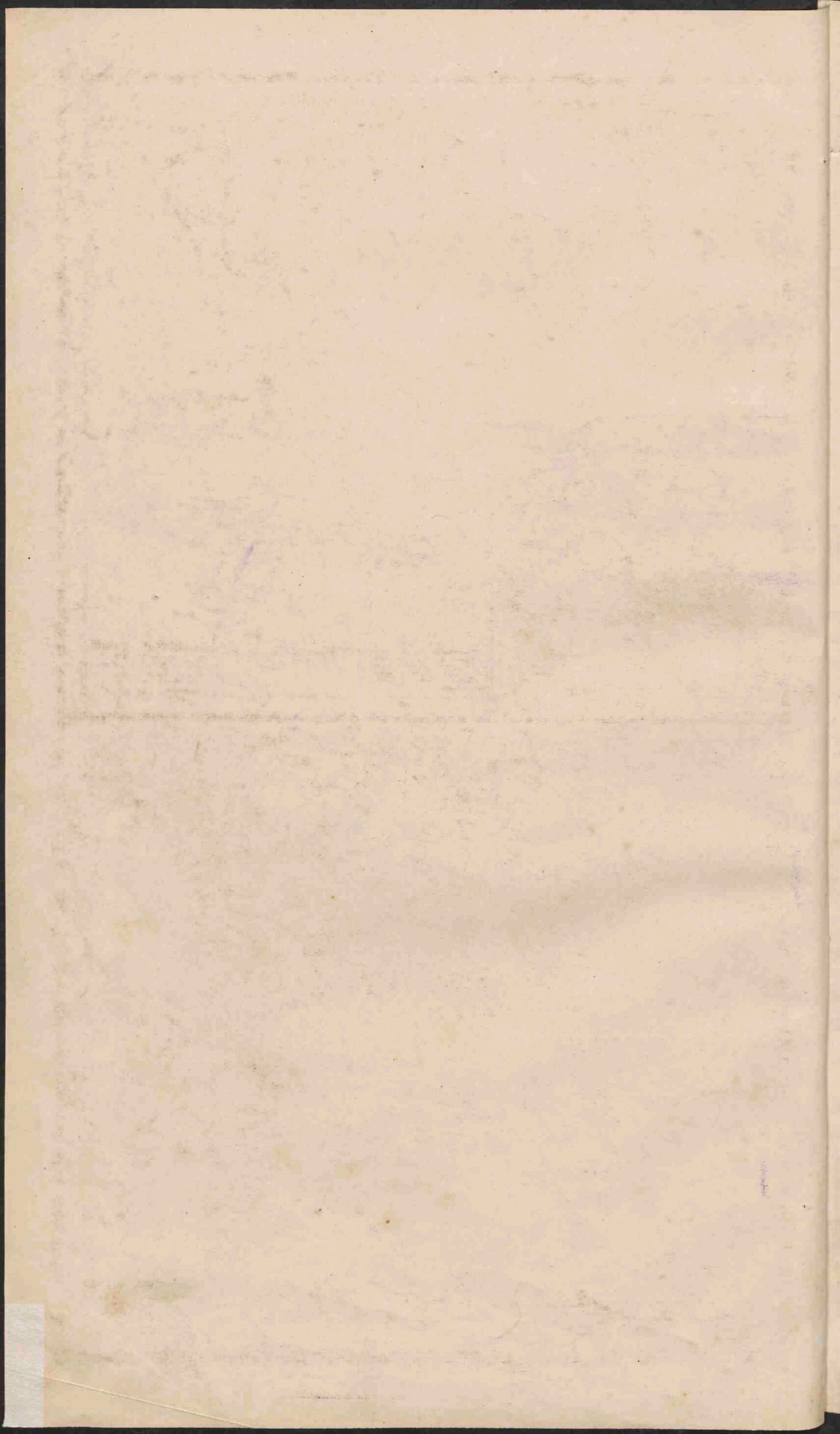

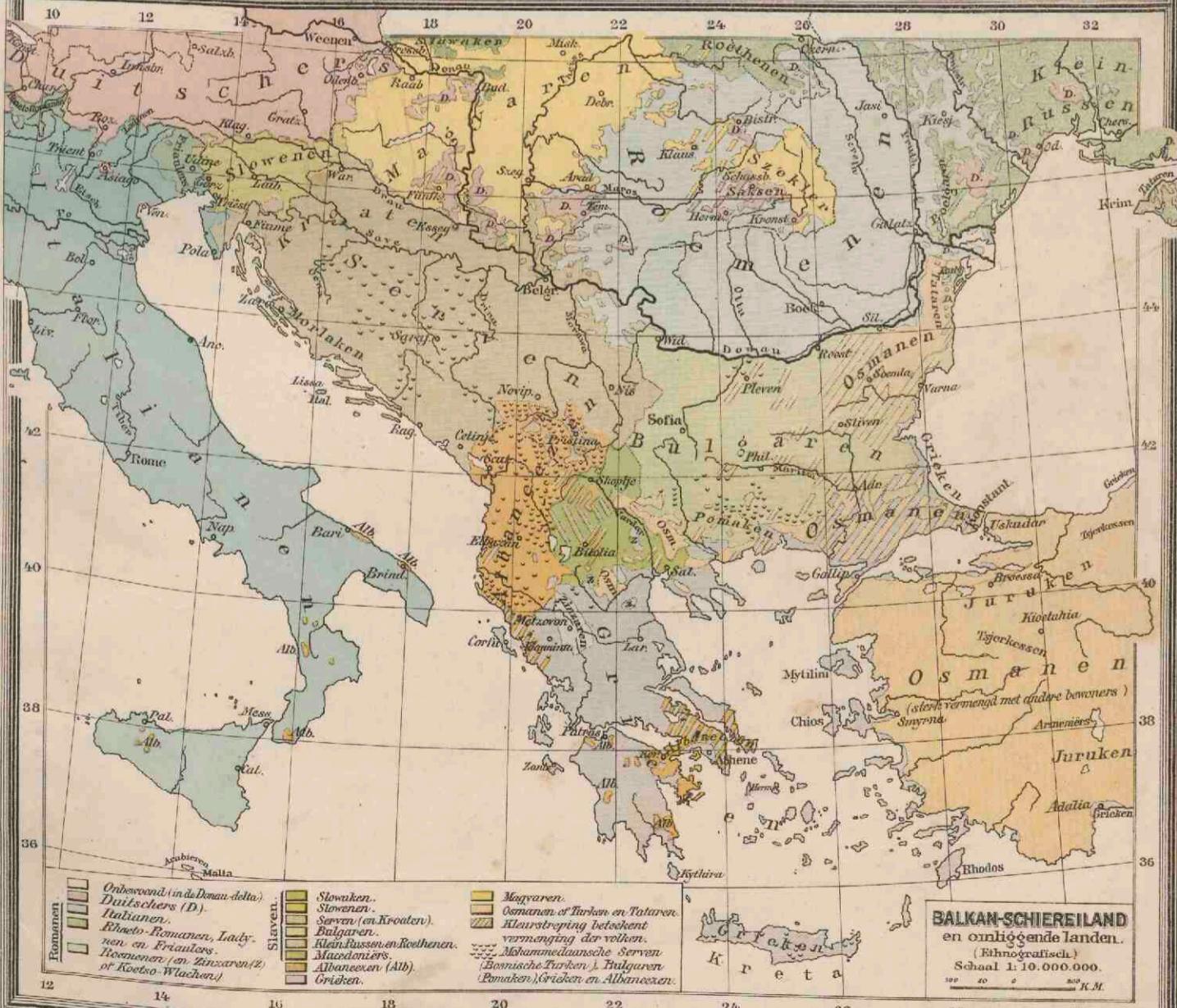

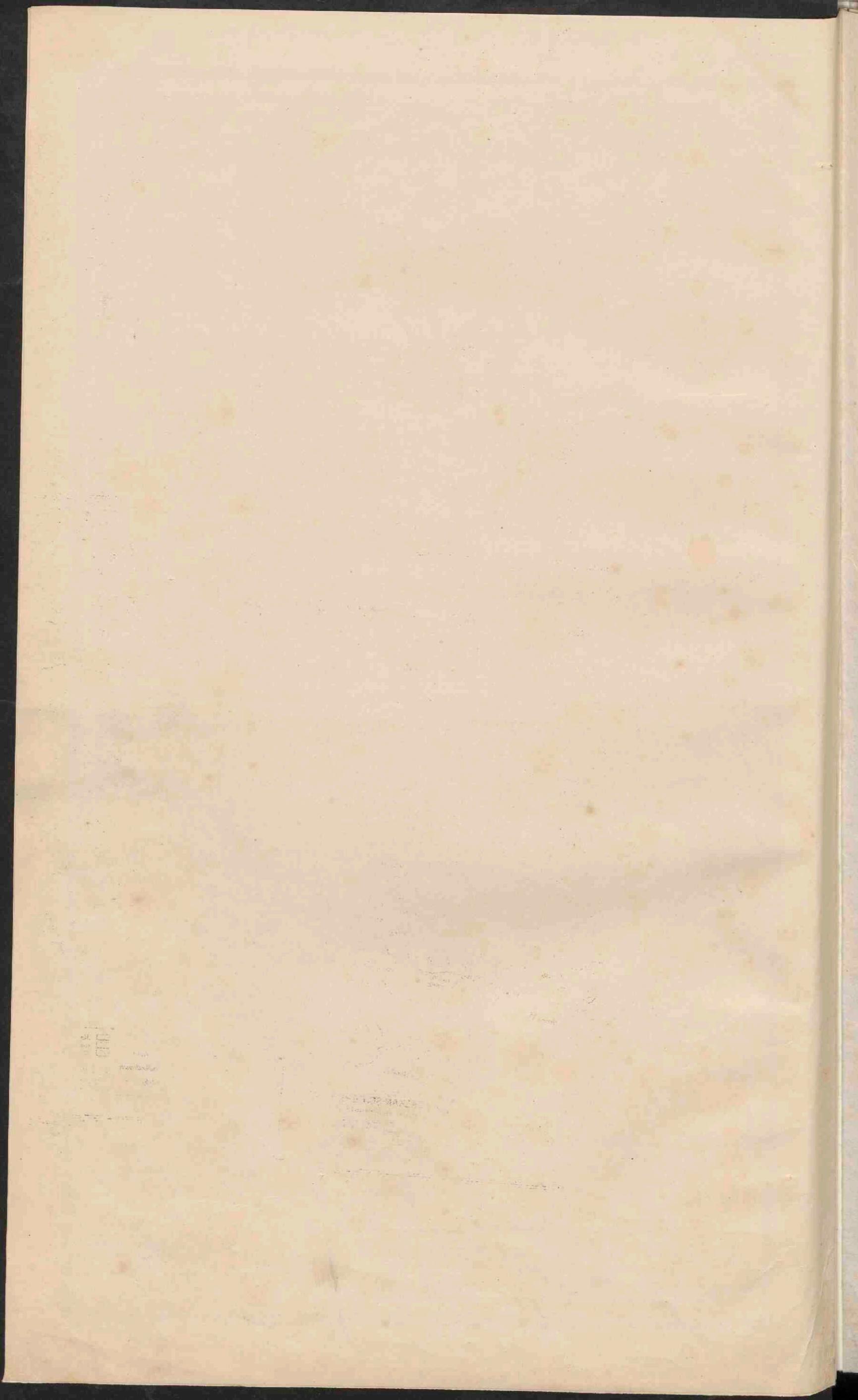

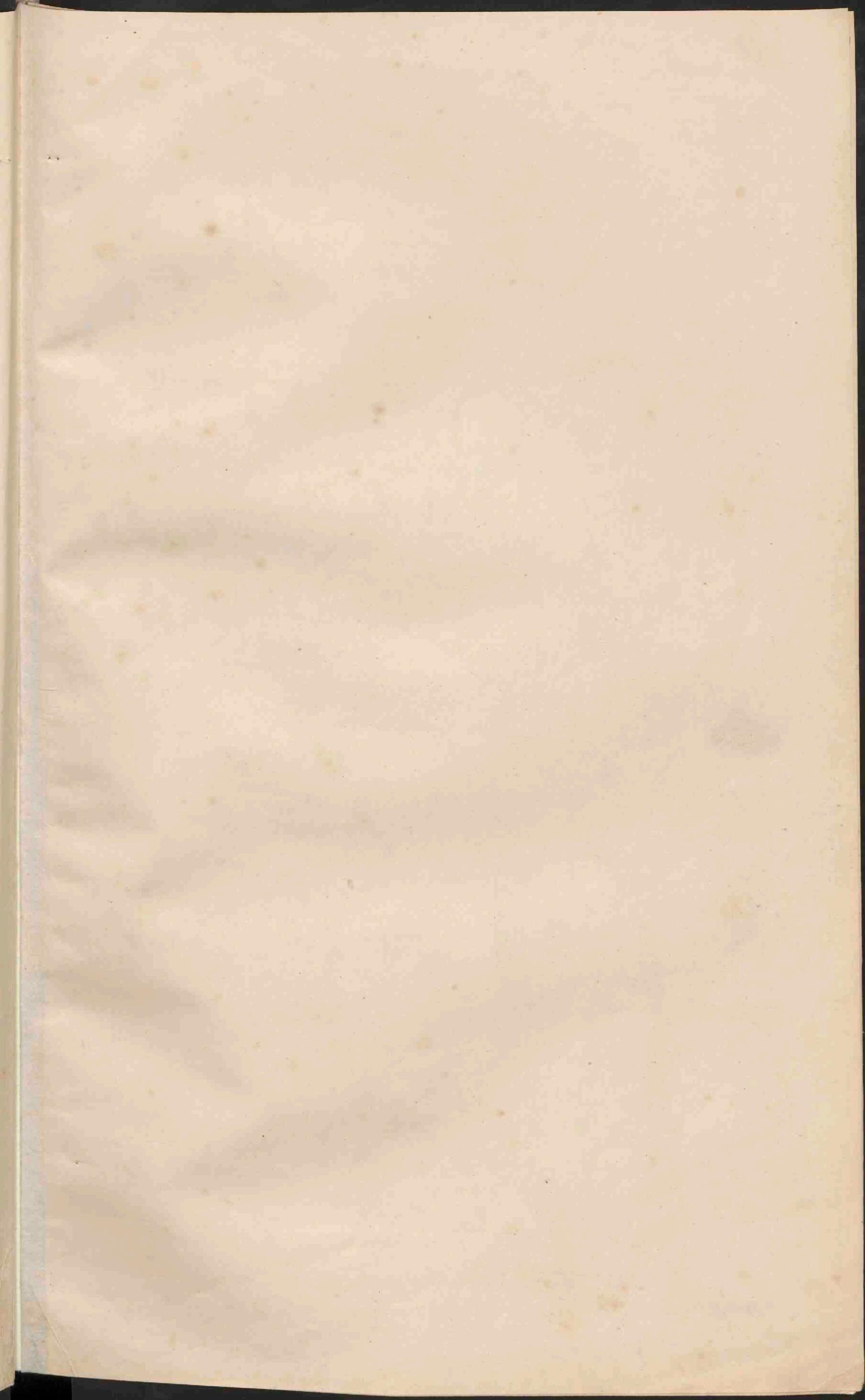

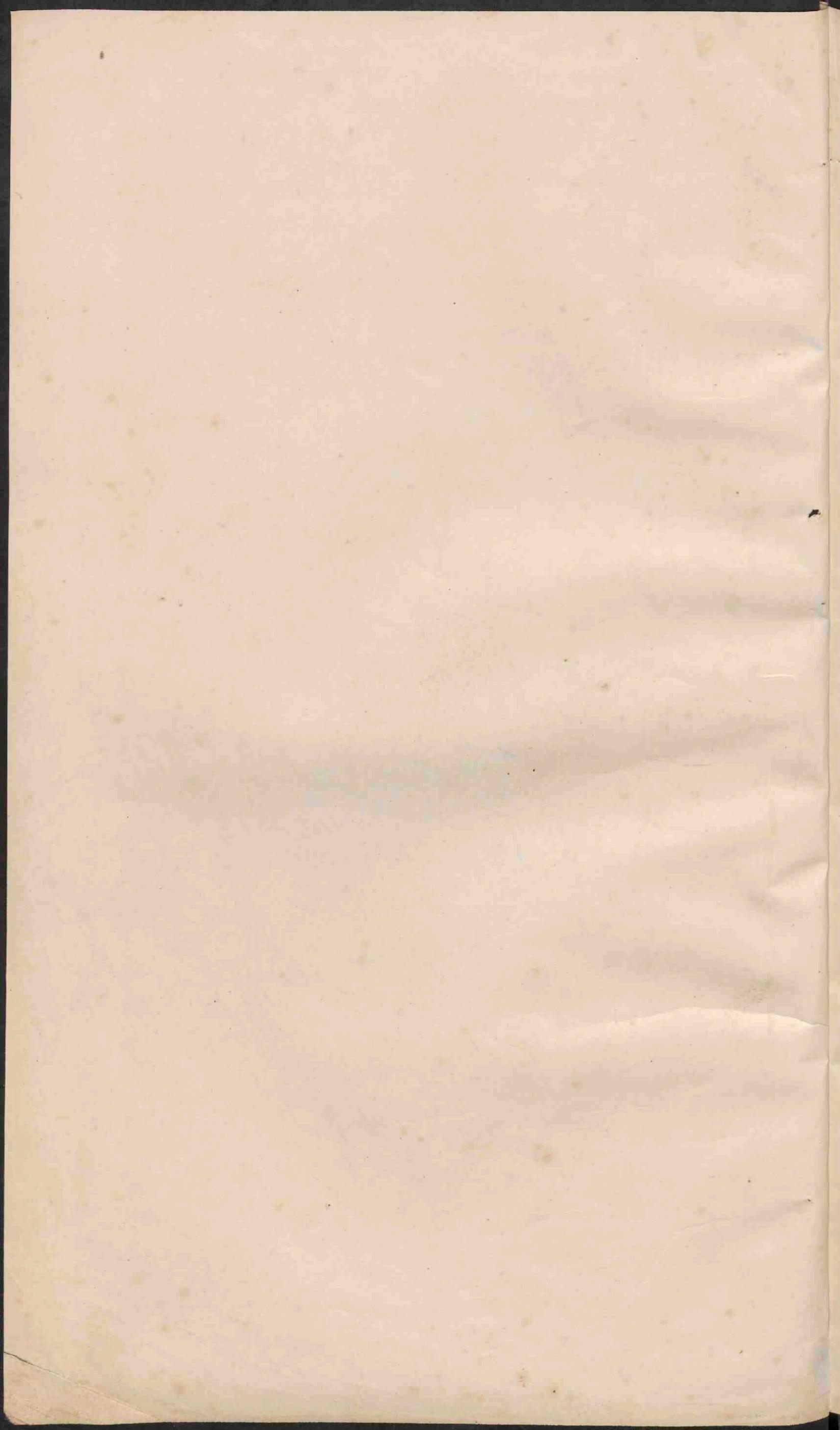

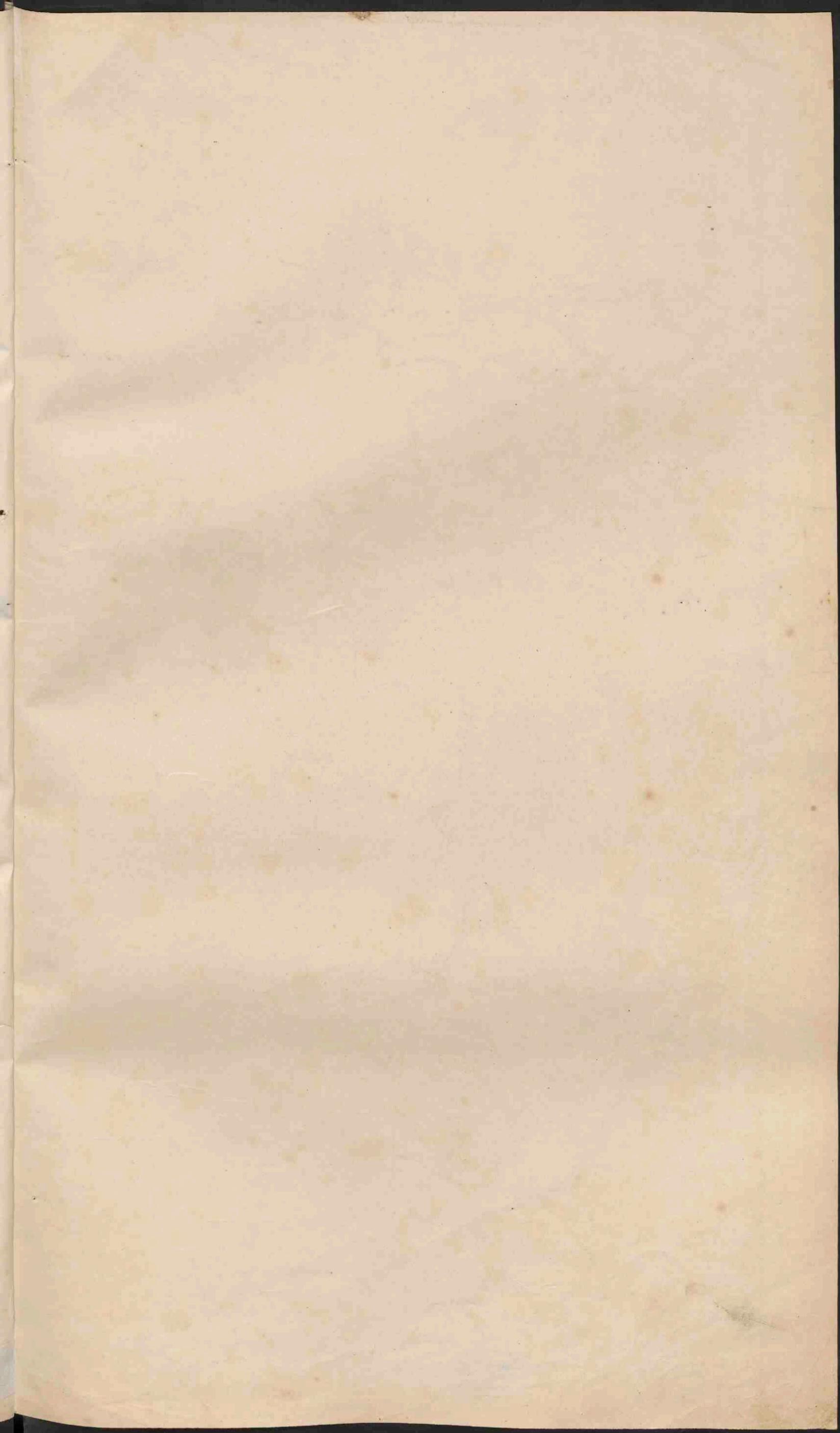

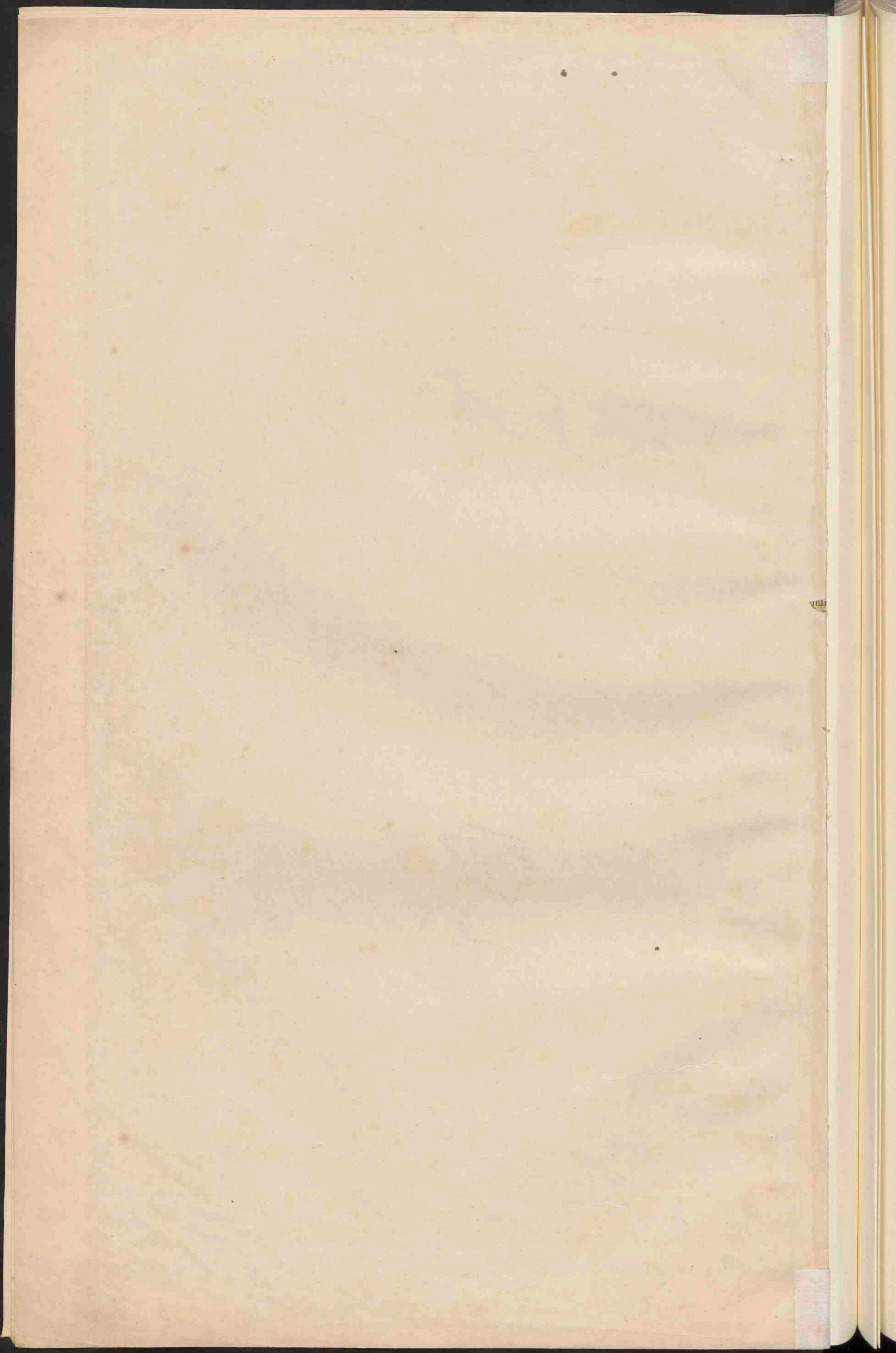

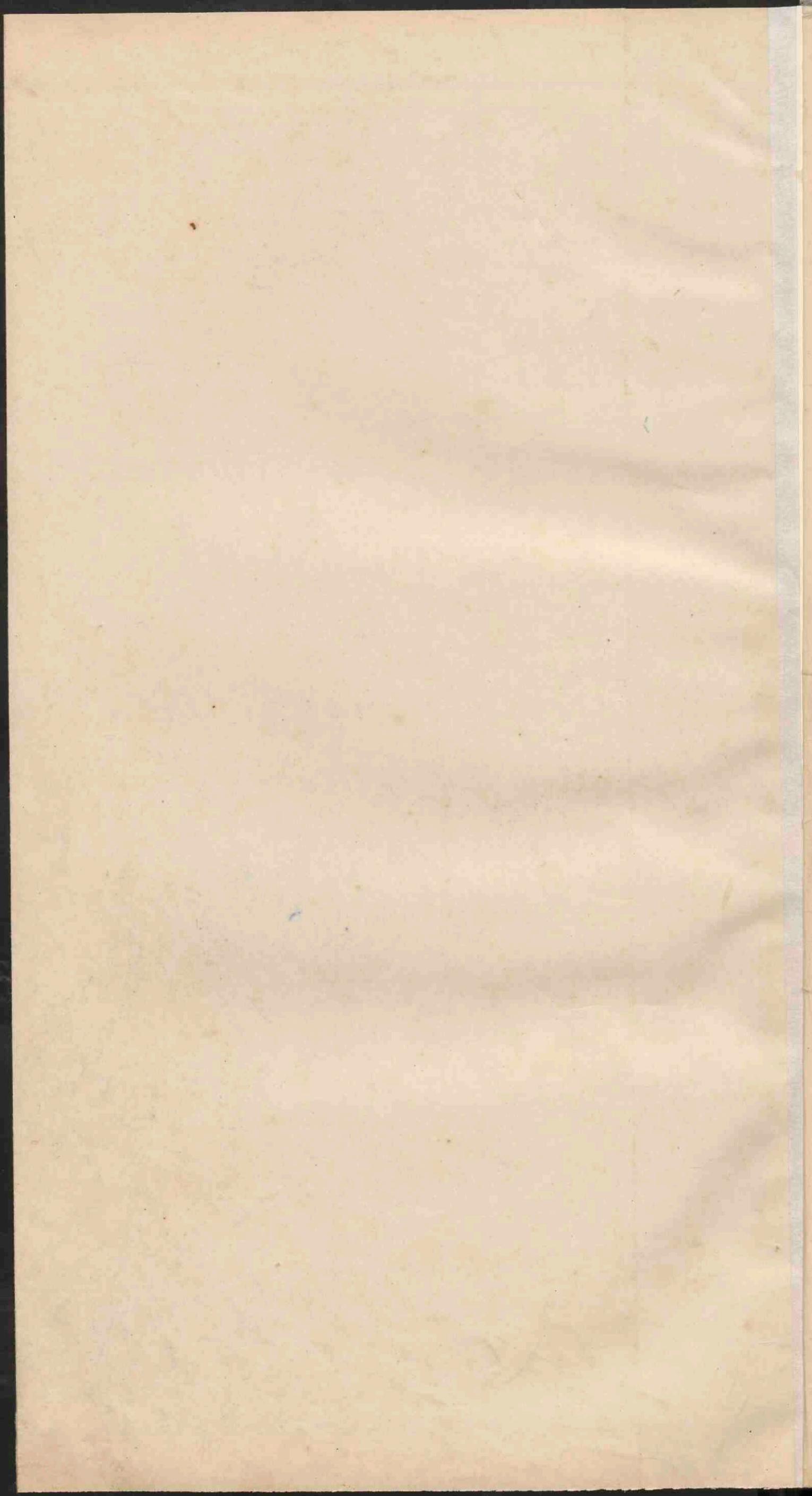

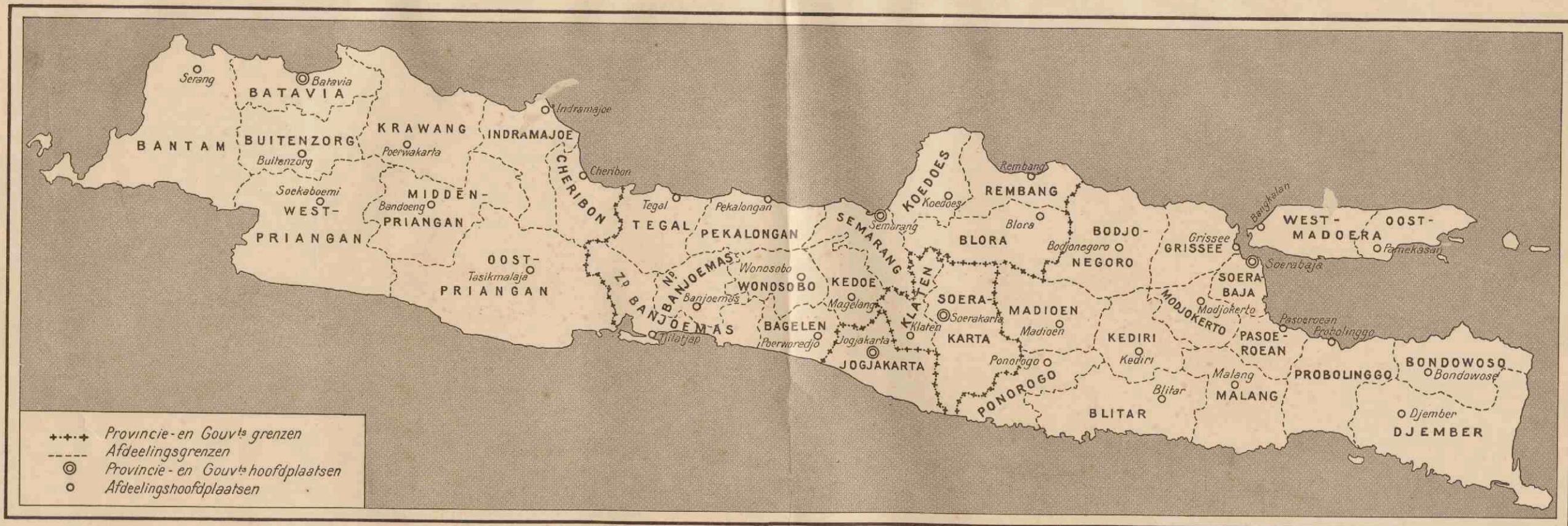
~~100~~ 100 2.

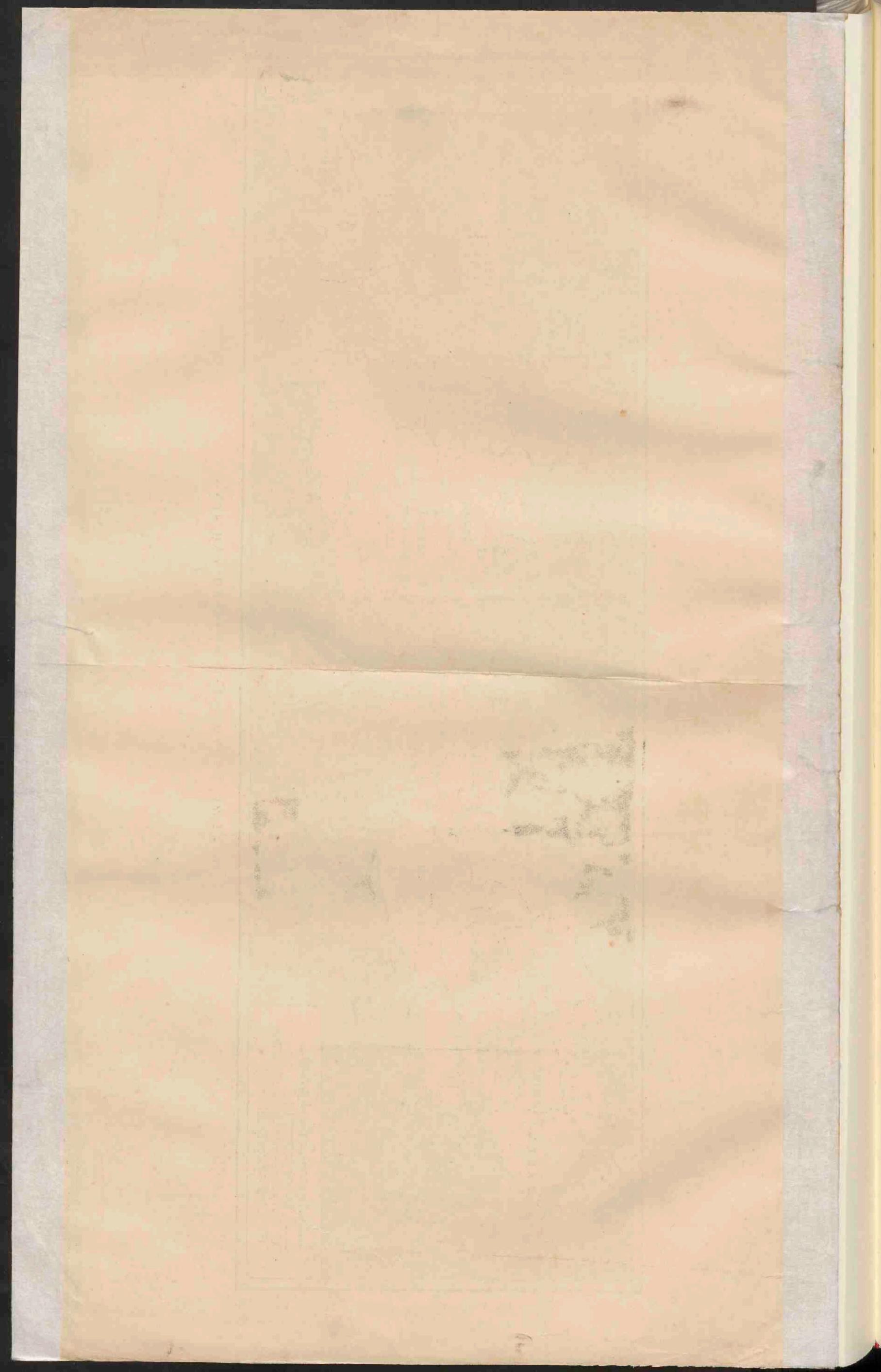
100 100 2.

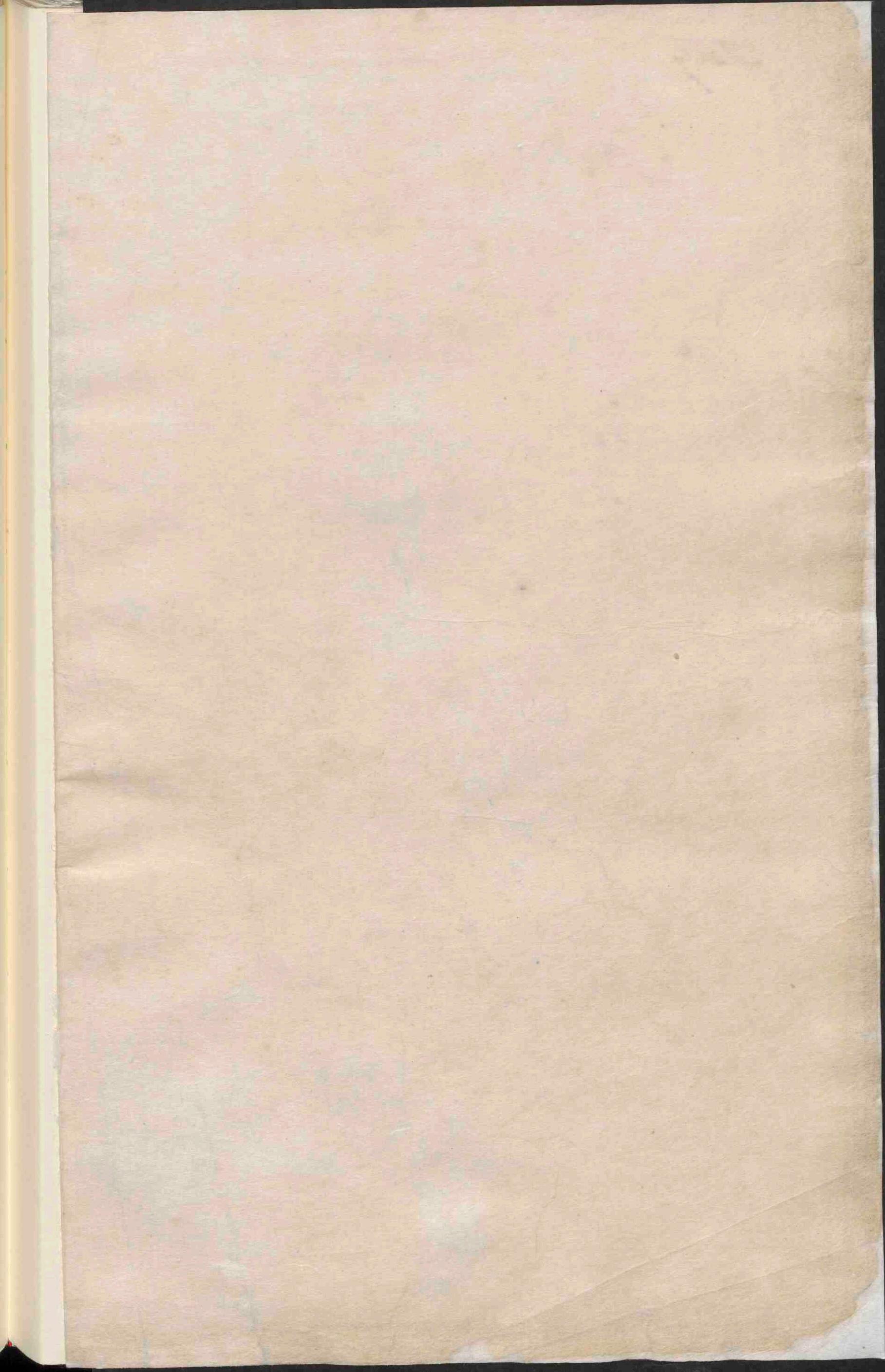

NIEUWE BESTUURS-INDEELING VAN JAVA

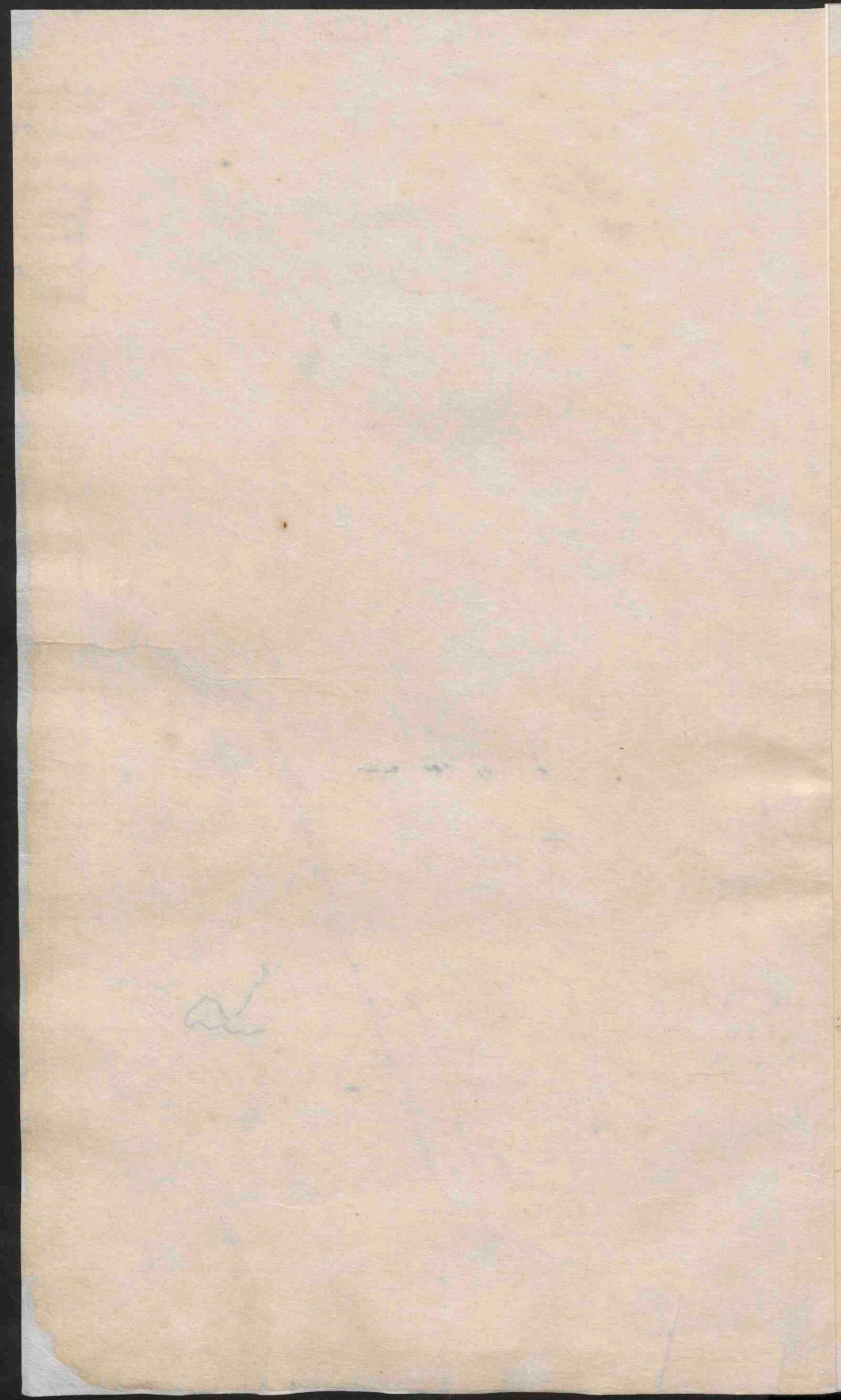

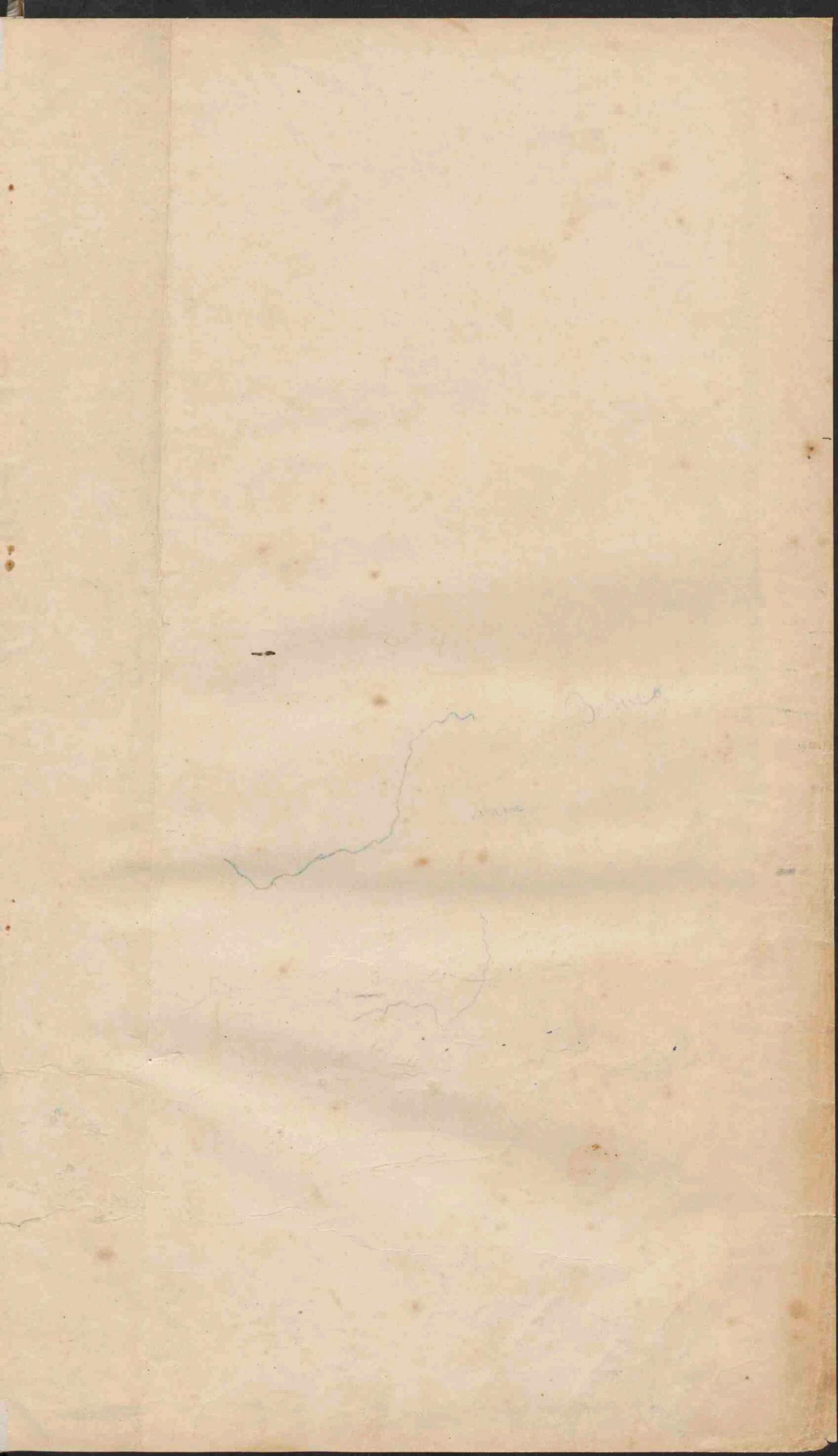

Andaman
Chinees
Mende
Celebes see
Molukken
Ceram
Banda see
Savoe
Sl. Maluku
Dumbe
joliet
Padang
boek
Kermat
Boyan

Sumba
Balabac
Batu
Lombok

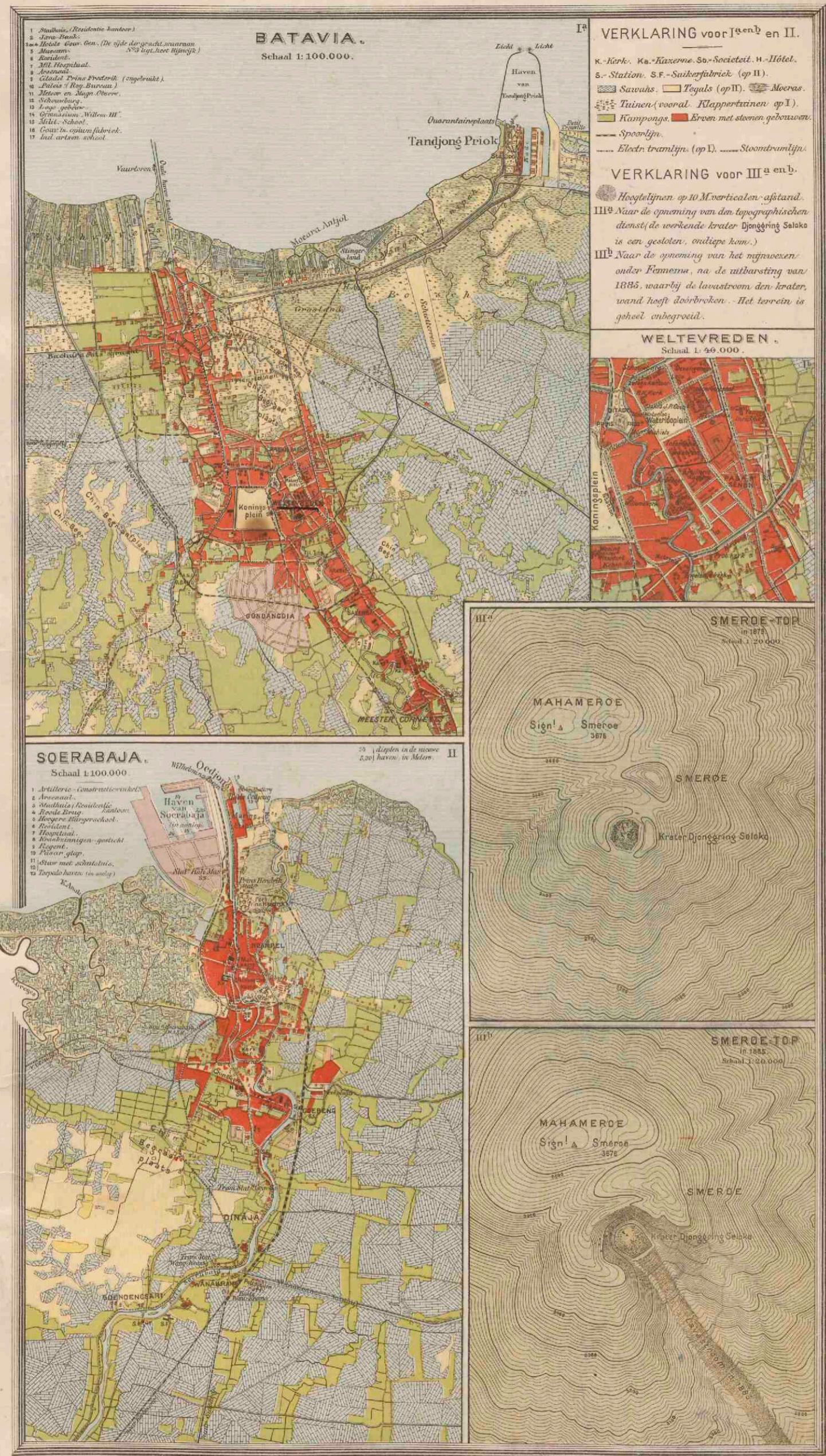

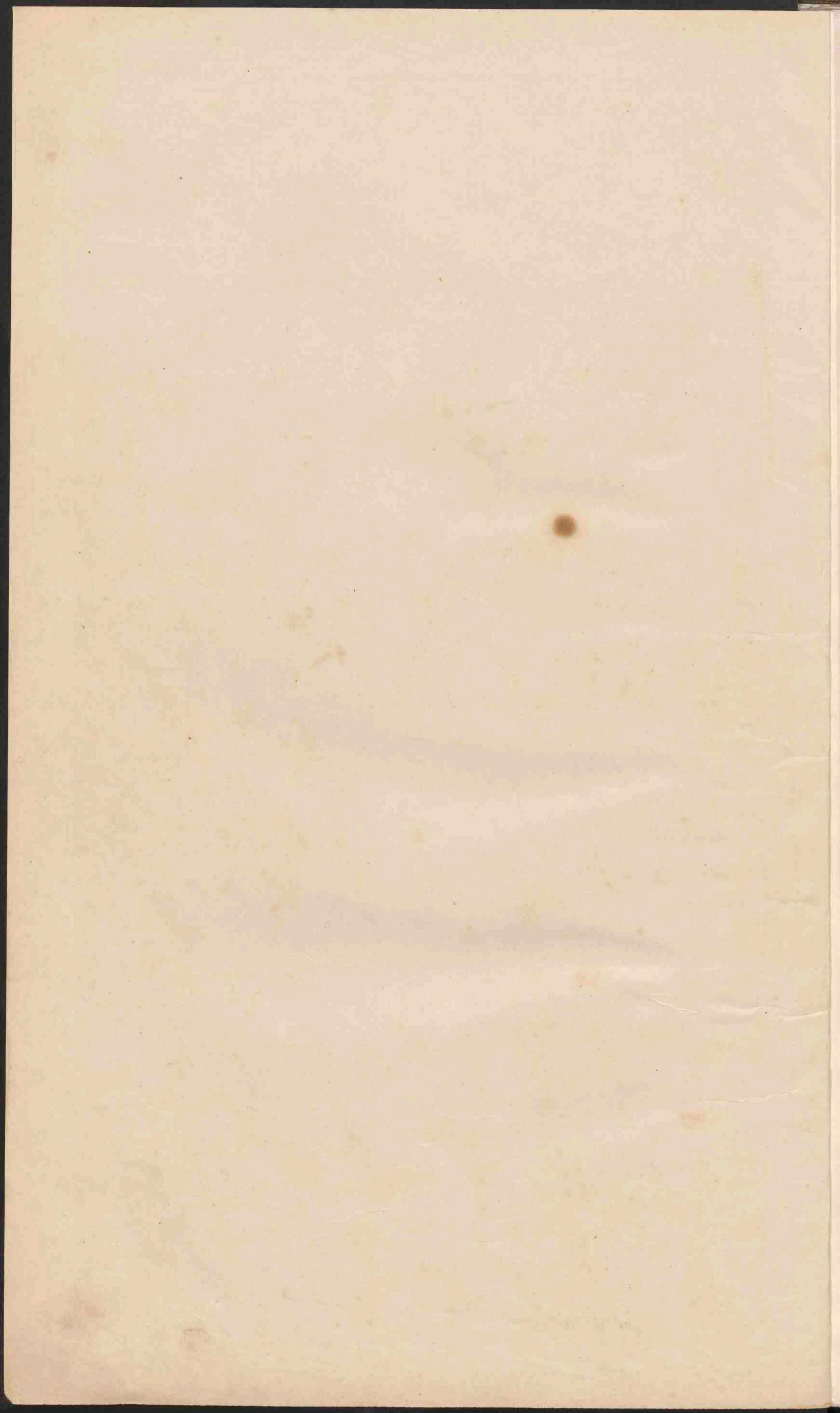

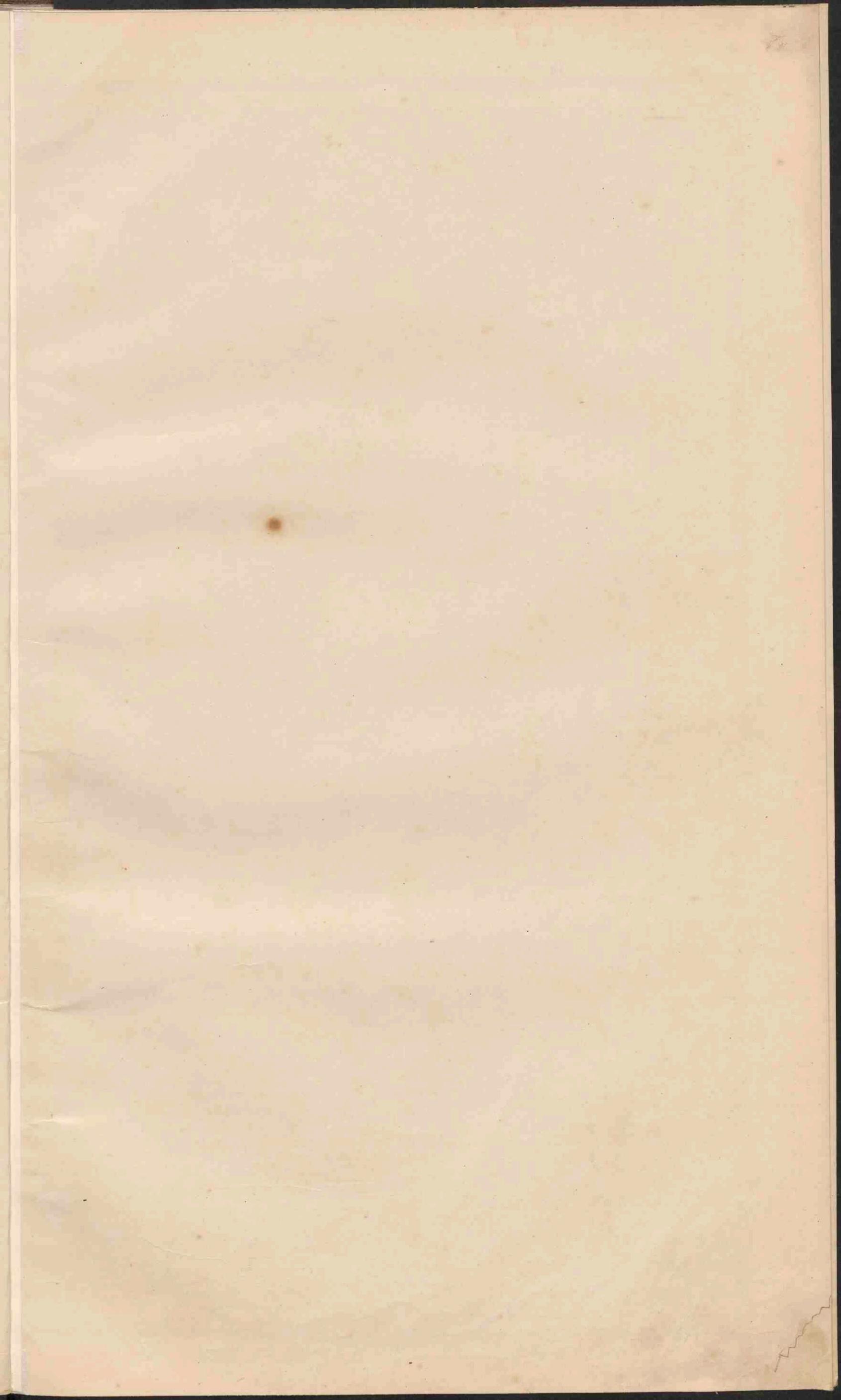

A

3K Nell. 11.11.11.

36

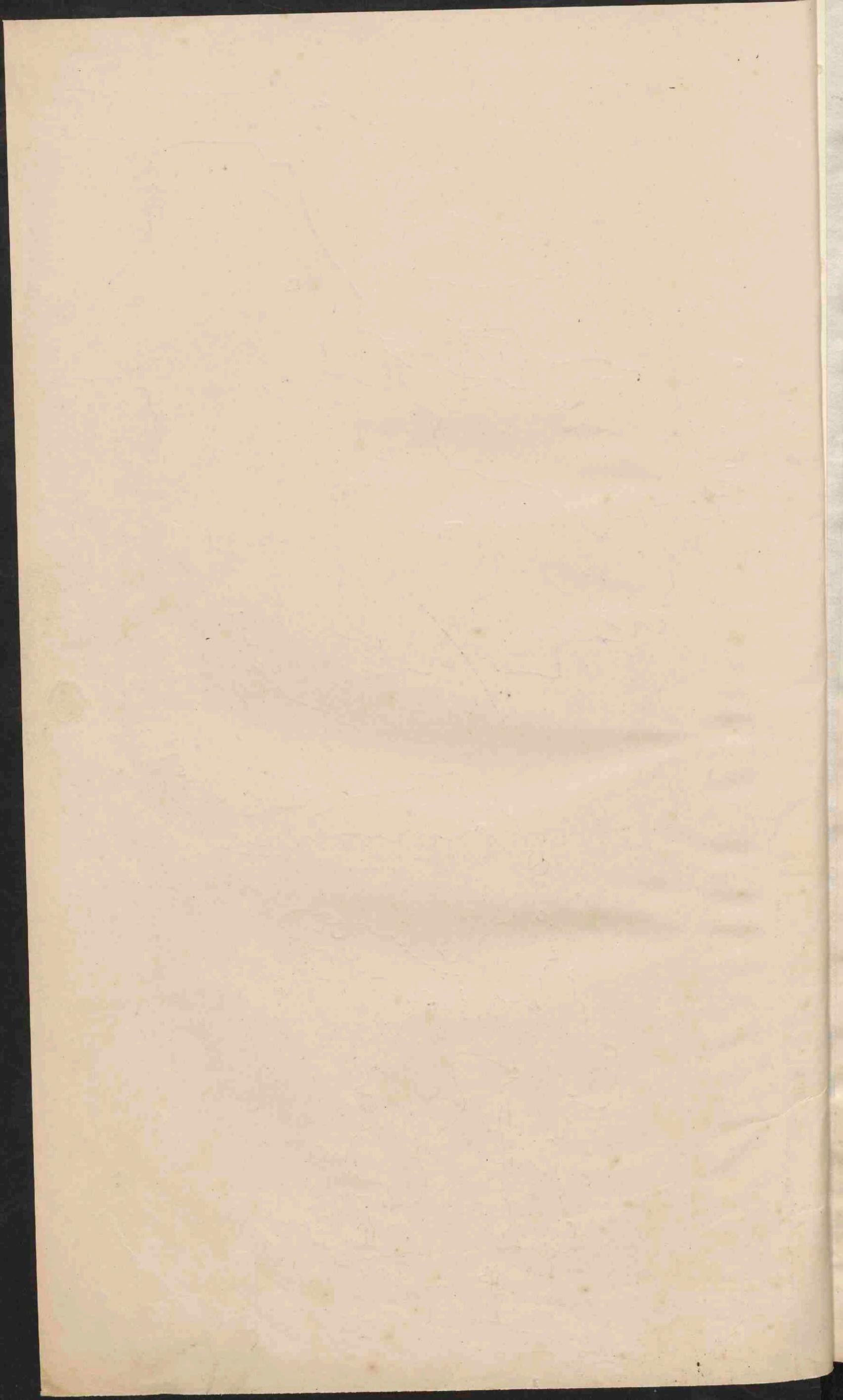
Haben gruß 6+9-12

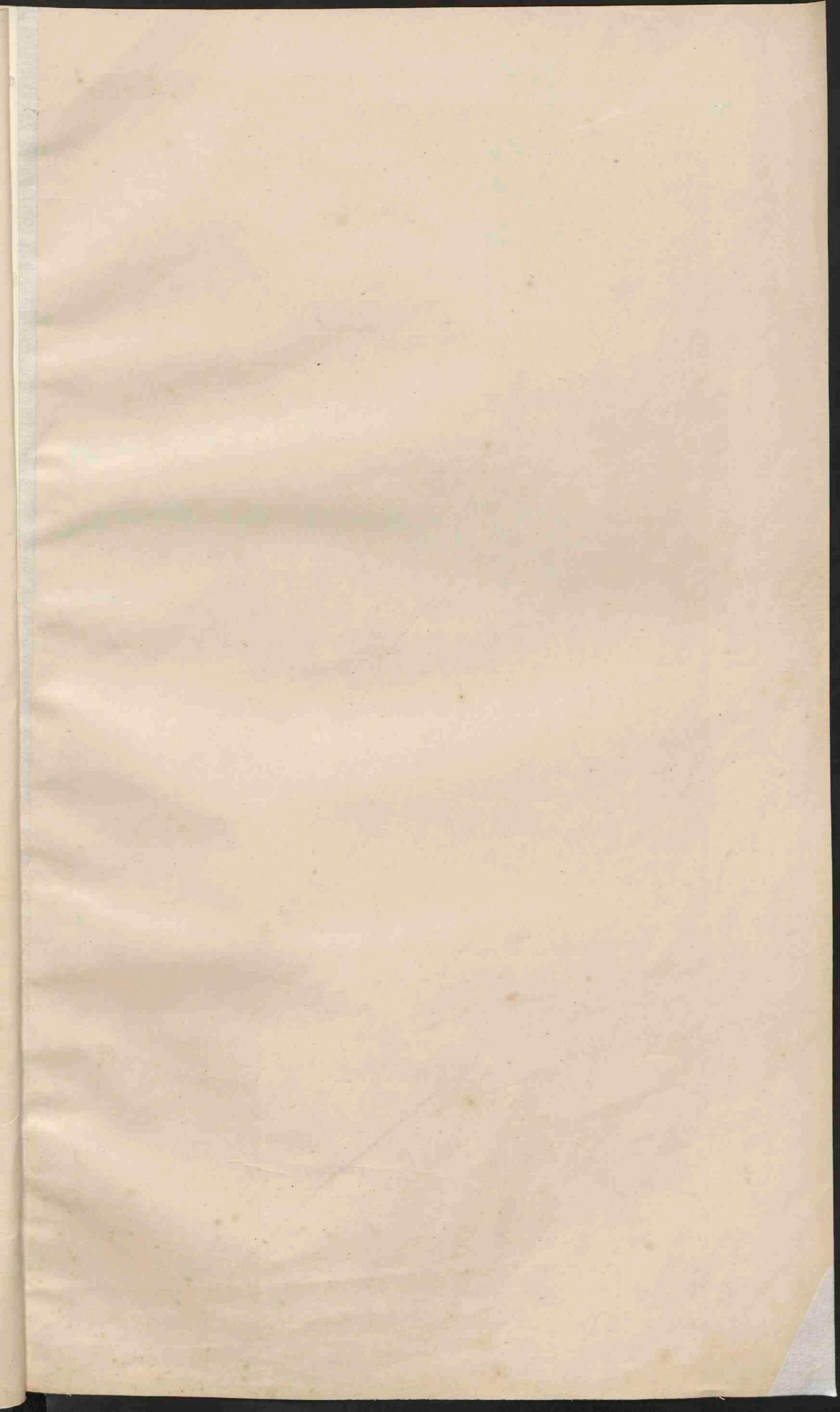
Mindanao Dapitan
Westen Malibis 3 buchen in Capellen onder de kleine voorsteden.
Westen van Samalina winter van jaren Westen van Celebes.
Westen van Samarinda winter van jaren hier koloniale gebouwen.

37

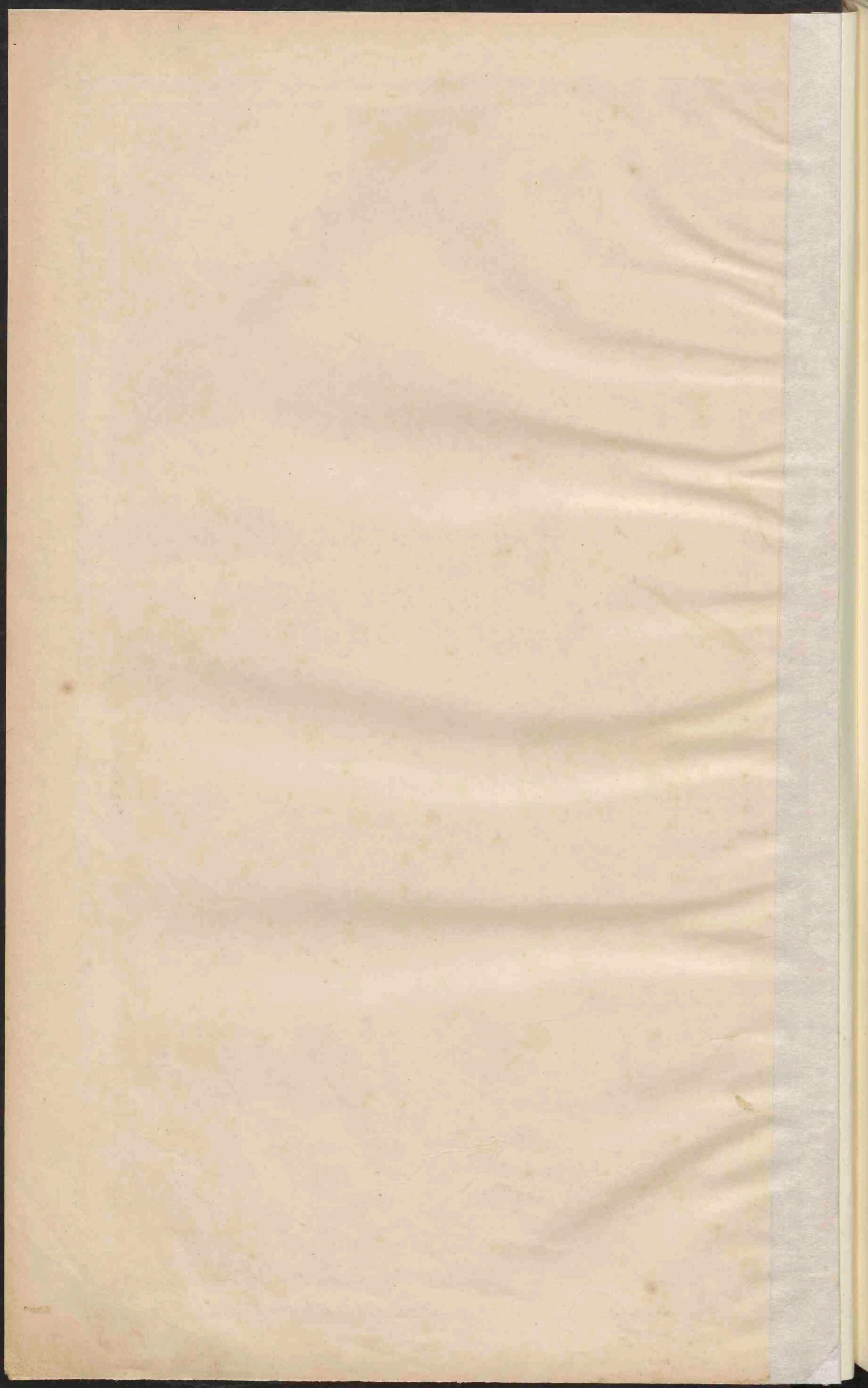

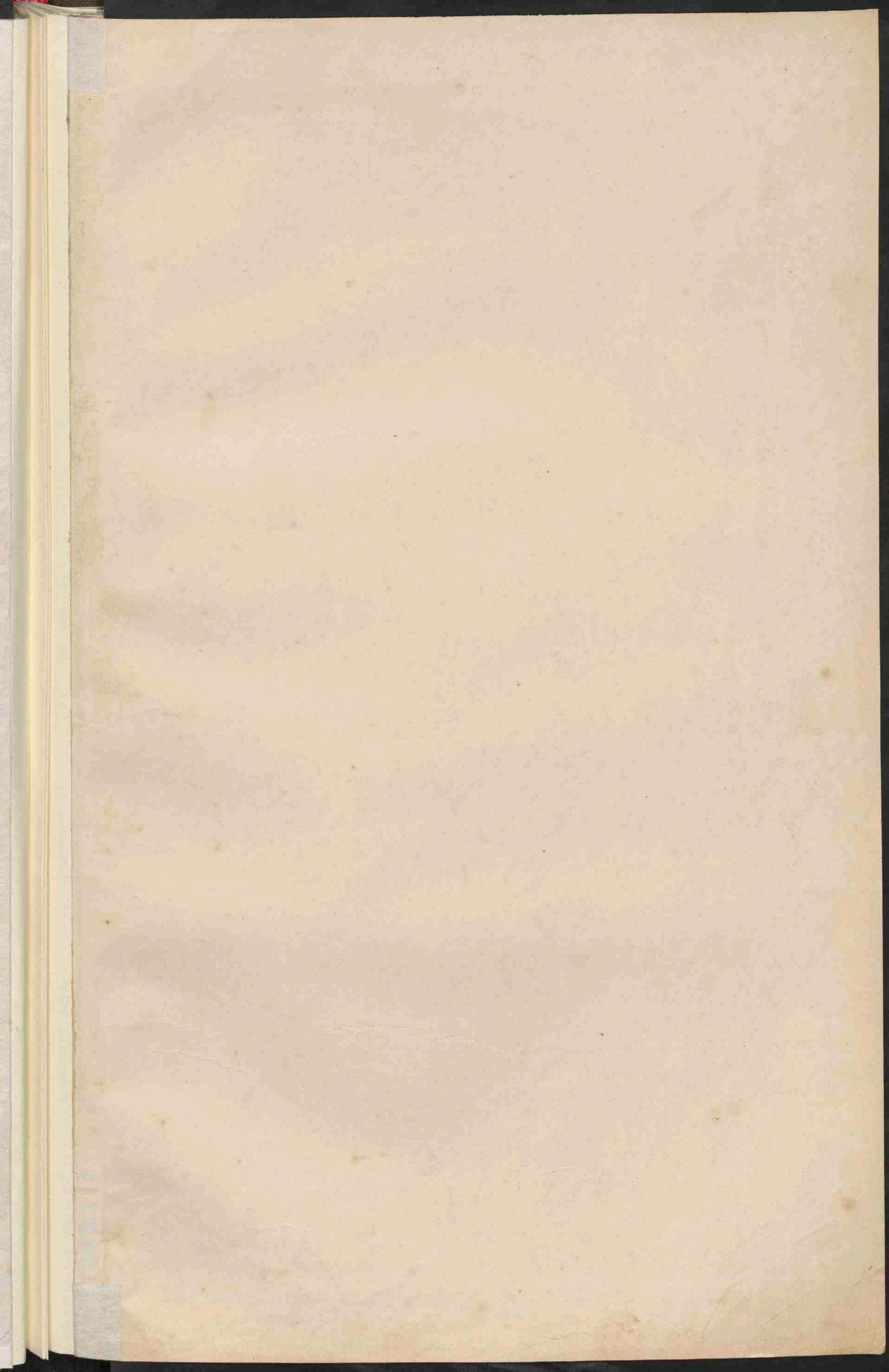
Mindanao in Polse-land. Malibis + Papoea's → Alpoera. Regen tot
trotan. Tel. ligt op grote steenberg door regeling
Noord-Cwest land. Meest landen.

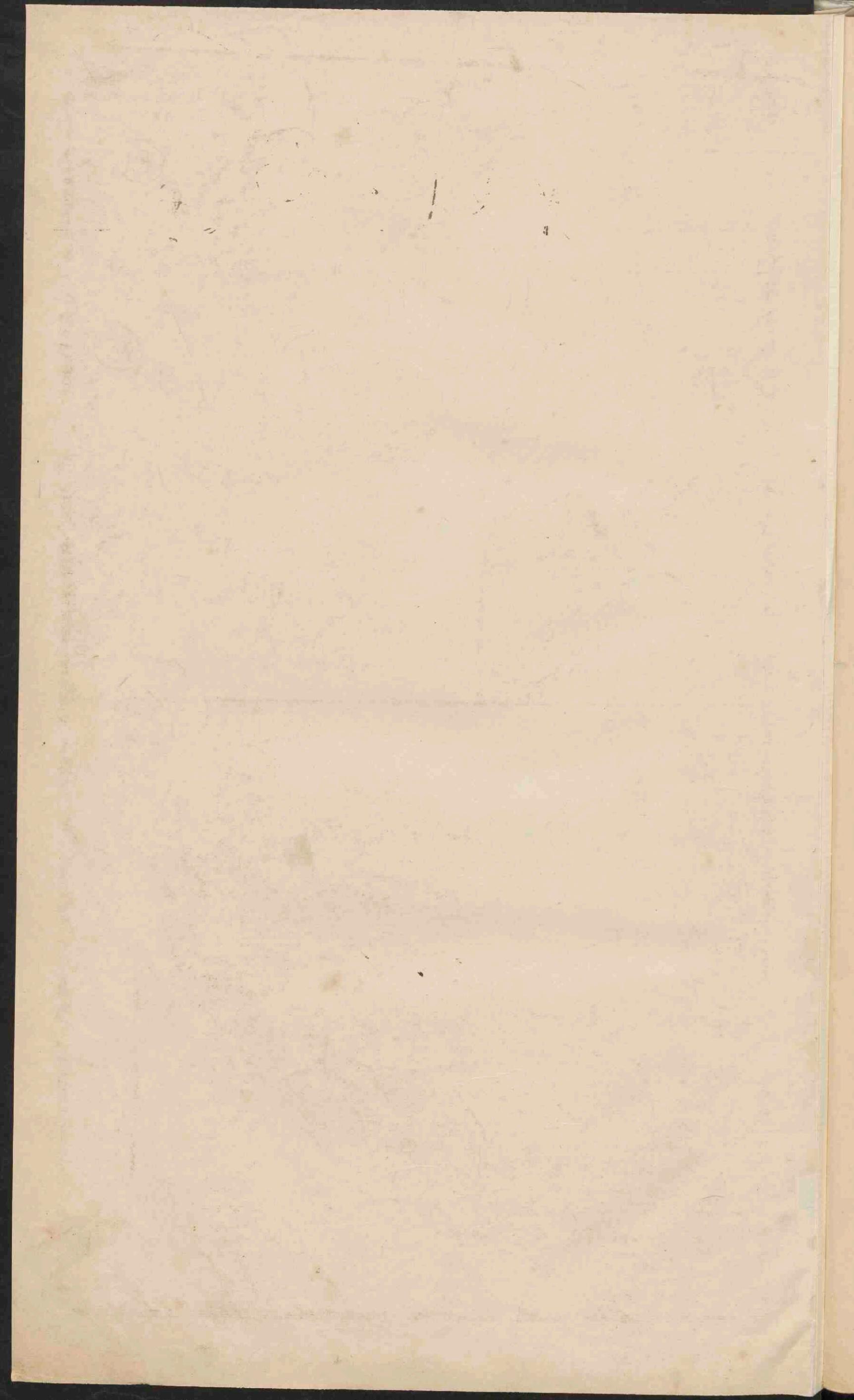

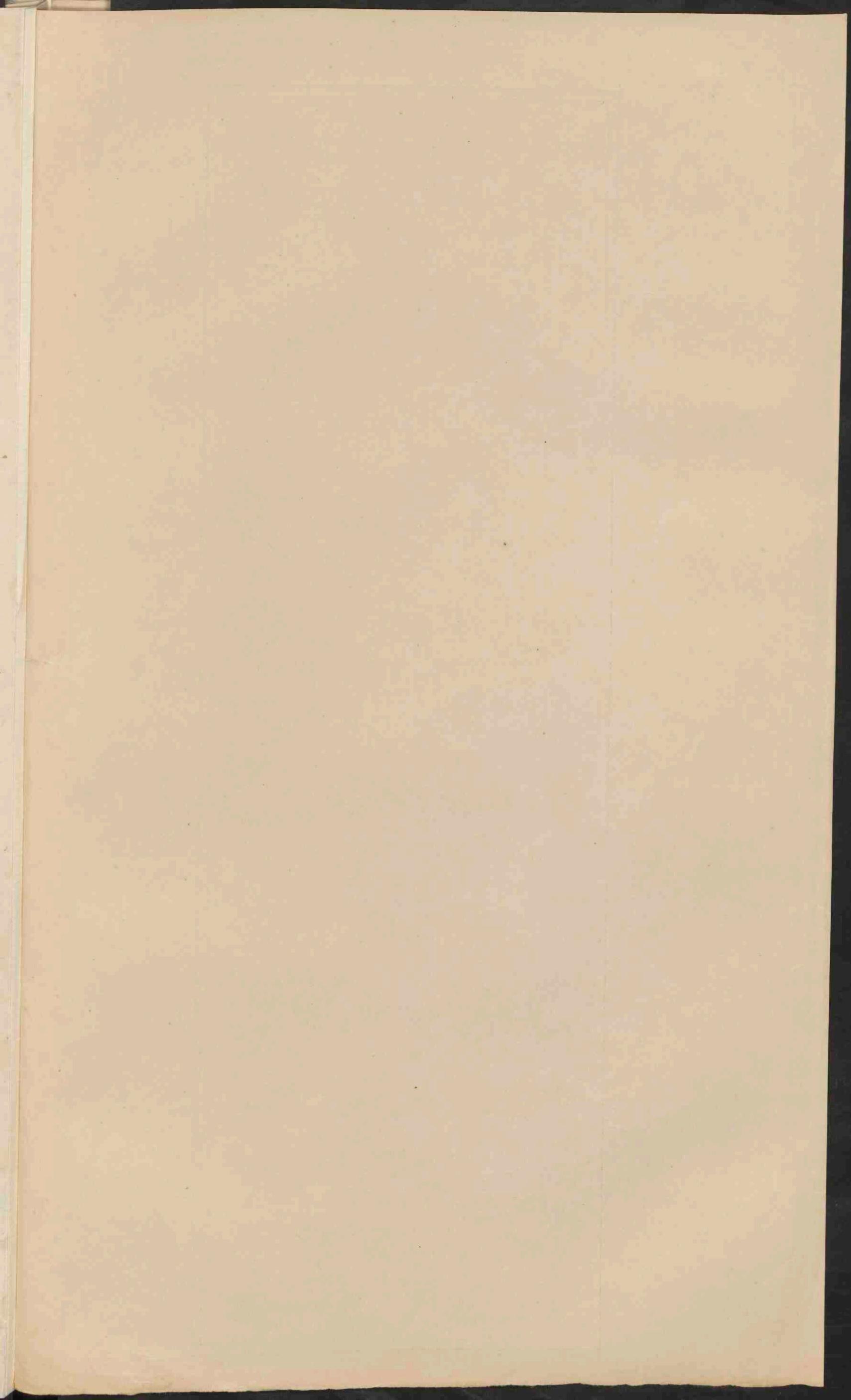

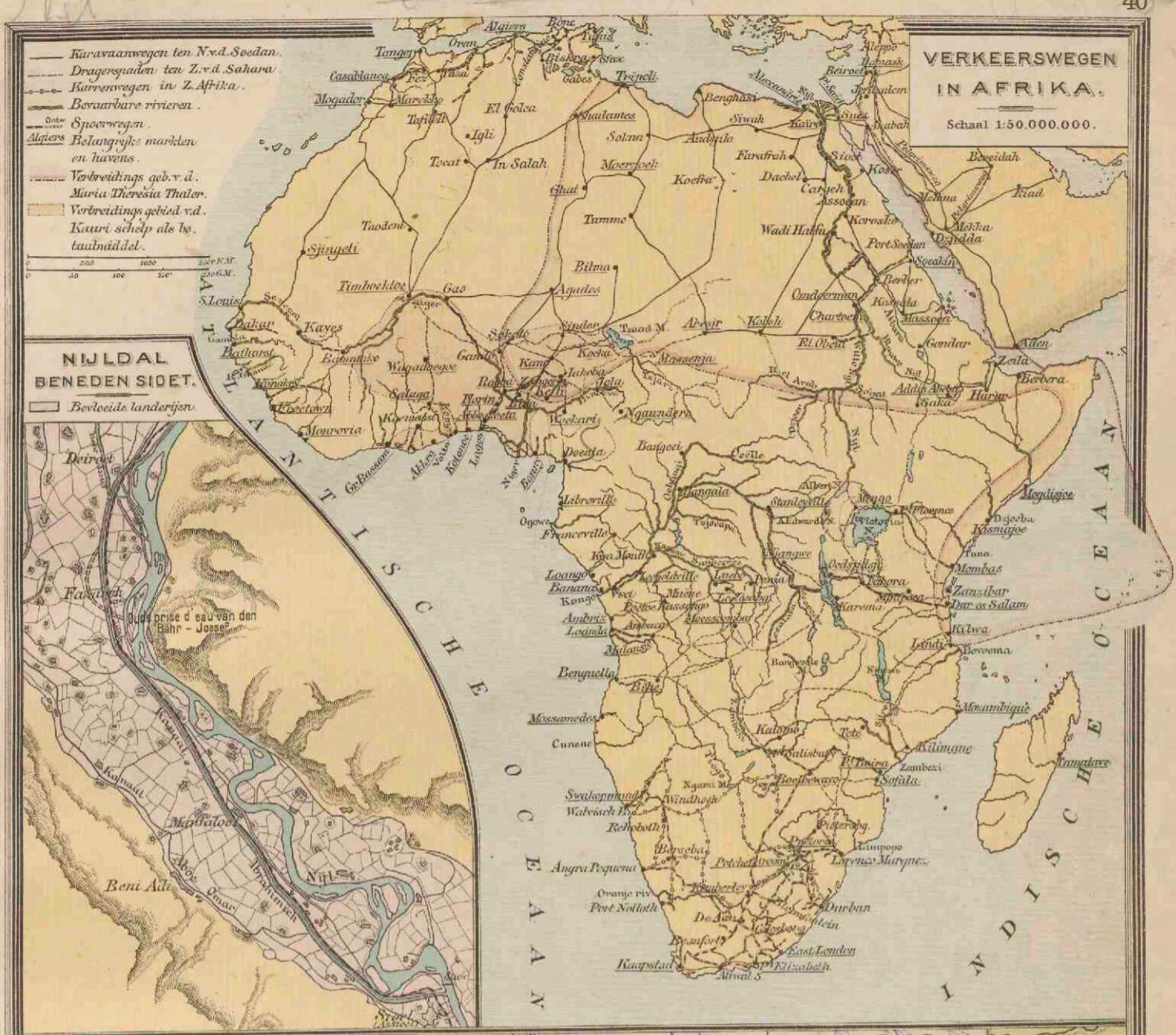

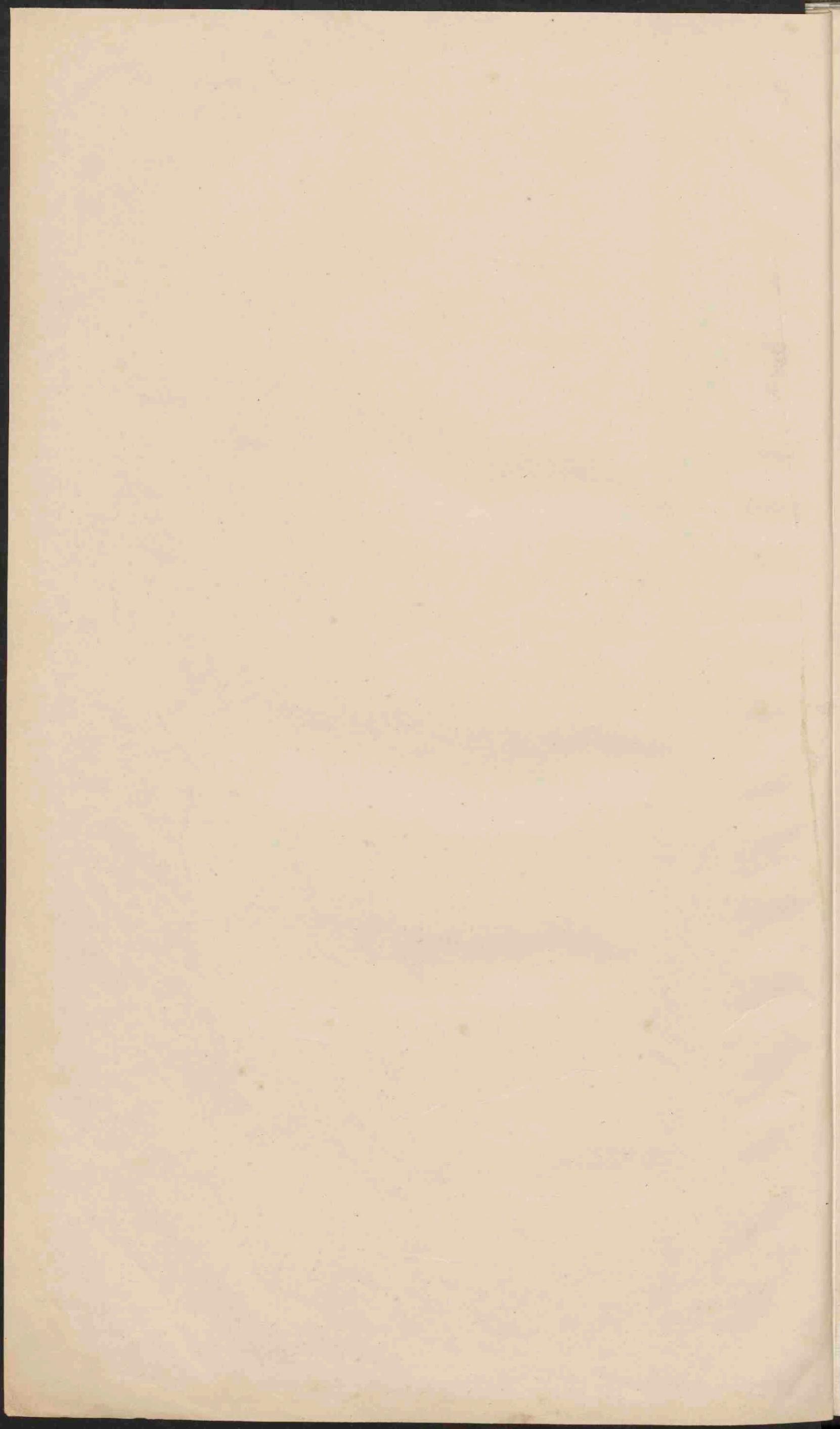

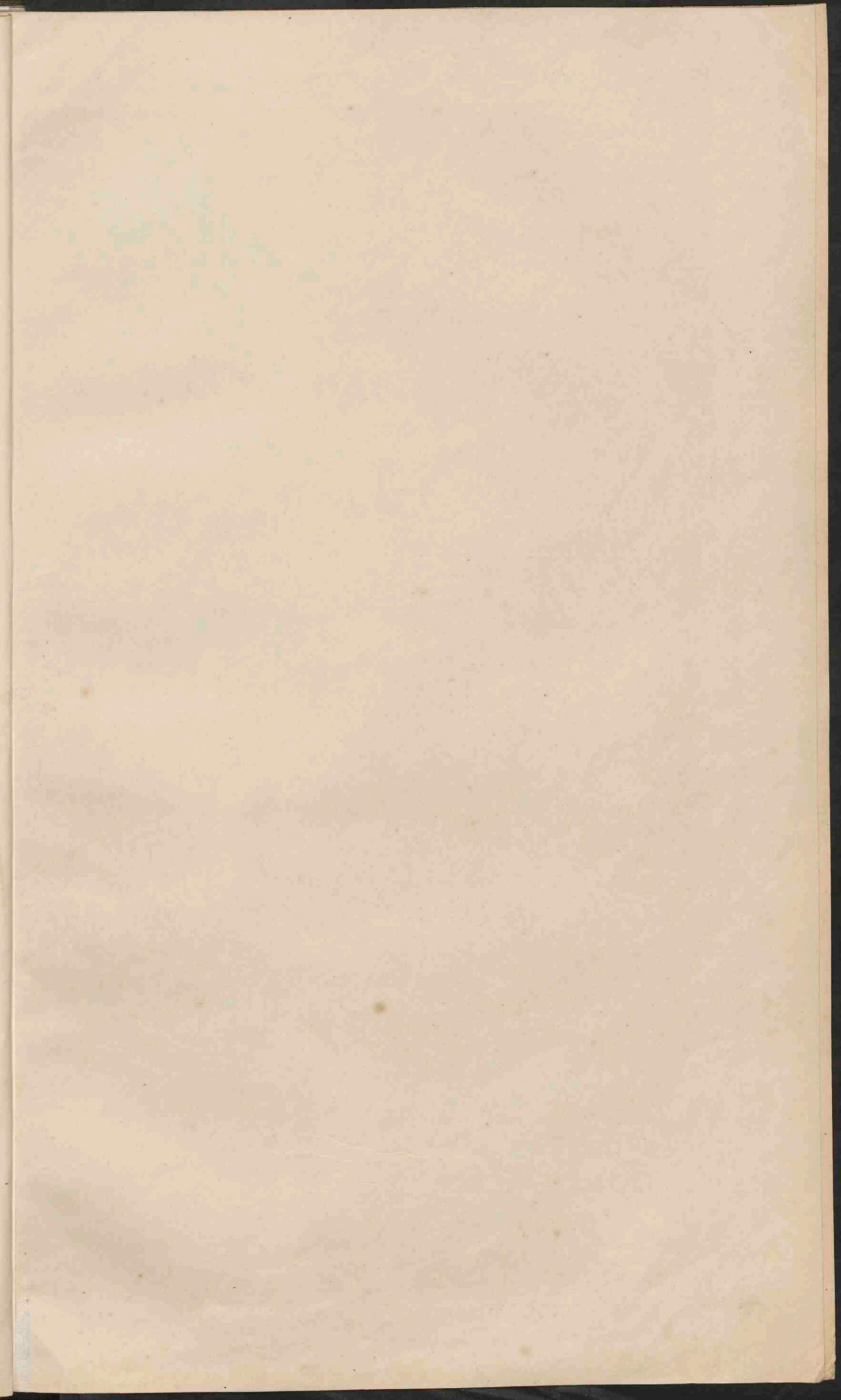

NIEUWE BESTUURS-INDEELING VAN JAVA

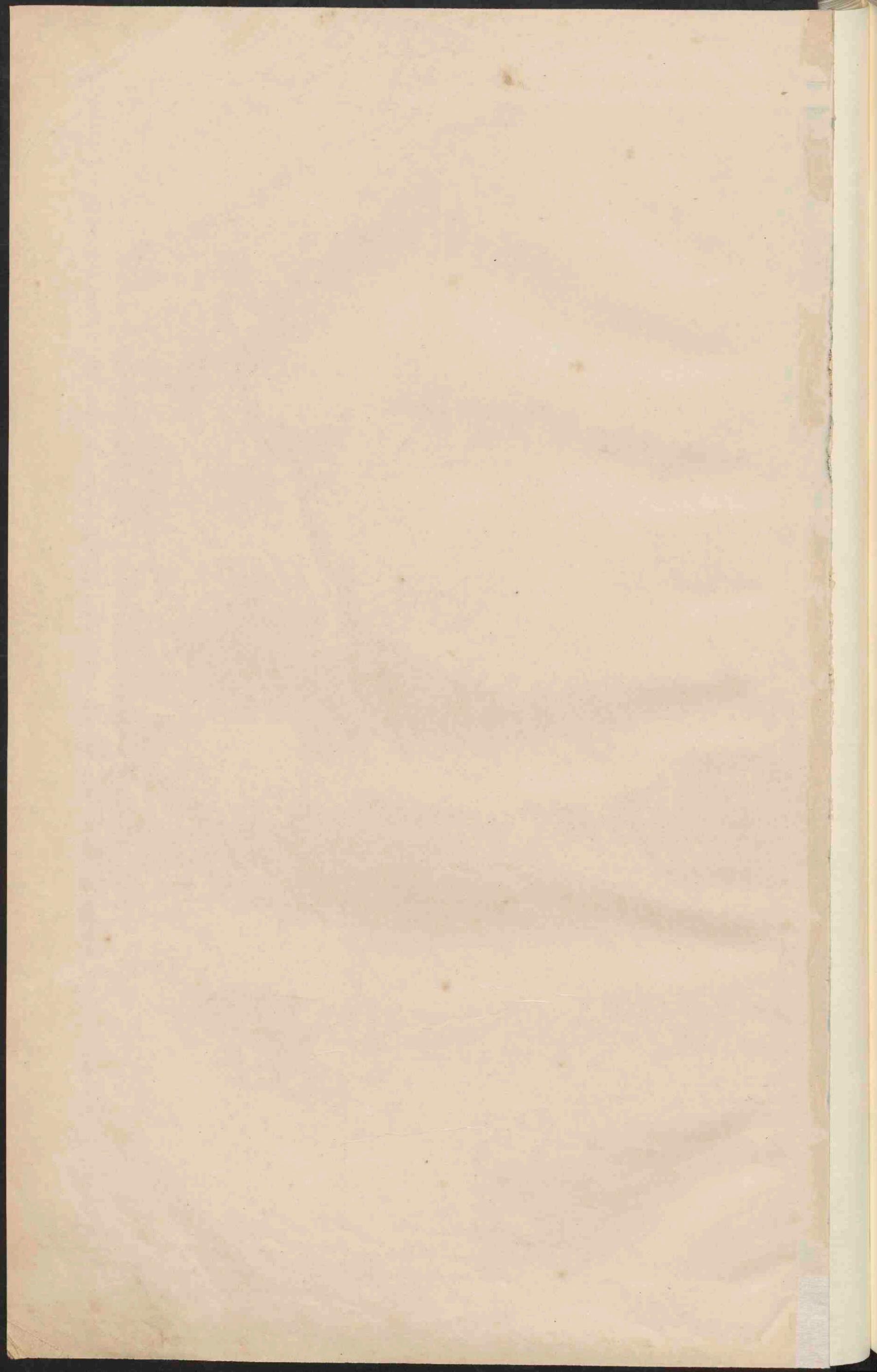

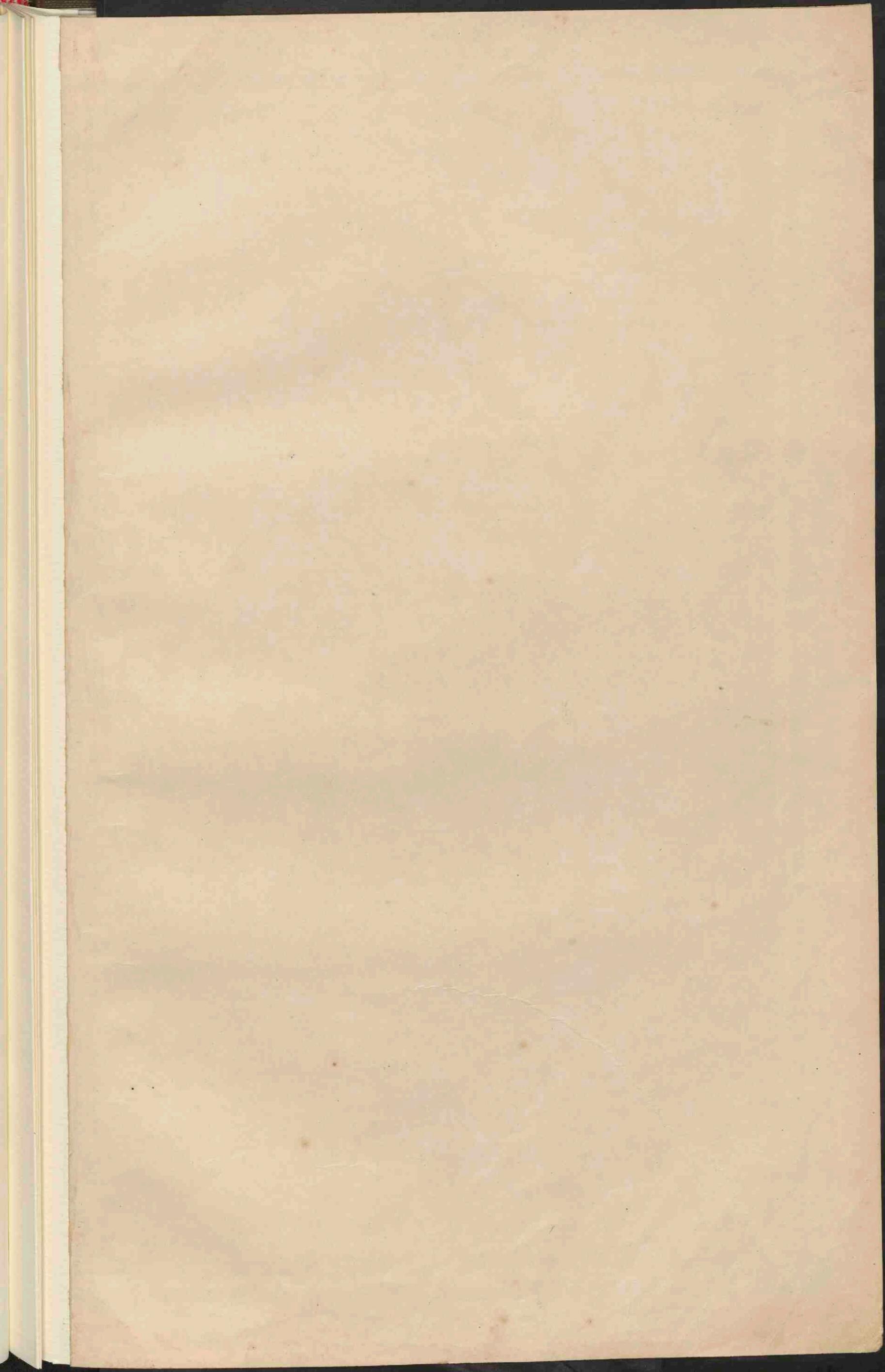

Ja 00
Jan 16°
pls 24

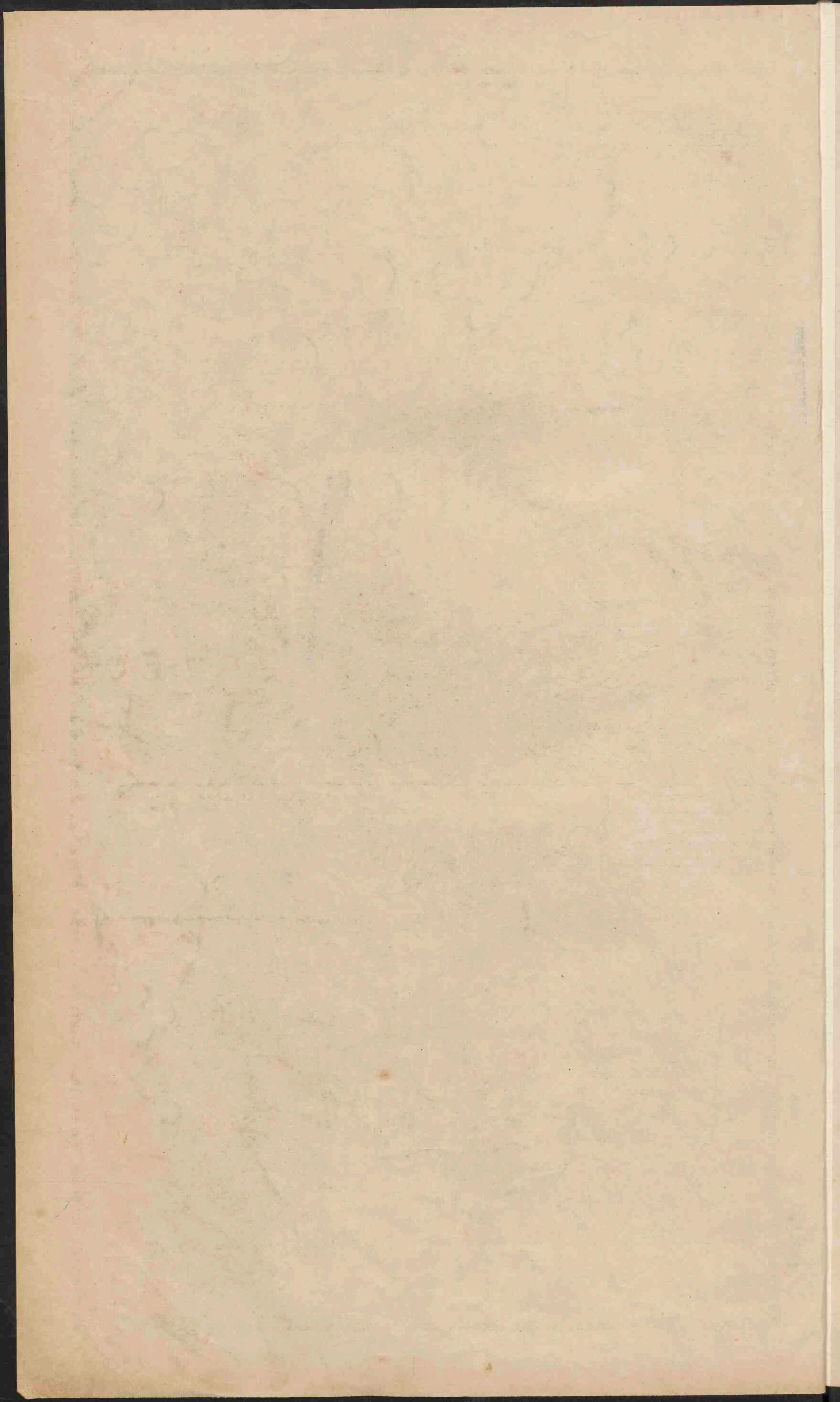
23

NEW YORK EN OMGEVING.

Schaal: 1:210.000.

Legenda:
 Hoogten en diepten in meters.
 Grenzen van Amerikaansche Staten — Bruggen.
 Grens tussen New York en New Jersey.
 Noordgrens van Greater New York.
 Grenzen der vijf boroughs van Greater New York.
 Namen der borroughs van G.N.Y.
 Greater New York.

Dieptelijnen van

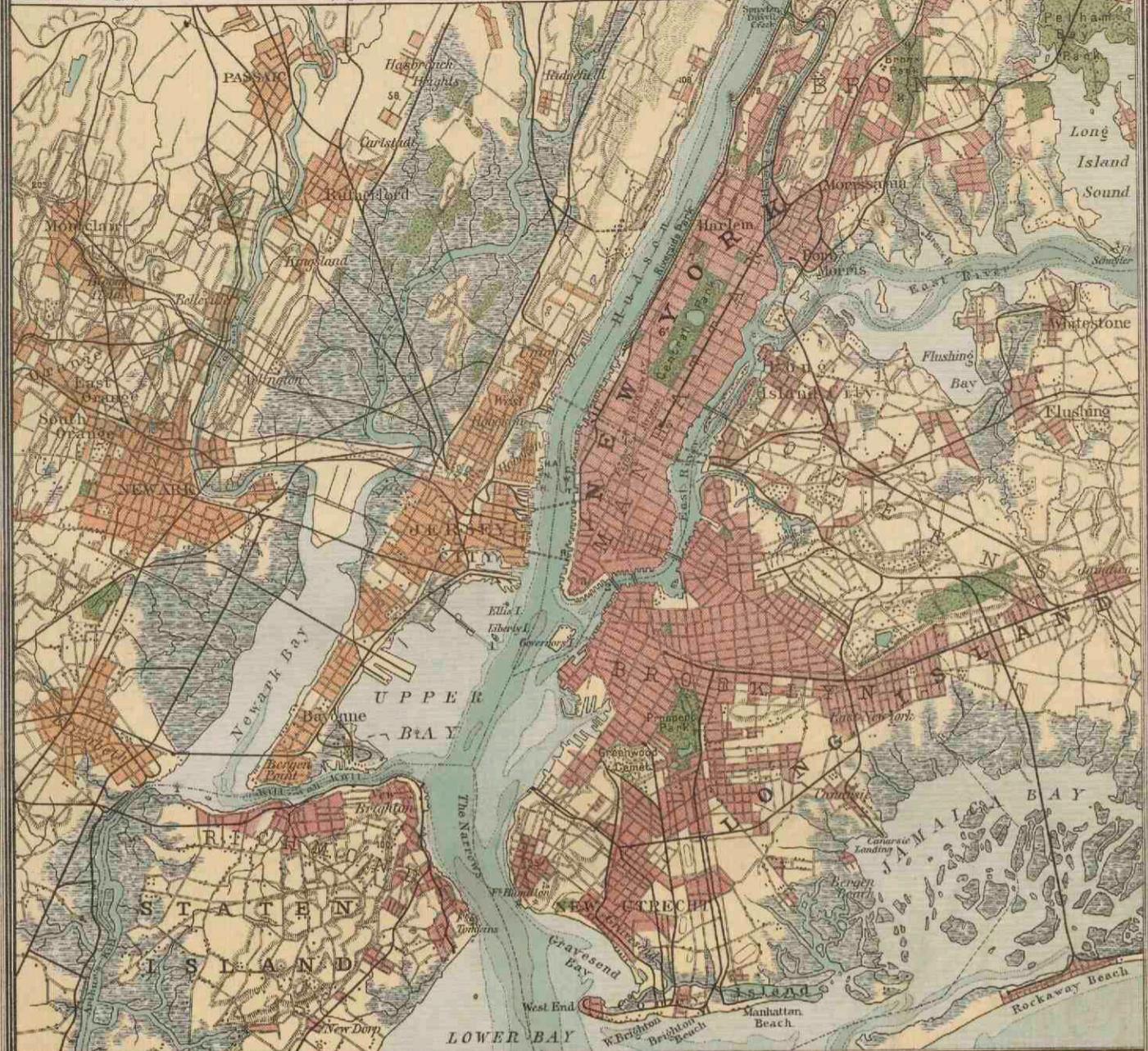
5.

10.

20 M.

1. Vrijheidsbeeld.
2. Brooklyn Brug.
3. Williamsburg to Pennsylvania Station.
4. Grand Central Station.
5. Maas van N.Y.H.L.
6. Columbia Universiteit.
7. Diversen.
8. Planten.
9. Moerssen.
10. Parker.
11. Begraafplaats.
12. Cem. Gen. Transvaal.
13. Red Star L.

- Aanlegplaatsen:
 H.A. - Hollands Amerika Linie.
 M. - Nordstjedische Lloyd.
 H. - Hamburg Amerik L.
 G.C. - Gouvern. L.
 W. - Wester-Am. L.
 Comp. Gen. Transvaal.
 Red Star L.

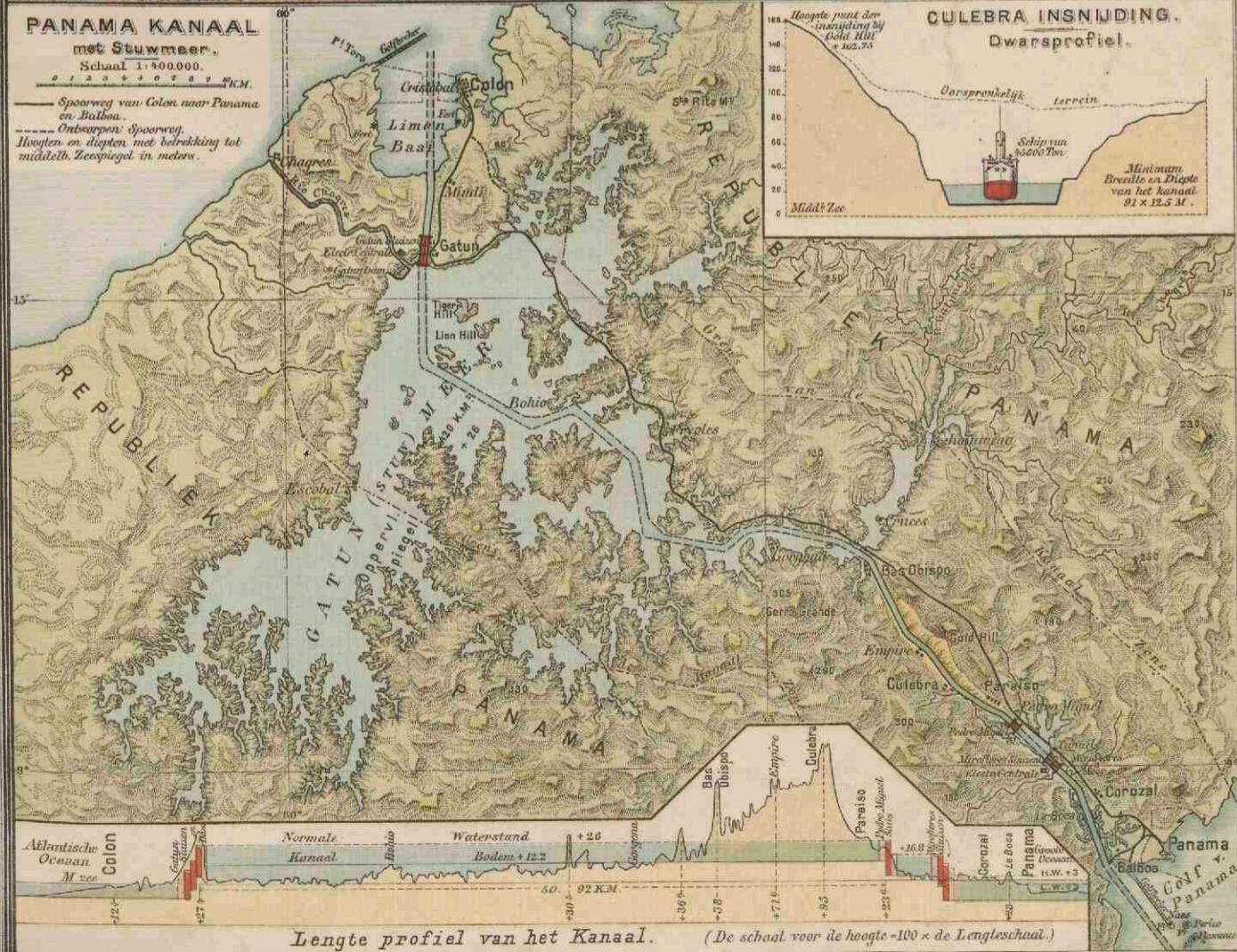

PANAMA KANAAL

met Stuwmeer.

Schaal: 1:400.000.

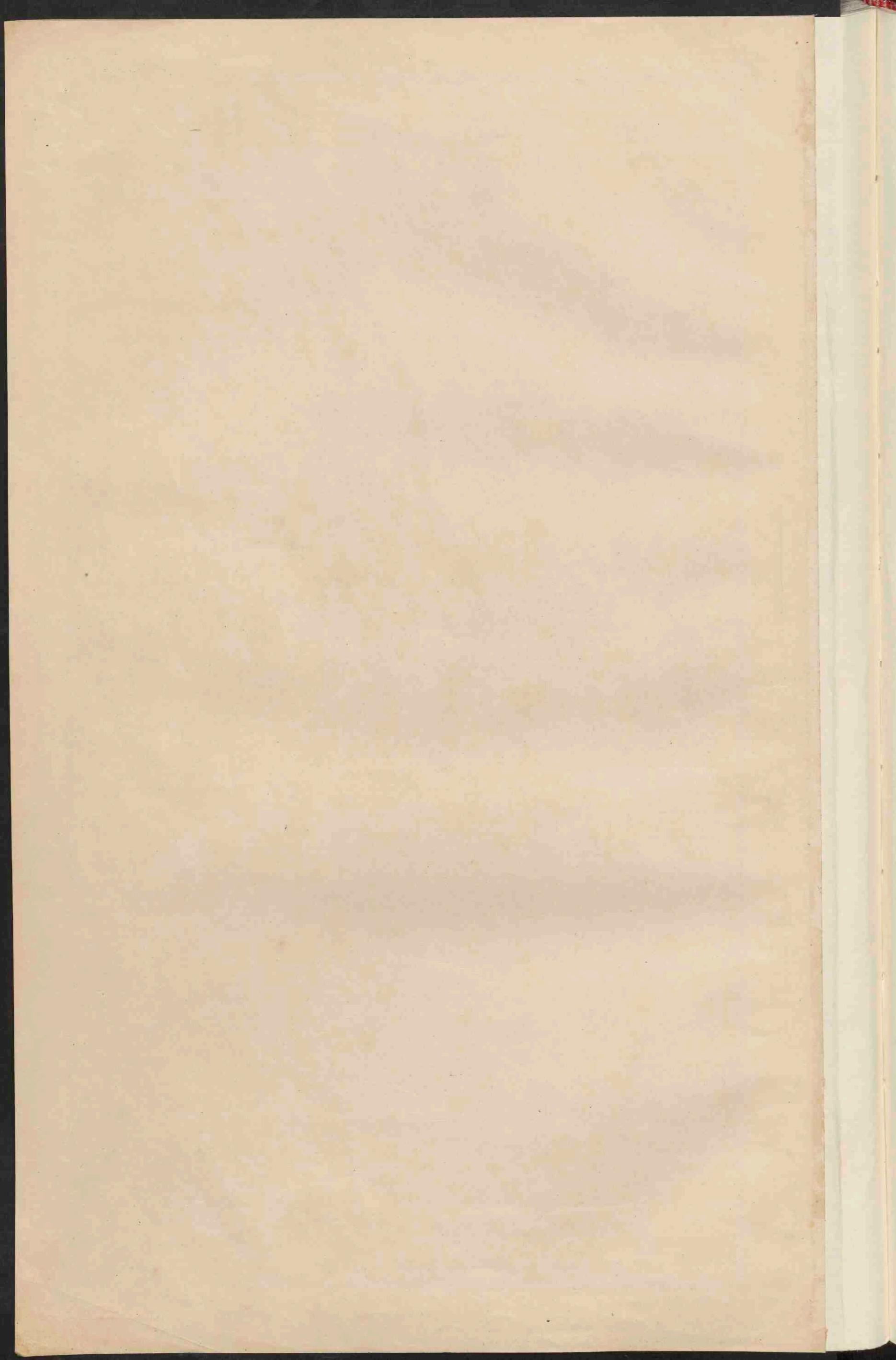
Hoogten en diepten met betrekking tot middelste Zeespiegel in meters.

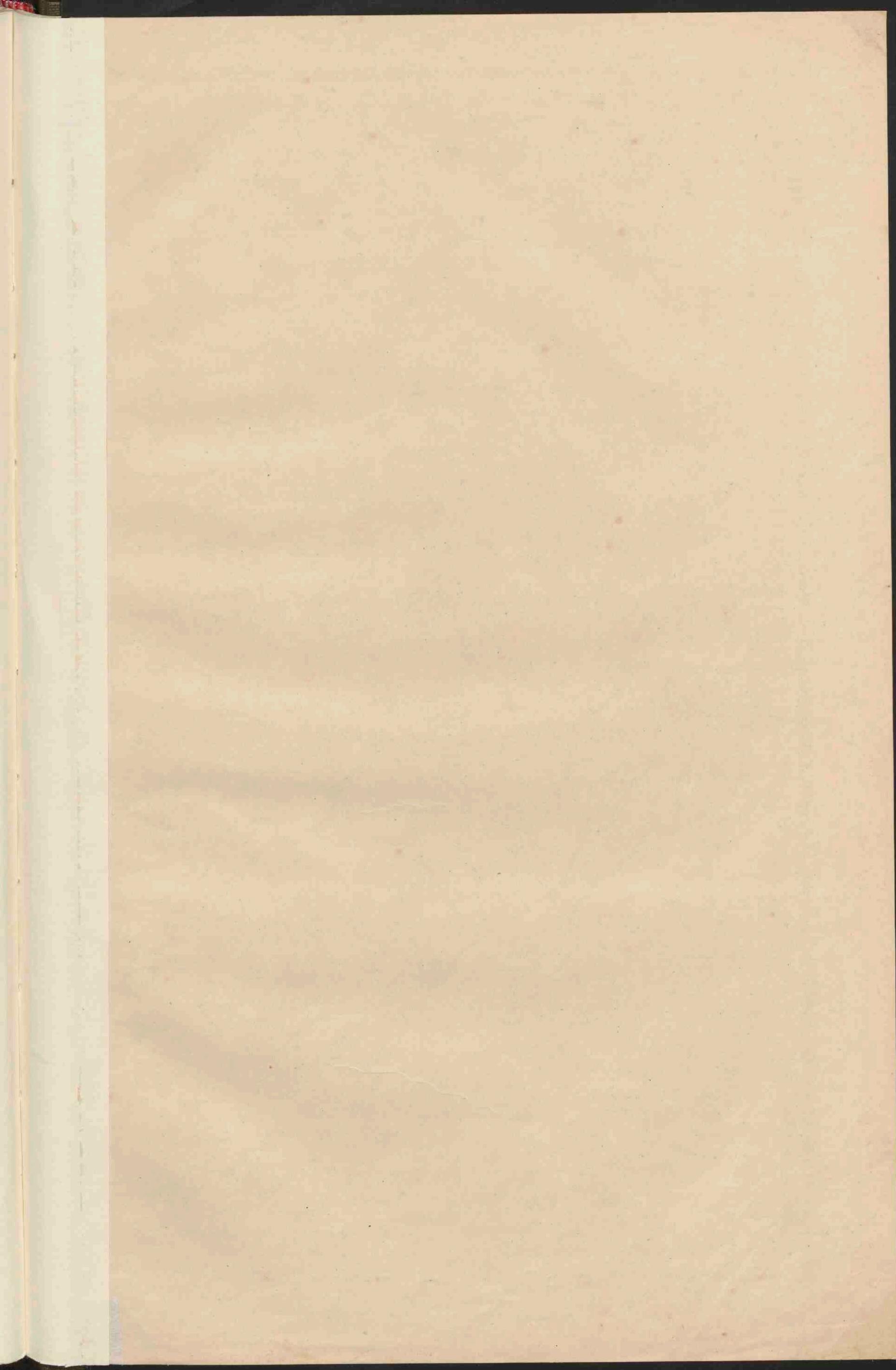

CULEBRA INSNIDING.

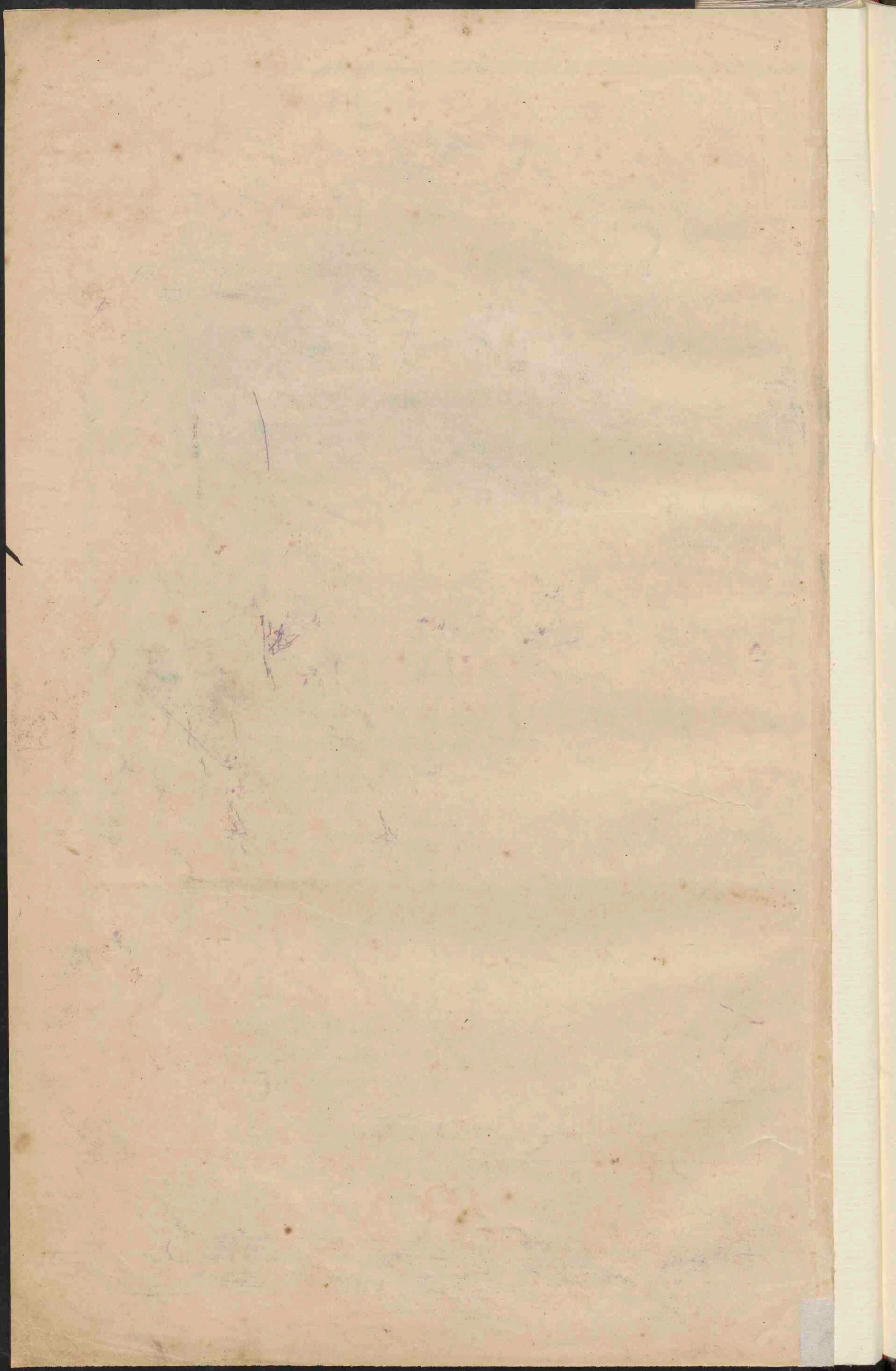
Dwarsprofiel.

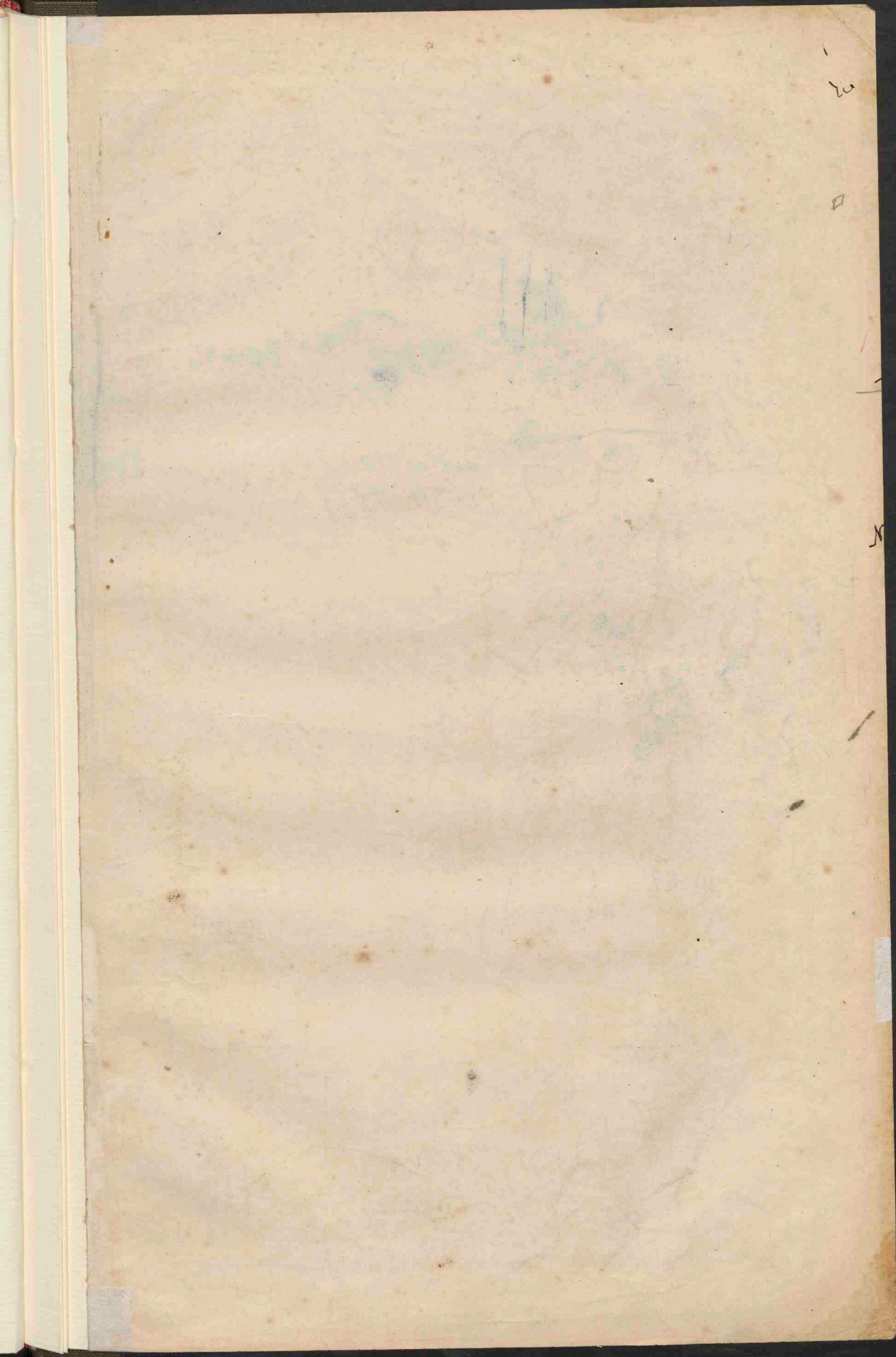

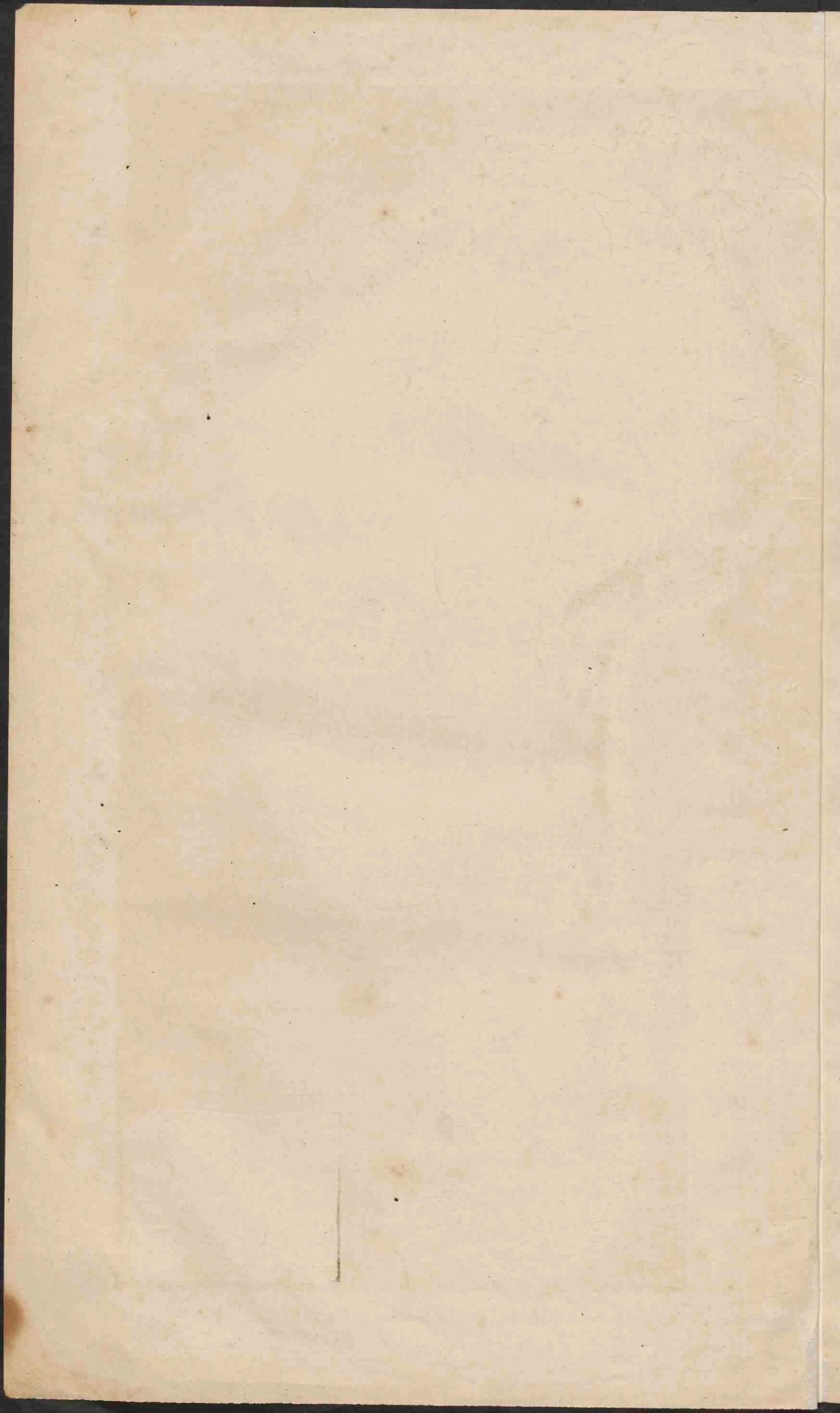

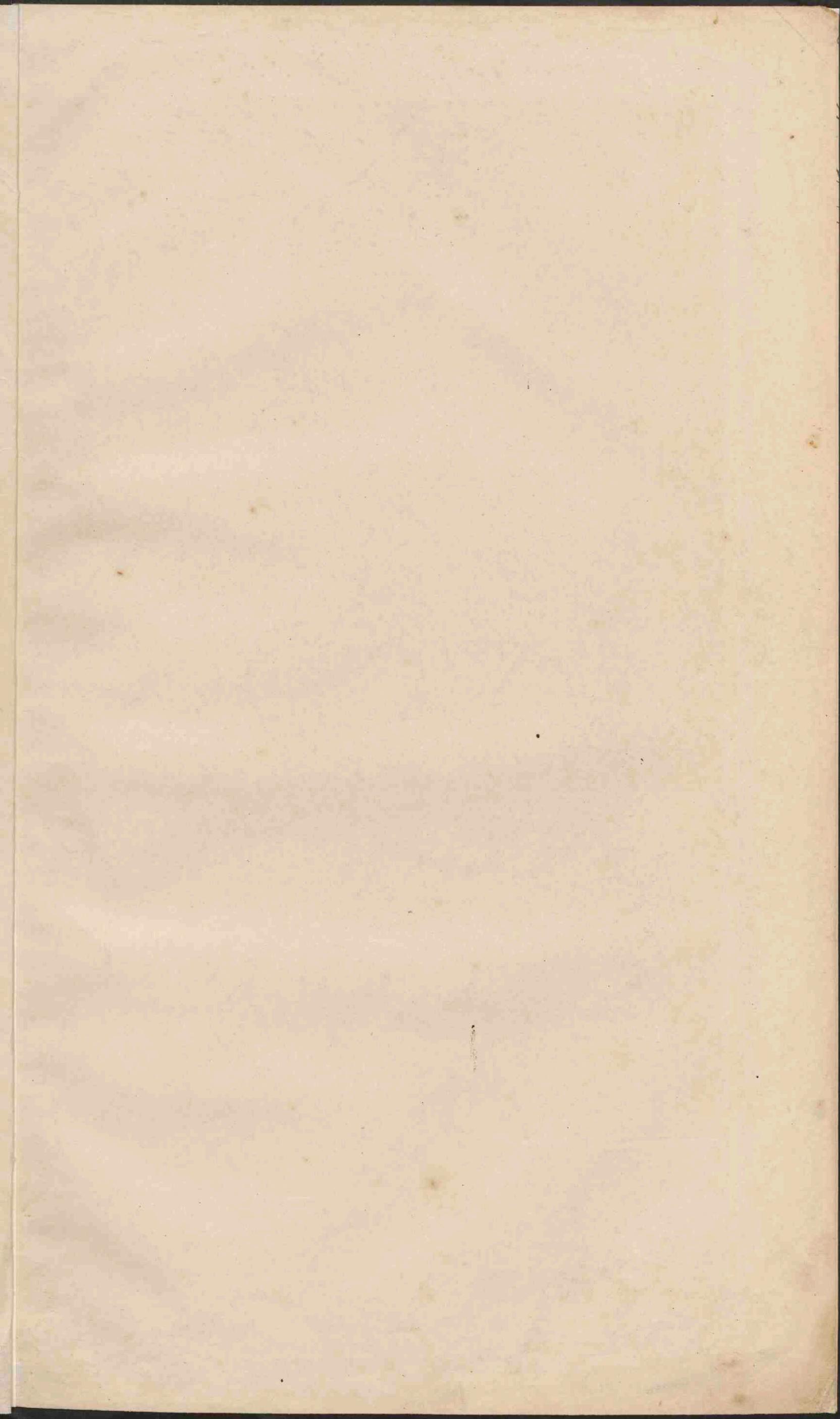

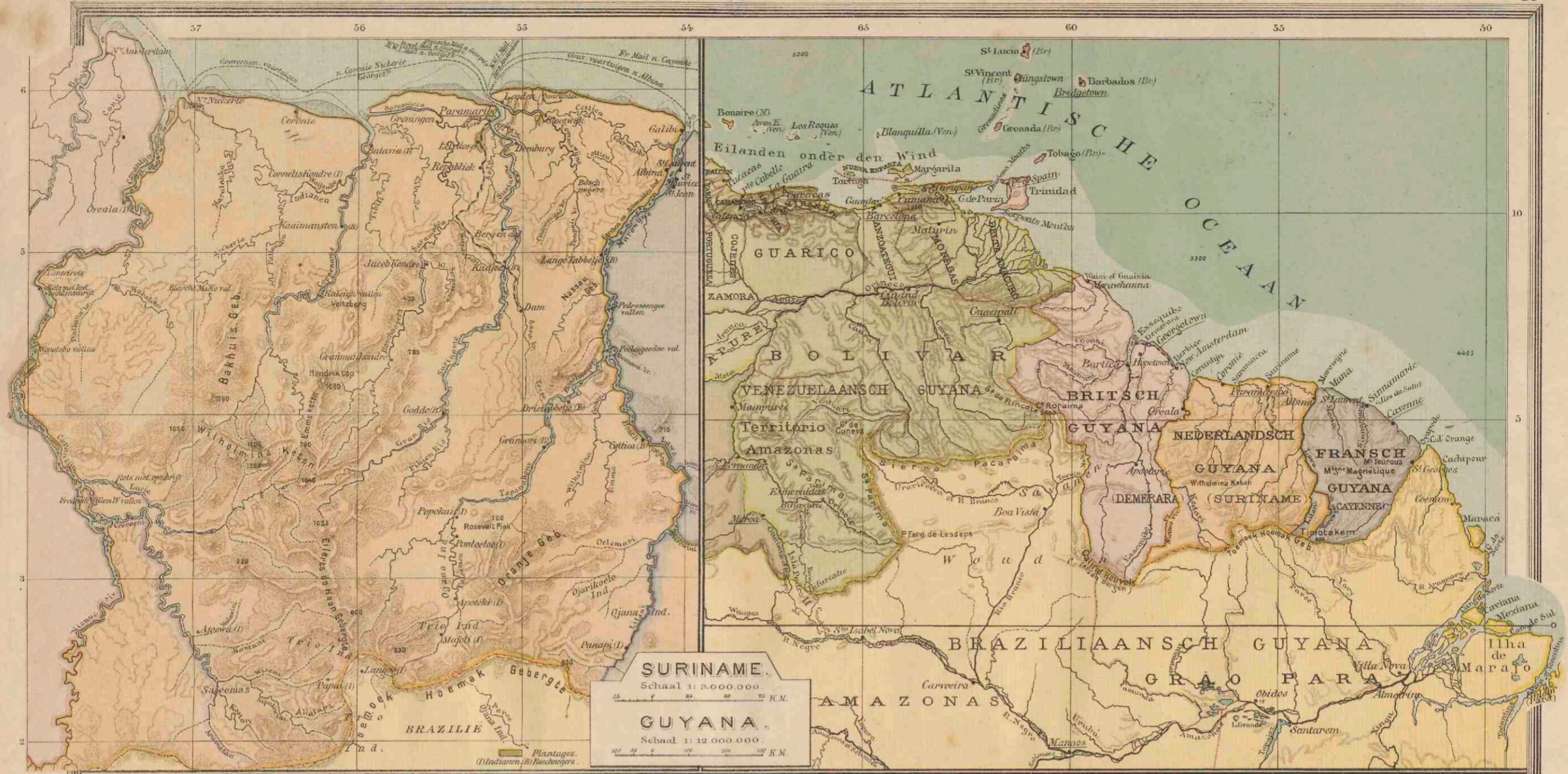

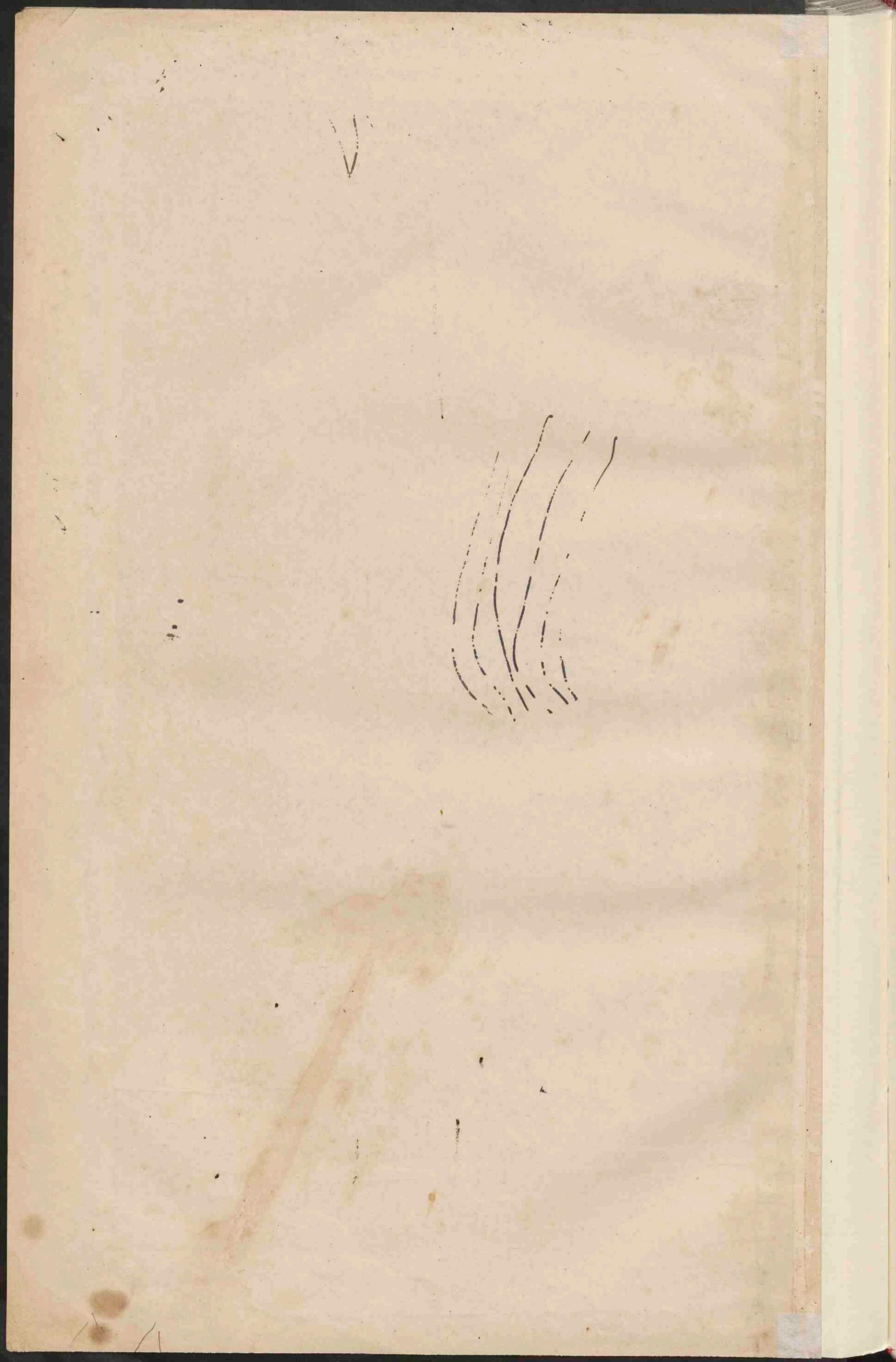

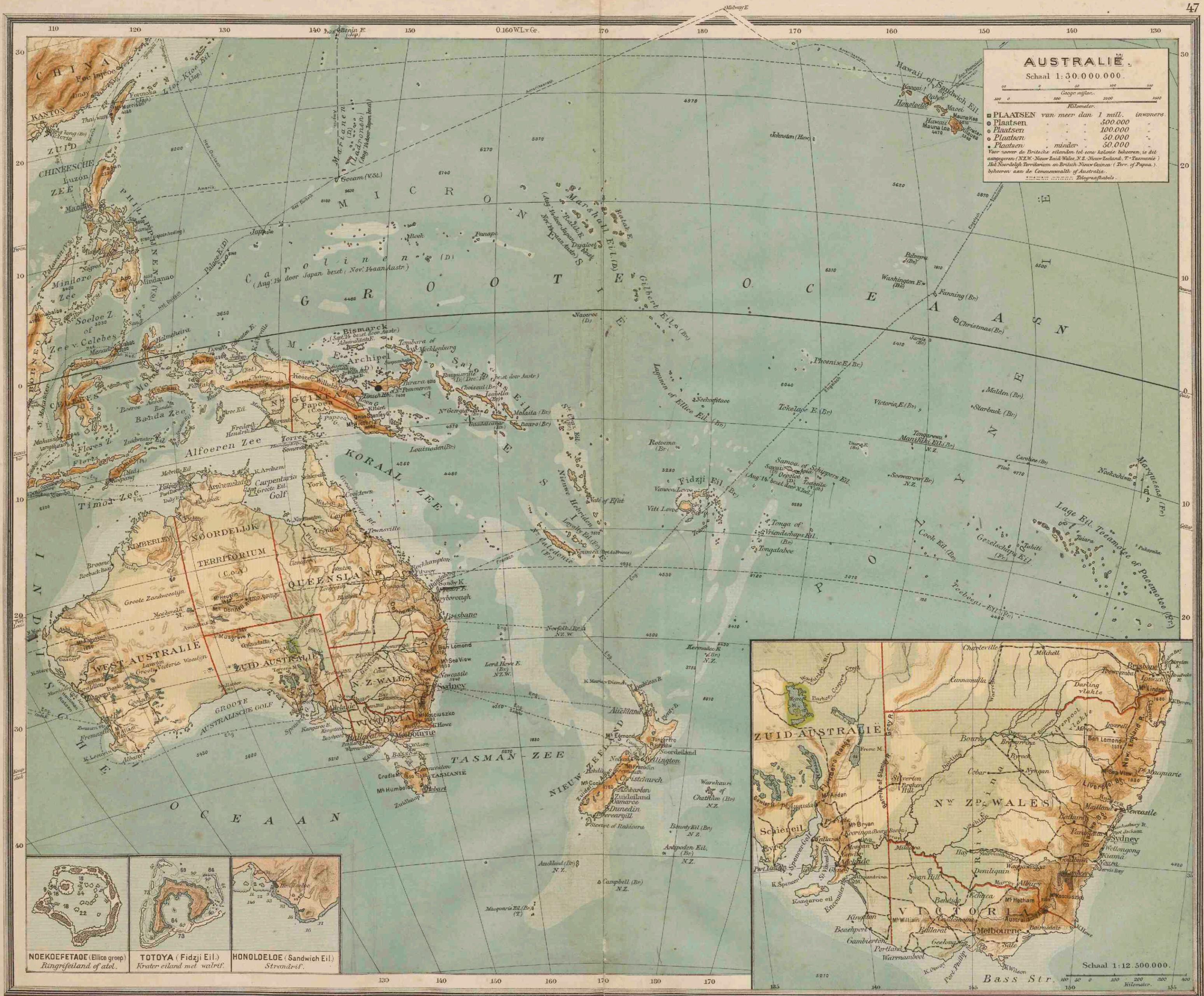
1872/8/90

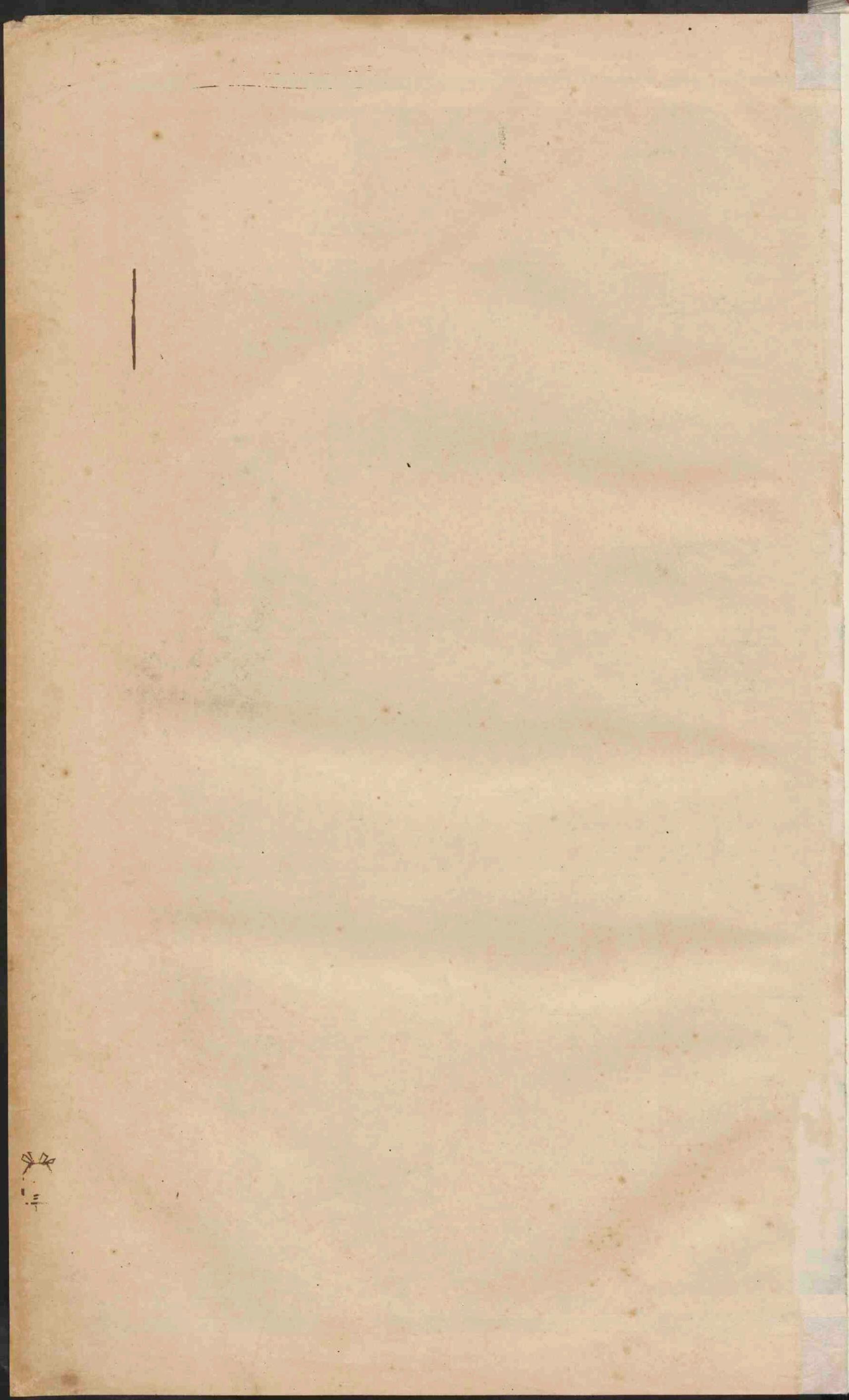
17.00.7

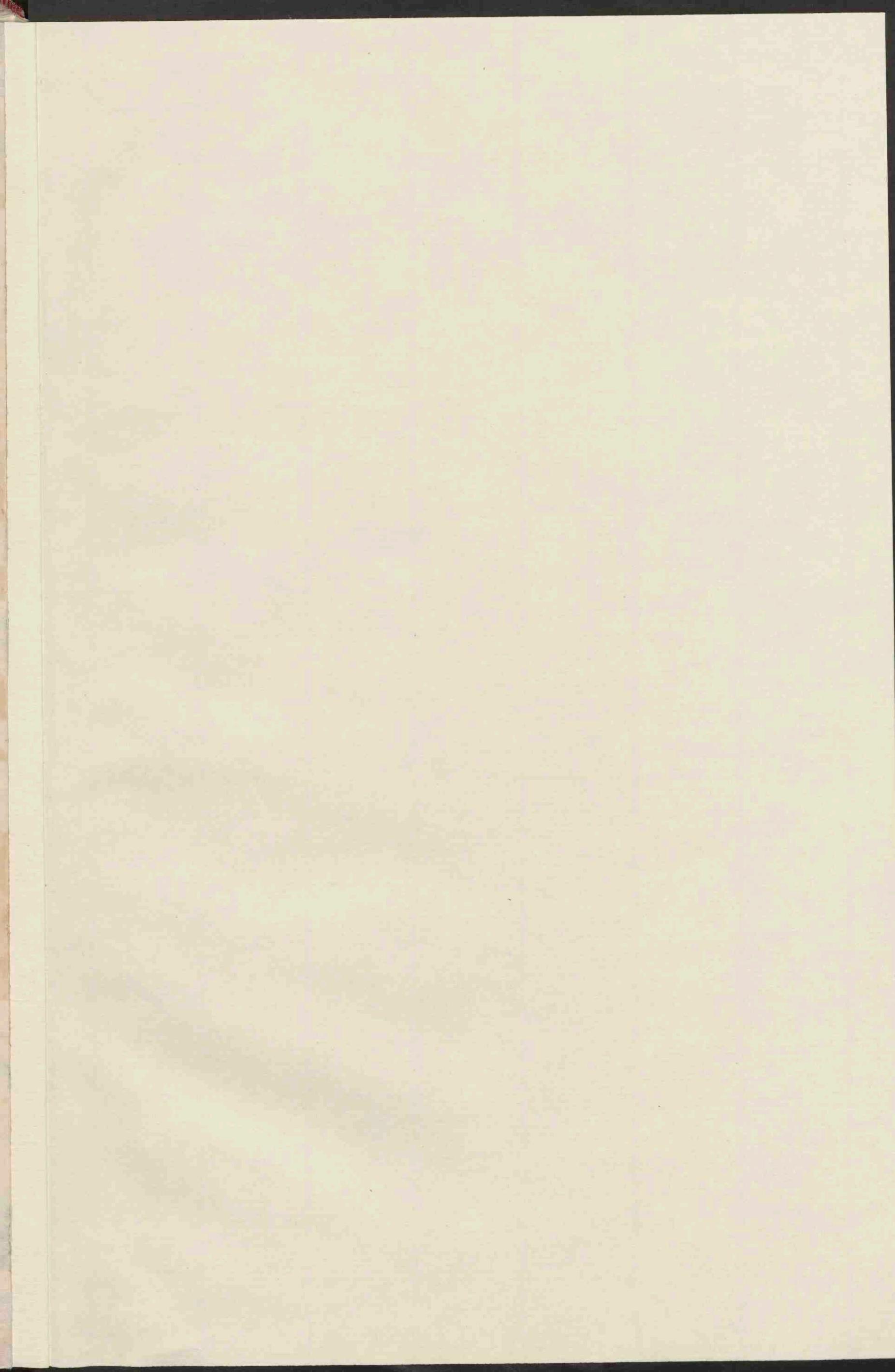
20.00.0

N.Y.

16.00.0

2383049

ACERE, P. DANIEL, 1711